

MINORITATE MAGHIARĂ

Dosar de problemă „naționaliști maghiari”

Doc. 1

1966. Fragment dintr-un „scurt istoric” al Teatrului Maghiar de Stat din Timișoara: contextul înființării, numărul de angajați, spectacolele pregătite, probleme de securitate avute în vedere. (ACNSAS, fond Documentar, dosar nr. 9778, vol. 1, ff. 4-6)

Doc. 2

1966. Fragment din istoricul activității elementelor „naționaliste maghiare” din orașul Timișoara, întocmit de Biroul IV, Serviciul III, Direcția Regională Banat a MAI. Documentul prezintă principalele organizații ale minorității maghiare și liderii acestora, activitățile întreprinse de aceste organizații, relațiile cu Budapesta. (ACNSAS, fond Documentar, dosar nr. 9778, vol. 1, ff. 7-12)

Doc. 3

13 ianuarie 1969. Hotărâre de deschidere a dosarului de problemă „naționaliști maghiari”, întocmită de Inspectoratul de Securitate al Județului Timiș, semnată de lt. mr. Cântărețu Constantin și lt. col. Bota Gheorghe (șeful Serviciului I). (ACNSAS, fond Documentar, dosar nr. 9778, vol. 1, ff. 1-2)

Doc. 4

24 decembrie 1980. Plan de măsuri privind prevenirea, cunoașterea și neutralizarea acțiunilor naționalist-iredentiste întocmit de Serviciul I/A din Inspectoratul Județean Timiș al Ministerului de Interne. Documentul este semnat de lt. col. Pădurariu Nicolae (coordonator de problemă) și lt. col. Ianculescu Antonie, șeful Serviciului I/A, fiind aprobat de colonelul Mortoiu Aurelian (șeful Securității) și de colonelul Nica Constantin, șeful Inspectoratului Județean Timiș al Ministerului de Interne. În cadrul documentului se prezintă specificul problemei, obiectivele propuse, instituțiile și mediile supuse supravegherii, metodele și tehnicile care urmau a fi folosite. (ACNSAS, fond Documentar, dosar nr. 9778, vol. 2, ff. 65-75)

Doc. 5

3 august 1981. Ordin trimis de Direcția I – Departamentul Securității Statului către Inspectoratul Județean Timiș, semnat de col. Popescu Stelian (șef Serviciu) și gen. mr. Bordea Aron (șeful Direcției I). Este semnalată preocuparea istoricilor maghiari de a căuta documente cu privire la „formarea, continuitatea și evoluția poporului român” în diferite instituții de pe teritoriul României. Se propun măsuri pentru limitarea accesului la asemenea documente și prevenirea sustragerii și scoaterii lor din țară. (ACNSAS, fond Documentar, dosar nr. 9778, vol. 2, ff. 274-275)

Doc. 6

8 august 1981. Raport al Serviciului I/A din Inspectoratul Județean Timiș al MAI trimis Serviciului II din Direcția I, semnat de lt.col. Ianculescu Antonie (șeful Serviciului I/A) și col. Mortoiu Aurelian (șeful Securității). Este prezentată evidența foștilor condamnați din motive politice urmăriți de Securitatea Timiș, se dau exemple de cazuri lucrate și măsuri preventive aplicate, sunt enumerate obiectivele propuse în continuare. (ACNSAS, fond Documentar, dosar nr. 9778, vol. 2, ff. 276-279)

Doc. 7

25 septembrie 1981. *Raport privind stadiul actual al măsurilor luate și rezultatele obținute pe linia problemei „naționaliști-iredentiști maghiari”, întocmit de lt. col. Pădurariu Nicolae din cadrul Serviciului I/A din Inspectoratul Județean Timiș al MAI. Sunt prezentate: dimensiunea rețelei informative și a bazei de lucru, cazuri de persoane urmărite, măsuri preventive aplicate, fenomenele cu care se confruntau ofițerii de securitate care lucrau în problemă.*

(ACNSAS, fond Documentar, dosar nr. 9778, vol. 2, ff. 189-192)

Doc. 8

1 martie 1984. Ordin trimis de Direcția I din Departamentul Securității Statului către Inspectoratul Județean Timiș – Securitate, semnat de col. Popescu Stelian (șeful Serviciului) și general-maior Bordea Aron, șeful Direcției I. Este prezentată activitatea emigrației maghiare din Suedia și preocupările acesteia de a-i sprijini pe intelectualii maghiari care erau dispuși să se angreneze în activități anticomuniste / antistatale. *(ACNSAS, fond Documentar, dosar nr. 9778, vol. 1, ff. 95-98)*

Doc. 9

2 iulie 1984. *Completare la nota de măsuri nr. D/0046.839 din 20.10.1983 în acțiunea „Oponenții – 83”, întocmită de șefii U.M. 0610 și U.M. 0544/225 din Departamentul Securității Statului, aprobată de general-locotenent Iulian Vlad și general-locotenent Nicolae Pleșiță. Documentul se referă la activitatea emigrației maghiare, la relațiile acesteia cu intelectuali de naționalitate maghiară din țara noastră și la măsurile propuse în vederea limitării culegerii și răspândirii de informații despre situația maghiarilor din România. (ACNSAS, fond Documentar, dosar nr. 9778, vol. 1, ff. 173-174v)*

Doc. 10

23 martie 1988. Ordin semnat de lt.col. Crăciun Mihai și colonel Rațiu Gheorghe, șeful Direcției I, trimis la Securitatea Județeană Timiș. Documentul prezintă informații despre festivitățile organizate în Ungaria cu prilejul comemorării a 950 de ani de la moartea lui Ștefan cel Sfânt și propune măsuri pentru limitarea influenței acestora asupra maghiarilor din România.

(ACNSAS, fond Documentar, dosar nr. 9778, vol. 1, ff. 139-140)

Doc. 11

9 decembrie 1988. În cadrul emisiunii „Fără comentarii” realizată la Radio „Europa Liberă”, Secția maghiară, de Kasza László a fost prezentată o revistă-samizdat intitulată „Strigăt de ajutor”, care apăruse în România. Realizatorul a descris pe scurt conținutul articolelor din revistă și a citit integral „Cuvântul de salut”.

(ACNSAS, fond Documentar, dosar nr. 9778, vol. 1, ff. 69-80)

Doc. 12

21 decembrie 1988. Ordin semnat colonelul Rațiu Gheorghe, șeful Direcției I, trimis la Securitatea Județeană Timiș. Este semnalată prezentarea la „Europa Liberă”, Secția maghiară a conținutului revistei samizdat „Strigăt de ajutor”, apărute în România și se cere să se ia măsuri în vederea identificării autorilor acesteia.

(ACNSAS, fond Documentar, dosar nr. 9778, vol. 1, ff. 67-68)

Doc. 13

16 ianuarie 1989. Ordin semnat colonelul Rațiu Gheorghe, șeful Direcției I, trimis la Securitatea Județeană Timiș. Documentul prezintă declarațiile dure făcute la adresa României de înalți oficiali maghiari și solicită să se urmărească reacțiile etnicilor maghiari din țara noastră în legătură cu acest subiect.

(ACNSAS, fond Documentar, dosar nr. 9778, vol. 1, ff. 93-94)

Doc. 14

18 ianuarie 1989. Ordin semnat colonelul Rațiu Gheorghe, șeful Direcției I, trimis la Securitatea Județeană Timiș. Sunt prezentate informațiile difuzate de radio „Europa Liberă” despre manifestațiile anticomuniste și frământările social-politice din mai multe state socialiste din Europa de Est (Cehoslovacia, Republica Democrată Germană, Polonia, Ungaria) și se solicită să se ia măsuri pentru a se preveni declanșarea unor evenimente similare în țara noastră.
(ACNSAS, fond Documentar, dosar nr. 9778, vol. 1, ff. 91-92)

Doc. 15

22 ianuarie 1989. *Plan de căutare a informațiilor în problemele naționaliștilor și iredentiștilor pe anul 1989*, întocmit de Serviciul II din Direcția I, aprobat de șeful acesteia, colonelul Rațiu Gheorghe.
(ACNSAS, fond Documentar, dosar nr. 9778, vol. 2, ff. 24-30)

Doc. 16

26 ianuarie 1989. Ordin semnat de colonelul Gheorghe Rațiu, șeful Direcției I și trimis Securității Județene Timiș. Documentul se referă la măsurile luate de autoritățile maghiare în sprijinul refugiaților din România, la controversele privind răspândirea unor știri false de mass-media din Ungaria și la măsurile preconizate în vederea limitării plecărilor ilegale din țara noastră.
(ACNSAS, fond Documentar, dosar nr. 9778, vol. 1, ff. 152-154)

Doc. 17

6 februarie 1989. Ordin semnat de colonelul Gheorghe Rațiu, șeful Direcției I și trimis Securității Județene Timiș. Documentul se referă la decizia autorităților maghiare de reînhumare a fostului prim-ministru Imre Nagy, pe fondul reconsiderării evenimentelor din 1956 ca „insurecție populară”, trasându-se ca sarcină urmărirea influențelor exercitate de aceste evoluții surprinzătoare din țara vecină asupra cetățenilor români. (ACNSAS, fond Documentar, dosar nr. 9778, vol. 1, ff. 60-61)

Doc. 18

6 februarie 1989. Ordin semnat de lt. col. Crăciun Mihai, șeful Serviciului II și colonelul Gheorghe Rațiu, șeful Direcției I, trimis Securității Județene Timiș. Este semnalată publicarea de către revista „Hitel” din Ungaria a unei „declarații” semnate de reprezentanții recent înființatei „Comunități pentru apărarea intereselor refugiaților ardeleni Bethlen Gabor” și se solicită luarea unor măsuri în vederea neutralizării influenței acestei organizații în România.
(ACNSAS, fond Documentar, dosar nr. 9778, vol. 1, ff. 53-54)

Doc. 19

9 februarie 1989. *Plan de măsuri vizând contracararea acțiunilor ostile inițiate de către „Forumul Democratic” din Gyula – R.P. Ungară*, întocmit de lt.col. Pele Petru, șeful Serviciului I/A din Inspectoratul Județean Timiș al Ministerului de Interne.
(ACNSAS, fond Documentar, dosar nr. 9778, vol. 2, ff. 17-18v)

Doc. 20

13 februarie 1989. Ordin semnat de colonelul Gheorghe Rațiu, șeful Direcției I și trimis Securității Județene Timiș în care se cere prevenirea multiplicării ilegale și difuzării unor romane și piese de teatru scrise de autori maghiari.
(ACNSAS, fond Documentar, dosar nr. 9778, vol. 1, f. 51)

Doc. 21

martie 1989. Notă cu privire la comunicatul difuzat de Televiziunea R.S.S. Moldovenească în 9 martie 1989 despre manifestația care a avut loc în Chișinău în ziua precedentă. Circa 5000 de oameni au cerut trecerea la scrierea latină, oficializarea „limbii moldovenești” și revizuirea granițelor.

(ACNSAS, fond Documentar, dosar nr. 9778, vol. 1, ff. 63-64)

Doc. 22

6 martie 1989. Ordin semnat de colonelul Gheorghe Rațiu, șeful Direcției I și trimis Securității Județene Timiș. Sunt prezentate informații despre manifestările organizate în Ungaria cu ocazia zilei de 15 martie, activitățile antiromânești ale autorităților din țara vecină și ale emigrației maghiare, tulburările produse în U.R.S.S. și R.S.F. Iugoslavia și se solicită prevenirea influenței acestor evenimente asupra cetățenilor români.

(ACNSAS, fond Documentar, dosar nr. 9778, vol. 1, ff. 57-59)

Doc. 23

martie 1989. Notă în care este redat conținutul articolului apărut la 9 martie 1989 în ziarul „Moldova sovietică”, intitulat „Rațiunea trebuie să triumfe”. În articol este abordată problema manifestațiilor anticomuniste organizate în 26 februarie la Chișinău și măsurile luate de autorități.

(ACNSAS, fond Documentar, dosar nr. 9778, vol. 1, ff. 65-66)

Doc. 24

11 martie 1989. Ordin semnat de colonelul Gheorghe Rațiu, șeful Direcției I și trimis Securității Județene Timiș. Se solicită intensificarea supravegherii populației, în special a persoanelor aflate în baza de lucru, pentru a se preveni apariția în România a unor manifestări anticomuniste, similare celor produse în alte state socialiste europene.

(ACNSAS, fond Documentar, dosar nr. 9778, vol. 1, ff. 62-62v)

Doc. 25

aprilie 1989. „*Instructaj cu măsurile ce trebuie întreprinse pentru prevenirea și neutralizarea fermă a activităților naționalist-iredentiste ale elementelor ostile din mediile etnicilor maghiari din țara noastră, inițiate sub influența situației politice și social-economice din Ungaria, precum și a acțiunilor antiromânești ale cercurilor reacționare din Occident și țara vecină*”.

(ACNSAS, fond Documentar, dosar nr. 9778, vol. 2, ff. 31-49)

Doc. 26

aprilie 1989. „*Instructaj privind acțiuni ostile prezente, de factură naționalist-iredentistă desfășurate sub acoperirea cultelor reformat și romano-catolic. Modul cum serviciile de informații interne cu problematica de profil au acționat pentru cunoașterea și prevenirea actelor de acest gen; sarcini ce ne revin în vederea îmbunătățirii controlului de securitate în domeniile respective*”.

(ACNSAS, fond Documentar, dosar nr. 9778, vol. 2, ff. 50-61)

Doc. 27

6 mai 1989. Ordin semnat de lt. col. Crăciun Mihai (șeful Serviciului II) și colonelul Gheorghe Rațiu (șeful Direcției I) și trimis Securității Județene Timiș. Sunt prezentate acțiunile emigrației maghiare din Occident (trimiterea de ajutoare maghiarilor din România, culegerea și popularizarea informațiilor despre situația maghiarilor din țara noastră, diseminarea tezelor istoriografiei maghiare cu privire la istoria Transilvaniei) dar și activitățile emigrației române împotriva proiectului de sistematizare a satelor.

(ACNSAS, fond Documentar, dosar nr. 9778, vol. 1, ff. 149-151)

Doc.28

19 mai 1989. Ordin semnat de colonelul Gheorghe Rațiu (șeful Direcției I) și trimis Securității Județene Timiș în care se solicită luarea unor măsuri în vederea zădărnirii tentativelor cercurilor disidente din Ungaria de a obține informații despre cadre de Securitate și Miliție.
(ACNSAS, fond Documentar, dosar nr. 9778, vol. 1, ff. 37-38)

Doc.29

23 mai 1989. Ordin semnat de lt. col. Crăciun Mihai (șeful Serviciului II) și colonelul Gheorghe Rațiu (șeful Direcției I) și trimis Securității Județene Timiș. Se dau informații cu privire la apariția în Ungaria a unei noi publicații în limbile maghiară, română și germană intitulată „Buletinul Transilvaniei” și se solicită intensificarea supravegherii etnicilor maghiari din România.
(ACNSAS, fond Documentar, dosar nr. 9778, vol. 1, ff. 143-144)

Doc. 30

24 mai 1989. Ordin semnat de colonelul Gheorghe Rațiu (șeful Direcției I) și trimis Securității Județene Timiș cu privire la măsurile propuse în cazul „Petarda”.
(ACNSAS, fond Documentar, dosar nr. 9778, vol. 2, f. 23)

Doc. 31

12 iunie 1989. „Plan de măsuri privind măsurile informativ-operative ce se vor întreprinde pentru data de 16.06.1989 (reînnumirea fostului premier maghiar Nagy Imre în R.P.U.)”, semnat de lt. col. Pele Petru, șeful Serviciului I/A din Inspectoratul Județean Timiș.
(ACNSAS, fond Documentar, dosar nr. 9778, vol. 2, ff. 13-14)

Doc. 32

27 septembrie 1989. Notă de măsuri trimisă Inspectoratului Județean Timiș de U.M. 0110 și U.M. 0610 privind supravegherea evenimentelor organizate la Arad în cinstea revoluționarilor maghiari de la 1848. (ACNSAS, fond Documentar, dosar nr. 9778, vol. 2, ff. 4-8)

Doc. 33

4 octombrie 1989. „Plan de măsuri cu privire la acțiunea din 6.10.1989 (evenimentele organizate la Arad în cinstea revoluționarilor maghiari de la 1848)”, semnat de lt. col. Flore Nicolae (șeful Serviciului 0110) și lt. col. Pele Petru (șeful Serviciului I/A din Inspectoratul Județean Timiș).
(ACNSAS, fond Documentar, dosar nr. 9778, vol. 2, ff. 1-3)

Doc. 34

7 octombrie 1989. Ordin semnat de lt. col. Crăciun Mihai (șeful Serviciului II) și colonelul Gheorghe Rațiu (șeful Direcției I) și trimis Securității Județene Timiș. Se prezintă informații cu privire la evoluțiile politice din Ungaria și se solicită intensificarea supravegherii persoanelor din baza de lucru.
(ACNSAS, fond Documentar, dosar nr. 9778, vol. 1, ff. 40-41)

Doc. 1

1966. Fragment dintr-un „scurt istoric” al Teatrului Maghiar de Stat din Timișoara: contextul înființării, numărul de angajați, spectacolele pregătite, probleme de securitate avute în vedere.

(ACNSAS, fond Documentar, dosar nr. 9778, vol. 1, ff. 4-6)

SCURT ISTORIC

Teatrul Maghiar de Stat din Timisoara a fost infiintat in anul 1953, dintr-un teatru muncitoresc de amatori. Primul spectacol a fost "Masenca" lui Afinogenov, al doilea "Paraziti" lui Csiky Gergely. Acest din urma spectacol a fost vizionat de catre o comisie din Ministerul Culturii in urma carei s-a luat hotarirea de infiintare.

Primul director al Teatrului: Emil Josan. Membrii fondatori: Balogh Piroska, Baranyi Béla Bertalan Magda, Csengery Ica, Hornok Rotália, Kasny Ilonka, Kriszter Béla, László Gyula Pataky Tibor, Rappert Károly, Péter János, Péter Anna, Szabó János, Tóth János, Várady János, Zádor Erzsébet, Temesváry Gitta si altii.

Incepind cu stagiunea 1954/55 colectivul s-a inmultit cu absolventi ai Institutului de Teatru "Szentgyörgyi István". Printre acestia amintim pe Ebergényi Tibor, Puhala Ernő, Szabó Károly, Jánó János, Taub János. /dinsul devenind mai pe urma directorul teatrului./

Primul eveniment de rasunet a fost premiului II, la intrecerea pe tara a teatrelor cu limba maghiara, spectacolului "Monserrat" de E. Robles, si premiul I, interpretare actorului Sinka Károly, iar premiul II, pentru interpretare actorului Szabó Lajos.

Printre spectacolele mai importante, apreciate, amintim "Discipolul diavolului" de G. B. Shaw, "Cinele gradinarului" de Lope de Vega, "Invatatoarea" de Bródy Sándor, toate in regia lui Taub János si "Student in medicina" de Bródy S. in regia lui Taub János si Kőra Ilona, distins cu premiul I, pentru cea mai buna interpretare feminina, acordata actritei Balogh Éva, la concursul

pe tara al tinerilor interpreti.

Teatrul nostru a depus o activitate intensa pe tari-
mul sprijinirii dramaturgiei originale, reprezentind la un nivel ar-
tistic de certa valoare piese ca "Celebrul 702" de Al Mirodan,
"Secunda 58" de Dorel Dorian, "Ziaristii" de Al Mirodan, "Ghitara
mincinoasa" de T. Busecan,

Dupa plecarea lui Taub János, conducerea a fost prelu-
ata de ~~xtra~~ catre Krausz Imre, timp in care s-au pus in scena rep-
rezentatii cu larg ecou in findul spectatorilor si presei ca
"Micii burghezi" si "Azilul de noapte" de M. Gorki, primul specta-
col insemnind succes actritelor Péter Ágnes si Adleff Ingeborg, la
consussul teatrelos din tara, succes concretizat prin premiul II,
si respectiv III, centru interpretare feminina. De un frumos succes
s-a bucurat piesa scriitoarei poloneze, Zapolszka "Moralitatea
doamnei Dulzka", regia Kóra Ilona.

Teatrul dispune de urmatoarele ateliere: pictura, croi-
torie, barbati si femei, cizmarie, tapiterie, timplarie, buteforie,
si un mecanic.

Numarul salariatilor actual: 93 persoane.

Dela infiintare pina in momentul de fata, teatrul a
tinut 100 premiere, 1.800 spectacole in fata cca. 1.000.000 de spec-
tatori.

Dealungul anilor, prin grija si ajutorul Partidului si
Sfatului Popular, prin imbogatirea colectivului cu interpreti ta-
lentati, formati in scoli superioare, teatrul a incercat sa fie
un indrumator permanent al oamenilor muncii, dezbating pe scena
multe din problemele societatii zilelor noastre, in spiritul anga-
jamentului si eticii comuniste. Desi in activitatea lui au fost u-
nele scaderi, sub actualul director, Sinka Károly, pornit de pe scena
timisoreana, ne dam toata silinta de a corespunde inaltelor indato-
riri ce ne revin, indatoriri care se contureaza clar in lumina ulti-
milor documente de partid, privitoare munca culturala in tara noast-

6

Din punct de vedere al activității organelor noastre, la Teatrul Maghiar se pot arăta următoarele aspecte:

Baza operativă este formată din două elemente: foști membri ai "Comunității maghiare" ce a activat înainte de 23 August 1944.

În schimb au fost identificați mai mulți dintre ei cu manifestări naționaliste.

Dintre aceștia un caz elocvent este acela al lui SZABO ION electrician care organizând un chef la el acasă a cîntat împreună cu unii salariați ai Teatrului maghiar "Imnul maghiar" și au avut manifestări dușmănoase la adresa regimului nostru.

O atenție deosebită trebuie acordată numiților VARGA VILIAM, FABIAN FRANCISC și MARRO LUDOVIC foști lucrători prin obținerea unor materiale de mică importanță.

În anul 1966 a fost adus de la Trg. Mureș un alt director, anume actorul SINKA KAROL, sperîndu-se într-îmbunătățire a activității acestui Teatru.

Nu mult de la venirea noului director, actorii și chiar personalul administrativ s-au împărțit în două tabere una de partea directorului (în special cei tineri) și alta împotriva lui.

Directorul SINKA CAROL a neglijat repartițiile și spectacolele, participînd la chefuri interminabile, ba mai mult la unul din aceste chefuri a avut și manifestări dușmănoase.

Fiind însă criticat pentru comportarea sa în ultimul timp s-a mai îndreptat.

Tot din inițiativa directorului SINKA în stațiunea anului 1966 au fost aduși 4 actori din alte orașe și doi regizori, cheltuindu-se astfel încă de la început fondul nescriptic. Ceea ce este important este faptul că unul dintre acești actori cum a fost RAPAPORT IOAN de la Cluj sau regizorul HUNIADY ALEXANDRU putea foarte bine să fie înlocuiți actorii și regizorii angajați ai Teatrului.

Doc. 2

1966. Fragment din istoricul activității elementelor „naționaliste maghiare” din orașul Timișoara, întocmit de Biroul IV, Serviciul III, Direcția Regională Banat a MAI. Documentul prezintă principalele organizații ale minorității maghiare și liderii acestora, activitățile întreprinse de aceste organizații, relațiile cu Budapesta.

(ACNSAS, fond Documentar, dosar nr. 9778, vol. 1, ff. 7-12)

BIROUL IV

I S T O R I C U L
=====

- Activității elementelor
"NATIONALISTE MAGHIARE" din
orașul Timișoara.-

Naționalismul este generat de orînduirea capitalistă, fiind o ideologie politică reacționară cu ajutorul căreia burghezia caută să-i dezbine pe oamenii muncii de diferite naționalități și să le slăbească unitatea de clasă în scopul distrugerii atenției lor de la lupta împotriva exploatării capitaliste.

În epoca imperialismului, burghezia a transformat naționalismul într-un mijloc ideologic de pregătire a războaielor și de justificare a politicii de înrobire a popoarelor.

În România burghezia moșierească a dus o politică sistematică de promovare și întreținere a curentelor naționaliste. Această politică a fost dusă atât de către burghezia și moșierimea română cât și de către capitaliștii și moșierii de altă naționalitate. În acest scop, burghezia și moșierimea română pe de o parte iar capitaliștii și moșierii aparținînd naționalităților conlocuitoare, pe de altă parte, au creat o serie de organizații și partide naționalist-șovine, prin care căutau să-și realizeze politica lor de ațîțare a urii naționale. „Învărajbește și stăpînește” era deviza după care se conduceau clasele exploătătoare, indiferent de naționalitate, cu politica lor naționalist-șovină.

Marxism-leninismul a demascat ideologia și politica naționalistă burgheză și a fundamentat științific teoria și tactica partidului revoluționar al clasei muncitoare în problema națională.

X

Răsturnarea dictaturii fasciste la 23 August 1944 a constituit o cotitură istorică și în viața naționalităților conlocuitoare din țara noastră.

Activitatea naționalist iredentistă (iredentism = mișcare politică burgheză, naționalist-șovină și cărei aderenți urmăresc anexarea unor teritorii unde locuiesc și conaționali ai lor) în rîndul populației maghiare a început să fie desfășurată mai intens după primul război mondial. Această activitate era organizată de către statul hortist maghiar și susținută de către burghezia și moșierimea naționalistă maghiară din Transilvania. Astfel, după tratatul de pace de la Trianon, semnat la 4 iunie 1920, care stabilea Unirea Transilvaniei cu România, Ungaria hortistă a organizat, prin intermediul reprezentanțelor diplomatice maghiare, al unor profesori, scriitori și zia-riști o întregă campanie iredentistă pe plan internațional în legătură cu Transilvania pentru a convinge guvernele celorlalte state de "nedreptatea" ce i s-a făcut. Pentru ca acest curent reacționar să capete un caracter de masă au fost înființate la Budapesta o serie de asociații și organizații ca: "Uniunea Trezirii Maghiarilor", "Uniunea Scaunul Vitejesc", "Federația Națională a Femeilor Maghiare" etc.

În aceste împrejurări a luat ființă la Cluj prima organizație politică cu caracter naționalist, denumită "Federația maghiarilor", condusă de magnați și latifundiați maghiari din Transilvania care a fost însă desînțată de guvernul român.

Ulterior, s-au pus bazele "Partidului Maghiar" (care a activat și în orașul Timișoara) în conducerea căruia au intrat conducători ai fostei "Federația Maghiarilor". Această organizație printr-o intensă propagandă se străduia să unească în rîndurile sale toate păturile sociale ale populației de naționalitate maghiară, pentru a-și întări influența în viața politică.

În acțiunile sale iredentiste "Partidul Maghiar din orașul Timișoara a fost sprijinit de clerul romano-catholic reformat și unitarian. Organizațiile Clericale maghiare propagau pe o scară largă ideile naționalismului și iredentismului. Congresele ecleziastice organizate la Budapesta au fost cele mai mari foruri de la care se propagau ideile iredentiste și naționaliste.

9

In timpul dictaturii carliste, cînd activitatea partidelor politice a fost interzisă, burghezia, moșierimea și clerul reacționar de naționalitate maghiară au înființat "Comunitatea maghiară" din România cu sediul la Cluj.

In orașul Timișoara comunitatea maghiară era organizată astfel:

1. Comitetul Central din care făceau parte Dr.KAKUK IANOS președinte, MARZY MIHALY, SZAPANOS IULIU, Dr.SZATMARI LAIOS subpreședinți, DOMINITSZ LASLO Secretar general, Dr.GYULAY IANOS și Dr.OBERST ZOLTAN avocați prog. adjuncți.
2. Secția Culturală președinte MARZY MIHALI
3. Grupa învățămînt conducător Dr.KUHN FERENC
4. Activitatea extra-școlară, coruri, muncă a artiștilor amatori conducător FODOR IOSIF.
5. Grupa de teatru, literatură, știință și artă conducător DEBRETENY STEFAN.
6. Secția economică președinte SZAPANOS IULIU
7. Secția agricolă conducător SZEKELES KALMAN
8. Secția industrială, comercială, învățămînt profesional și repartizări de muncă conducător SZAPADOS IULIU, senior.
9. Secția cooperativelor conducător Dr.OBERST ZOLTAN.
10. Secția socială președinte SZAMARY IANOS.
11. Secția vecinătăților conducător MOLNAR CAROL.
12. Secția tineret conducător PETER IANOS.
13. Secția de binefacere și asistență medicală conducător TELEGDI NANDOR.

Fiecare secție menționată mai sus își avea în afară de conducător sau președinte încă un număr de 2 sau 3 membrii care se ocupau de problemele de conducere ale secției respective.

Conducerea comunității maghiare din orașul Timișoara a căutat să înscrie în această organizație cîți mai mulți membrii în scopul desfășurării unei vaste activități naționaliste.

Deoarece nu au reușit să realizeze atragerea întregii mase a populației de naționalitate maghiară au luat măsuri și au înființat cât mai multe asociații religioase ("Uniunea Tineretului romano-catolic"), culturale, organizația tineretului maghiar și sportive (Clubul Regata) etc.

Cu ajutorul acestor asociații făceau obvie-prăpagandă naționalistă prin ținerea diferitelor conferințe, serbări la care participau numai persoane de naționalitate maghiară, excursii, întâlniri sportive, etc.

Pentru activitatea care o desfășura comunitatea maghiară avea ziarul "Deli Hyrlap" care era subvenționat de către Ministerul de Interne al Ungariei lunar cu suma de 20 mii lei.

Acest ziar a fost condus de GUBAN ENDRE, VUCHETICI ENDRE și Prof. Dr. PUHALA ALEXANDRU.

În plus comunitatea maghiară avea un serviciu special de informații care culegea date cu caracter economic, politic, social și cu privire la unele măsuri care se luau împotriva conducătorilor, informații care erau transmise prin centrala de la Aiud la Budapesta.

În acest sens poate fi dat ca exemplu organizația de spionaj condusă de MARTON ANTON care a înglobat un număr de 26 de membrii.

Prin consulatele maghiare existente în țara noastră conducerea comunității maghiare primea de la Budapesta instrucțiuni asupra felului în care să-și desfășoare activitatea care constau în:

- Intocmirea unui recensământ care să cuprindă numele și prenumele de familie, numărul membrilor, profesiunea, starea materială.

- Protopopiatele să execute pe confesiuni numărul credincioșilor, obligarea acestora de a se înscrie în parohii și de a plăti impozitele prevăzute de lege.

- Comunitatea va întocmi o situație clară și exactă a tinerilor între 15-18 ani și separat a celor între 18-40 ani și 40-50 ani.

11

- La cei care nu erau supuși obligațiilor militare se arăta aptitudinile în această direcție, iar cei care au satisfăcut aceste obligațiuni sau sînt în activitate se arăta contingentul, gradul, arma din care fac parte și timpul cît este sub armă.

- Să se cumpere pe cît este posibil de către comunitate, Bănci maghiare și organizațiuni, proprietățile proprietarilor unguri repatriați sau care vor să le vîndă.

- Centrala comunității de comun acord cu capii bisericilor vor porni o propagandă pentru centralizarea minoritarilor unguri într-o singură reuniune care va acționa sub denumirea de "Uniunea tuturor ungarilor din România pentru lupta maghiară și de redobîndire teritoriale".

- Schimbarea curierilor cu alții noi pe timp de 4 luni.

- Angajarea printre aceștia și a persoanelor de sex feminin.

- Tinerelor fete li se va da deplină libertate pentru a cunoaște bărbați români și în special cu persoane care pot fi utile Biroului de informații.

- Toți tinerii de 15-21 ani să fie obligați pentru a face parte din organizația iredentistă care vor fi instruiți conform normelor organizației "Levente" din Ungaria care exista în cadrul Comunității sub camuflarea de societăți culturale și de educație fizică.

Deasemenea consulatele maghiare au dat și alte instrucțiuni care îndemnau la activitate iredentistă.

După 23 August 1944 odată cu interzicerea tuturor organizațiilor politice a fost interzisă și comunitatea maghiară. Cu toate acestea foștii conducători au continuat să mențină o psihoză naționalistă în rîndul populației de naționalitate maghiară.

În perioada evenimentelor contrarevoluționare din R.P.Ungaria 1956 aceste elemente au desfășurat o activitate naționalistă de simpatizare cu evenimentele ducerea unei activități de educare în spirit naționalist a tineretului etc.

Pe raza orașului Timișoara au venit din Transilvania de Nord multe elemente care au activat în

organizații cu caracter terorist cum ar fi "Garda zdrență-roșilor", "Partidul Crucile cu Săgeți", "Partidul reînnoiri maghiare" și altele, elemente care în prezent sînt luate în evidențele organelor noastre.

În prezent situația elementelor fost conducătoare în comunitatea maghiară se prezintă astfel:

Din numărul total de 42 elemente 15 sînt decedate, 8 sînt plecate din țară, numitul Dr. OBERST ZOLTAN și SZAPANOS IULIU junior sînt agenții organelor noastre (au fost lucrați în acțiuni informative conform Ordinului 70), ARATO ANDOR, Dr. KUN FERENC, GYORBIRO DEZIDERIU și alții sînt plecați în alte localități fiind semnalati, restul de elemente o parte sînt luate în evidență la Cap. II. al problemei iar altele sînt depășite de vîrstă.

În ultimii ani elementele dușmănoase de naționalitate maghiară au continuat să desfășoare activitate dușmănoasă și naționalist șovină care se caracterizează prin:

- Scrieri cu conținut dușmănos și naționalist șovin unde poate fi dat ca exemplu cazul numiților UGRY CAROL fost demascat de către organele noastre, FRUCTH FRANCISC scriitor fost avertizat, CSOMOS EMERICH și BERTA DEZIDERIU și alții.

Manifestări naționalist șovine care constau în aceea că "populația maghiară din România nu ar avea aceleași drepturi cu celelalte minorități, că sînt persecutați, în care sens au fost desființate și școlile cu limba de predare maghiară, că Transilvania de Nord ar aparține Ungariei etc.

- Calomnierea unor măsuri luate de partid și de stat, subaprecierea realizărilor din țara noastră și preamărirea modului de viață din R.P. Ungaria.

- Toate acestea sînt generate de influența unor elemente dușmănoase care ne vizitează țara din R.P. Ungaria sau în discuțiile pe care le poartă cu elementele dușmănoase din orașul nostru care merg în vizită în R.P.U.

Doc. 3

13 ianuarie 1969. Hotărâre de deschidere a dosarului de problemă „naționaliști maghiari”, întocmită de Inspectoratul de Securitate al Județului Timiș, semnată de lt. mr. Cântărețu Constantin și lt. col. Bota Gheorghe (șeful Serviciului I).

(ACNSAS, fond Documentar, dosar nr. 9778, vol. 1, ff. 1-2)

24

CONSILIUL SECURITATII STATULUI
INSPECTORATUL DE SECURITATE AL JUDETELUI

- T I M I S -

- STRICT SECRET -
exemplar unic

SE APROBA:

U Col. Iliescu

H O T A R I R E

=====

13 I. 1969

privind propunerea de deschidere
a dosarului de problemă „NATIO-
NALISTI MAGHIARI”.-

x

Pe raza județului Timiș înainte de 23 August 1944 în rîndul populației de naționalitate maghiară au activat mai multe organizații cu caracter naționalist-șovin, cum au fost „Partidul Maghiar”, „Comunitatea Maghiară”, „Tineretul Maghiar” și alte asociații și grupări care erau coordonate de conducerea pe țară a „Comunității Maghiare”.

O parte din elementele care au activat în organizațiile de mai sus au continuat să desfășoare activitate dușmănoasă și după 23 August 1944, ele fiind cunoscute în evidența organelor noastre.

În viitor aceste elemente vor fi lucrate în dosarul de problemă „NATIONALISTI MAGHIARI”, dosar în care vor fi incluse și elementele aflate în atenție din rîndul cultelor neoprotestante (reformați maghiari și evanghelici luterani), precum și elementele dușmănoase de naționalitate maghiară de la Teatrul de stat maghiar și cenaclul literar maghiar „Ady Endre” .

Față de cele de mai sus,

PROPUNEM :

- A se aproba deschiderea dosarului de problemă
„NATIONALISTI MAGHIARI”.-

DE ACORD
SEFUL SERVICIULUI I
Lt.colonel.

Bota Gheorghe

INSPECTOR PRINCIPAL I
Lt.maior

Cintareta Constantin

C.N.S.A.S.

Doc. 4

24 decembrie 1980. Plan de măsuri privind prevenirea, cunoașterea și neutralizarea acțiunilor naționalist-iredentiste întocmit de Serviciul I/A din Inspectoratul Județean Timiș al Ministerului de Interne. Documentul este semnat de lt. col. Pădurariu Nicolae (coordonator de problemă) și lt. col. Ianculescu Antonie, șeful Serviciului I/A, fiind aprobat de colonelul Mortoiu Aurelian (șeful Securității) și de colonelul Nica Constantin, șeful Inspectoratului Județean Timiș al Ministerului de Interne. În cadrul documentului se prezintă specificul problemei, obiectivele propuse, instituțiile și mediile supuse supravegherii, metodele și tehnicile care urmau a fi folosite.

(ACNSAS, fond Documentar, dosar nr. 9778, vol. 2, ff. 65-75)

Prof. Pădureanu

SE APROBA,

SEFUL INSPECTORATULUI

Colonel *man*

NICA CONSTANTIN

PLAN DE MASURI
=====

- privind prevenirea, cunoașterea și neutralizarea acțiunilor naționalist-iredentiste.-

Pe raza județului TIMIS trăiesc aproape 78.000 locuitori de naționalitate maghiară, concentrați mai mult în Timișoara, Lugoj, Jimbolia, Tormac, Dumbrăvița, Dumbrava, Sînmartinul Maghiar, Uivar, Otelec, Bodo, Tipari, Cherestur și alte localități. Printre aceștia sînt elemente care au făcut parte din diferite organizații naționalist-iredentiste, au fost înrolați în armata hortistă, au fost condamnați, avertizați ori s-au luat alte măsuri asupra lor pentru manifestări și activități ostile, precum și persoane care întrețin relații suspecte cu rude și legături din străinătate, pretabile la influențe negative din partea emigrației reacționare din străinătate.-

În municipiul Timișoara, centru cultural și universitar, funcționează instituții social-culturale ale populației de naționalitate maghiară.-

Prin punctele de mic trafic din zona de frontieră precum și cele două P.C.T.F.-uri de pe raza județului și altele, intră anual un mare număr de turiști și vizitatori de naționalitate maghiară, printre care au fost depistate și persoane cu atitudini ostile sau preocupări de a introduce în țară materiale cu caracter naționalist-iredentist.-

Din informațiile obținute și îndeosebi a datelor puse la dispoziția noastră de către Direcția I-a prin PROGRAMUL DE MASURI și alte materiale, rezultă că serviciile de spionaj,

organizațiile și cercurile reacționare din străinătate și-au intensificat acțiunile naționalist-iredentiste îndreptate împotriva independenței, suveranității și integrității teritoriale a țării noastre, utilizând o gamă diversificată de forme și metode. Dintre acestea se remarcă preocupările pentru: antrenarea unor personalități politice din străinătate la acțiuni în favoarea elementelor naționalist-iredentiste; campanii antiromânești; proliferarea unor grupări naționalist-iredentiste ce au ca obiectiv direct, problema drepturilor naționalității conlocuitoare maghiare; folosirea unor reuniuni internaționale în scopul promovării de acțiuni naționalist-iredentiste; intenții ale unor cercuri hortiste din Occident de a comite pe teritoriul țării noastre acte cu caracter violent, terorist; eforturi pentru reactivizarea unor elemente ostile autohtone; amplificarea și diversificarea propagandei naționalist-iredentiste și implicarea tot mai mult în aceste acțiuni a centrelor cultice.-

În același timp se mențin la un nivel ridicat acțiunile de incitare cu caracter naționalist-iredentist desfășurate de către elemente dușmănoase din "HELGA"; independent sau în legătură cu cele din emigrația maghiară. În acest sens, apariția sistematică a unor lucrări cu caracter literar și îndeosebi în domeniul istoriei, etnografiei și folclorului, a unor articole și emisiuni radio-T.V. în care sînt abordate în mod tendențios probleme referitoare la Transilvania și naționalitatea conlocuitoare maghiară, exercită o puternică acțiune de influențare și stimulare asupra elementelor cu preocupări naționalist-iredentiste din țara noastră. Cu același scop sînt folosite și numeroasele contacte prilejuite de schimburile turistice, culturale, vizite la rude, etc.-

Sub influența incitărilor din exterior, continuă să aibe loc manifestări de caracter naționalist-iredentist în cercuri mai largi ale populației de naționalitate maghiară, dar mai ales în rîndul unor elemente de vîrf, cu sau fără antecedente politice reacționare, cunoscute cu preocupări de natură să afecteze politica partidului și statului nostru în problema națională, îndeosebi dintre creatorii de artă, istorici, sociologi, publiciști, cadre didactice, deservenți ai diferitelor culte. O atenție deosebită acordă educării în spirit naționalist-iredentist a unor tineri maghiari, îndeosebi a cadrelor ce studiază în școli și facultăți.-

Principalul domeniu asupra căruia aceste elemente își concentrează atenția îl reprezintă, ca și în trecut, problemele vieții spirituale ale naționalității conlocuitoare maghiare, îndeosebi învățămîntul în limba maternă, unor activități și manifestări naționa-

list-iredentiste și încearcă să li se dea o acoperire legală prin folosirea prilejurilor oferite de reuniunile cu caracter cultural artistice, cenecluri, etc.-

Avînd în vedere caracteristicile actuale și complexitatea situației operative în această problemă - se subliniază în PROGRAMUL DE MASURI elaborat de către Departamentul Securității Statului - activitatea de prevenire, cunoaștere și neutralizare a acțiunilor naționalist-iredentiste va constitui și în viitor o sarcină principală a întregului aparat de securitate și va fi orientată în direcția realizării următoarelor OBIECTIVE:

1.- Încușirea temeinică și aplicarea în practică a documentelor de partid care se referă la rezolvarea problemei naționale în țara noastră, a ordinelor conducerii Ministerului de Interne și Departamentului Securității Statului ce reglementează munca de securitate pe această linie.-

2.- Îmbunătățirea controlului informativ-operativ în toate obiectivele, locurile și mediile unde pot să apară acțiuni și manifestări naționalist-iredentiste, în vederea cunoașterii, prevenirii și neutralizării acestora.-

3.- Adoptarea cu mai mare operativitate a mijloacelor și metodelor folosite de organele de securitate pentru combaterea acțiunilor naționalist-iredentiste, în raport cu mutațiile survenite în situația operativă.-

4.- Creșterea responsabilității și operativității în soluționarea informațiilor referitoare la activități naționalist-iredentiste și extinderea acțiunilor de influențare, compromitere și descurajare a unor persoane și cercuri din țară și străinătate.-

Realizarea unei mai eficiente cooperări cu celelalte servicii informativ-operative din inspectorat, cu posturile de miliție care au pe raza lor de activitate elemente ce fac obiectul muncii pe linia problemei, precum și cu alte organe și organizații de stat și obștești pentru prevenirea oricăror manifestări sau acțiuni naționalist-iredentiste în zona de responsabilitate.-

Pentru realizarea acestor obiective, se vor întreprinde următoarele;

M A S U R I :

I.- Pentru îmbunătățirea controlului informativ-operativ în toate obiectivele, locurile și mediile unde pot să

apară acțiuni și manifestări naționalist-iredentiste, în vederea cuceririi, prevenirii și neutralizării acestora

1.- La nivelul județului, ca urmare a analizei efectuate, au rezultat următoarele obiective, locuri și medii care se vor asigura cu prioritate și în scop preventiv un control informativ corespunzător, avându-se în vedere concentrările de elemente cu preocupări naționalist-iredentiste sau comportări ce pot evolua în acțiuni ostile cu un asemenea caracter:

- a) - Teatrul Maghiar de Stat din Timișoara;
- Redacția ziarului "SZABAD SZO" și subredacțiile ziarelor "ELŐRE" și "IFIU MUNKAS";
- Cenaclul "FRANYO ZOLTAN";
- Corul "BELA BARTOK" din Timișoara;
- Muzeul Banatului din Timișoara și casa memorială "BELA BARTOK" din Sîmnicolaul Mare;
- Secția maghiară de la editura "FACLA";
- Personalul de naționalitate maghiară din unitățile de sănătate și justiție;
- Secția maghiară a bibliotecii municipale;
- Persoane cu preocupări literare, istorice și etnografice;
- Secția auto a cooperativei "DINAMO";
- Localitățile din mediul rural Recaș și Dumbrăvița
- Răspund: Ofițerii din problemă
- Cadre didactice și studenți de naționalitate maghiară din unitățile de învățământ superior din Centrul Universitar Timișoara, îndeosebi facultățile de Electrotehnică, Construcții și Mecanică;
- Liceul cu limba de predare maghiară;
- În mediul cadrelor didactice și Scolile generale Nr.1 și 15 precum și secțiile de la școlile generale Nr.11, 14, 18, 20 și 22 din Timișoara;
- Cenaclul studentesc de limbă maghiară "LATOHATAR";
- Formația artistică "THALIA";
- Formația studentescă de muzică ușoară "GARABONCIAS";
- Studioul studentesc "RADIO-M.";
- Formația de dansuri "REZEDA" de pe lângă casa de cultură a municipiului Timișoara;
- Cultul reformat;
- Localitățile din mediul rural Dumbrava și Tormac
- Răspunde: Ofițerul din problemă

- Elemente ostile, cu concepții naționalist-iredentiste din rîndul cultului romano-catolic și grupările maghiare din rîndurile cultului baptist și penticostal.-

- Răspund: Lt.Col.GULYAS PAVEL și
Maior IANTO PETRU

- Orașeke nemunicipale și localitățile din mediul rural unde există elemente cu antecedente și sosesc în vizită, ori ca turiști cetățeni din emigrația maghiară cît și din "HELGA" cum sînt Jimbolia, Sînnicolaul Mare, Deta, Buziaș, Uivar, Sîmmartinul Maghiar, Otele, Cherestur, Pordeanu, Bebe Veche, Bode, Tipari.-

- Răspunde: Seful Serviciului I/8

- Obiectivele economice cu concentrări de elemente ce fac obiectul muncii pe linia problemei ori sosesc periodic cetățeni străini, îndeosebi din "HELGA", cum sînt: Intreprinderea "VICTORIA"; "AMBALAJUL METALIC", Intreprinderea de ciorapi, "ELECTROBANAT", "ELECTROMETAL", "TEHNOMETAL", I.A.E.M., "6 MARTIE", Trustul de Construcții, I.S.I.M., personalul de pe mijloacele de transport internaționale.-

- Răspunde: Seful Serviciului II

- Obiective cu caracter turistic în care sosesc în mod frecvent cetățeni străini de naționalitate maghiară atît din emigrație cît și din "HELGA" cum sînt: hotelurile și restaurantele "CONTINENTAL" "TIMISOARA", "CENTRAL", "BANATUL", "MOTEL" și chemping; grupurile de turiști care sosesc și pleacă în sau din "HELGA" organizate prin O.J.T., punctele de schimb valutar ale O. J.T.-ului și vama.-

- Răspunde: Seful Serviciului III

- Municipiul Iugoj unde există elemente cu antecedente, sosesc cetățeni străini din "HELGA" și emigrație și unde există unități de învățămînt, sanitare, economice, cît și persoane intelectuale și cu preocupări literare.-

- Răspunde Lt.Maj.DRAGOTA și
Lt.Maj.VID TEODOR

b) Elementele care au avut rol de conducere în partidele și organizațiile naționalist-fasciste și iredentiste, care au condus sau au participat la acțiuni teroriste; au fost condamnate pentru infracțiuni grave contra securității statului; au făcut parte din aristocrația maghiară din Transilvania și descendenții acestor categorii cunoscuți cu preocupări naționalist-iredentiste.-

Menționăm că pe raza județului TIMIS nu au existat organizații sau partide cu caracter fascist, existînd numai "PAR-

TIDUL MAGHIAR", din a cărui conducere se mai află pe raza județului FODOR IOSIF preot romano-catolic fost președintele tineretului maghiar și condamnat pentru trădare de patrie în favoarea Vaticanului iar din rîndul descendenților pe prof. BALAZSI ANA și VISKY ANDRAS student, din rîndul foștilor condamnați pentru infracțiuni greve. SIMON ATILA, muncitor (15 ani pentru activitate subversivă).-

Mai menționăm că pe raza județului s-au stabilit după 1944 un număr redus de membri ai fostelor partide fasciste maghiare cât și foști militari în armata hortistă.-

Se vor lua măsuri de analiza situației fiecărui element care face parte din categoriile de mai sus, hotărîndu-se măsuri în vederea cunoașterii sau neutralizării eventualelor activități ale acestora.-

- Termen: 28.02.1981

- Răspunde: Lt. Col. PADURARIU N.

c) Principalele grupări și organizații naționalist-iredentiste din Occident și "HELGA", conducătorii și emisarii acestora, reprezentanții unor firme comerciale, specialiști, corespondenți de presă, studenți, turiști și alții cu asemenea preocupări care vin pe raza județului.-

Vor sta în atenție cu prioritate MENYHART B. și SZABO LASLO din S.U.A. ACS ZOLTAN din Olanda, HASE STEFAN din R.F. Germania, SZEPPALASI ISTVAN din Austria, MENYHART L., VICZE KAROLY, SZANACS REGINA, BOGDAN EMIL, SERJANT E din "HELGA" și alții care vor mai fi semnalati.-

- Răspunde: Ofițerul din probl.

d) Persoanele din rîndul autohtonilor care au legături de natură naționalist-iredentistă cu elemente, cercuri sau organizații ale emigrației maghiare ori din "HELGA" precum și cu alți străini, rezidenți sau veniți temporar în România, inclusiv acele persoane care călătorind în străinătate au putut fi antrenate la asemenea activități.-

Pe raza județului sînt cunoscute cu legături în rîndul emigrației numiți "TIMISANU", "CIRESAN", "SCRITORUL", iar cu legături suspecte în "HELGA" sînt cunoscuți "POPER", "DUMBRAVA", "TORMACEANU", "SANDU", "FANICA".-

- Răspund: Ofițerii din probl.

Intrucît recent s-au primit informații că unele elemente din Timișoara cum sînt ANORASI AL., HALMAI F., IVANICS I., CSESTANOVICI L., CSANZAR B. întretin legături cu elemente din "HELGA", manifestîndu-se în mod naționalist-govin, se vor lua măsuri de identificare, verificare și punere în lucru.-

..//..

- Răspunde: Lt. Col. RAZE IOSIF
- Termen: 28.2.1981

68

- Avînd în vedere interesul manifestat în ultima perioadă de către "MANYA" din conducerea emigrației maghiare din S.U.A., cît și de către fratele acestuia din "HELGA" pentru realizarea de legături cu unele persoane de pe raza județului TIMIS, cum sînt: "RUSU", "ZOLY", "OPERA", vom intensifica munca informativă pentru a verifica natura legăturilor cît și noi relații pe care susnumiții le au în țara noastră, conlucrîndu-se și cu I-J. Arad, unde reese că ar mai avea legături.-

- Răspunde: Lt.Col.RACZ IOSIF

-Intrucît există informații că numiții GYENES ANDRAS, FALVÉGI L și SEILBEREKY JENŐ din "HELGA", care dețin funcții de conducere, sînt originari din județul TIMIS, vom lua măsuri de identificare și luarea în verificări a tuturor legăturilor pe care aceștia le au pe raza noastră de activitate.-

- Răspunde: Lt.Col.RACZ IOSEF

e) Elemente cunoscute că audiază și colportează informațiile dușmănoase transmise de posturi de radio și T.V.străine, se preocupă de introducerea sau scoaterea din țară a unor materiale cu conținut naționalist-iredentist, defăimează politica statului nostru în problema națională, proferează amenințări și manifestă intenția să comită acțiuni cu caracter turbulent, să treacă fraudulos frontiera sau să-și procure armament în scopul realizării unor obiective naționalist-iredentiste.-

- In acest sens se vor lua măsuri de a verifica poziția numiților "KOLOMAN" și "LAZIN" cunoscuți și avertizați ca auditori ai posturilor de radio străine și în același timp se va documenta și finaliza D.U.I."LINGURARU" și "IANOSI PAL".-

- Răspund: Ofițerii din problemă

- Vor fi în atenție elemente ce au încercat să introducă în țară materiale cu referiri tendențioase statului nostru, editate în "HELGA" printre care "IMRE", "BUJOR" și alte persoane.-

- Răspund: Ofițerii din problemă

- Se va acorda o atenție cazului "SPATARU" element cu grave manifestări naționalist-iredentiste, cu legături în străinătate, în cadrul Ambasadei S.U.A. din București, care a încercat să scoată în străinătate materiale, capabil de a comite acțiuni cu caracter turbulent, fost avertizat și ulterior condamnat.-

Printre alte măsuri se va acționa în direcția influențării sale pozitive prin rețea, prin contactare în vederea descurajării, măsuri de compromitere și izolare și cunoașterea

prin rețea a activității și intențiilor sale.-

- Răspunde: Lt.Col.RACZ IOSIF

f) Elemente naționalist-iredentiste care pe fondul unor evenimente internaționale deosebite se angrenează în comentarii cu caracter denigrator și instigator la acțiuni ostile.-

Cu astfel de activitate sînt cunoscuți "SIPOSAN" lucrat în D.U.I. și "LUCA" element intelectual, care pe lângă manifestările ostile și denigratoare pe care le are, face referiri la aspecte de ordin internațional și încearcă să polarizeze în jurul său alte persoane inclusiv cetățeni străini.-

Avînd în vedere cele de mai sus, se va acționa cu operativitate pentru verificarea și documentarea activității acestor elemente luîndu-se măsuri de neutralizare.-

- Răspund: Ofițerii din problemă

g) Cei care beneficiază de micul trafic la frontiera R.S. România, cetățeni români și străini.-

Pe raza județului sînt persoane de naționalitate maghiară care posedă permis de mic trafic în următoarele localități: Jimbolia, Sînnicolaul Mare, Beba Veche, Cherestur, Pordeanu, Cerad, Crucești, Cheglevici, Uivar, Otelec, Răuș, Sînmartina Maghiar, Pustiniș, Giera.-

Pentru identificarea elementelor ostile din rîndul celor care beneficiază de mic trafic, cît și a celor care sosesc în aceste localități din țările vecine pe baza micului trafic, se va intensifica munca informativă atît de cître ofițerii care răspund de aceste localități cît și prin sprijinirea și antrenarea în măsură mai mare a șefilor posturilor de miliție.-

- Răspunde: Șeful Serv.I/B

- Serviciile II și III răspund pentru cunoașterea, prevenirea și neutralizarea acțiunilor naționalist-iredentiste desfășurate de elementele din obiectivele, locurile și mediile aflate în competență, inclusiv din rîndul străinilor care sosesc pe raza județului, cum sînt: diplomații, ziarisții, comercianți, turiști și alte categorii de cetățeni străini.-

- Răspund: Șefii Serv.II și III

- Șefii Serviciilor I/A, I/B, II și III cît și coordonatorii de problemă, vor urmări în permanență modul cum sînt realizate sarcinile de mai sus, stabilind și luînd noi măsuri în raport de datele și informațiile ce vor fi obținute.-

Deasemeni, vor analiza trimestrial și ori de cîte ori este nevoie, modul în care sînt asigurate informativ obiectivele, locurile,

mediile și persoanele aflate în răspundere.-

- Răspund: Șefii de Servicii și coordonatorul de probl.

- La nivelul Sefului Securității județene se va analiza semestrial și ori de câte ori este nevoie măsura în care se realizează controlul informativ în aceste obiective, locuri și medii, stabilind măsuri corespunzătoare.-

- Răspunde: Seful Securității

2.- Principalele informații obținute cu privire la activitatea elementelor naționalist-iredentiste vor fi prezentate șefului securității pentru studiu și dispunerea măsurilor de soluționare operativă.-

Eforturile aparatului de securitate vor fi concentrate prioritar pentru clarificarea informațiilor care se referă la:

- acțiuni vizând scopuri iredentiste;
- activități cu caracter organizat clandestin;
- intenții de reactualizare a unor organizații și formațiuni politice cu caracter naționalist, fascist și iredentist sau de readucere în discuție a situației ceangărilor;
- preocupări de realizarea unor acțiuni cu caracter violent sau revendicativ, de natură să afecteze ordinea și liniștea publică, climatul politic din țara noastră sub pretextul lipsei de drepturi și libertăți pentru naționalitățile conlocuitoare
- intenții de constituire în anturaje cu preocupări naționalist-iredentiste, în special de către unii intelectuali studenți sau elevi;
- culegerea, păstrarea, redactarea sau difuzarea unor materiale cu conținut naționalist-iredentist;
- organizarea unor caravane sau alte forme de legătură cu centre, organizații și persoane din străinătate sau cu cetățeni străini aflați pe teritoriul țării noastre, în scopuri naționalist-iredentiste;
- alte informații cu un astfel de caracter.-

- Răspund: Șefii Serv. I/A, I/B, II și III.-

3.- În cadrul activității informativ-operative în problemă se va acorda o atenție deosebită descoperirii și prevenirii eventualelor încercări ale unor intelectuali, oameni de cultură și artă cunoscuți cu preocupări dușmănoase de a folosi mijloace de informare în masă, unele activități cultural-artis-

tice și științifice, unele reuniuni cu caracter social-politic, ob-
tinesc și de alt gen (cenacluri, colocvii, festivaluri, aniversări,
întruniri, turnee, etc.) pentru promovarea unor idei cu caracter națio-
nalist-iredentist, sub acoperire legală.-

Pentru prevenirea unor astfel de acțiuni vom lua urmă-
toarele măsuri:

- Vom acorda atenție sporită cunoașterii activității
numiților "ISTRATE" și "FABIAN" care întocmesc și prezintă lucrări cu
caracter literar-artistic în cadrul cenaclului "FRANYO ZOLTAN".-

- Răspund: Ofițeri din problemă

- Cunoașterea intențiilor și conținutul lucrărilor li-
terare pe care le prezintă în cenaclul studentesc "LATONHATAR" numiții
"MIRESAN" și "VISAN" cunoscuți cu poziție ostilă.-

- Răspunde: Lt.Col.RACZ IOSIF

- Atenție se va acorda modului în care "TORDEANU" ele-
ment cu concepții naționaliste organizează activitățile cu caracter
artistic, conținutul acestora și dacă încearcă să strecoare idei cu
caracter naționalist-iredentist sau să mențină un asemenea spirit sub
acoperirea formației artistice "THALIA".-

Intrucât această formație face deplasări și în alte ju-
dețe, se va conlucra cu inspectoratele respective.-

- Răspunde: Lt.Col.RACZ IOSIF

- Prevenirea ca în cadrul emisiunilor de radioficare
"STUDIOUL M" condus de "LEON" element ostil, legătura lui "TORDEANU",
să se transmite aspecte de natură interpretabilă sau tendențioasă de
natură naționalistă.-

- Răspunde: Lt.Col.RACZ IOSIF

- Se va acționa pentru a preveni ca în ziarul local de
limbă maghiară "SZABAD SZO" să se strecoare date, referiri sau idei
interpretabile ori cu caracter naționalist-iredentist.-

- Răspunde: ofițerul din problemă

- Vom organiza măsuri eficiente de a cunoaște și preve-
ni din timp prezentarea în cadrul activităților ce au loc la casa de
cultură a studenților cu studenții de naționalitate maghiară, a unor
idei cu caracter naționalist-iredentist.-

Se are în vedere că în acest loc se organizează întâl-
niri ale studenților de naționalitate maghiară cu oameni de artă, cul-
tură, ziaristi, istorici, scriitori și alte categorii de persoane din
județ și afara județului, unii cunoscuți cu poziție naționalist-ireden-
tistă.-

In acest scop vom folosi mai activ atât surse informa-

tive, mijloace T.O. cît și conlucrarea cu alte județe.-

- Răspunde: Lt.Col.RACZ IOSIF

- Întrucît "TIMISANU" este cunoscut cu preocupări de a inocula sentimente naționalist-iredentiste în rîndul tineretului studios și a altor categorii de persoane, vom acorda atenție prevenirii ca sub acoperirea prezentării ori publicării unor teme cu caracter științific să răspîndească și concepțiile sale ostile.-

- În acest scop vom conlucra și cu alte inspectorate pe raza cărora organizează astfel de activități și îndeosebi cu I.J.Covasna, Harghita, Cluj, Bihor, Mureș.-

- Răspund: Ofițerii din problemă

4.- Serviciile informative din cadrul inspectoratului vor contribui în mod activ la realizarea măsurilor unității militare 0544 pentru ca în cooperare să intensifice măsurile de penetrare informativă în principalele cercuri și organizații iredentiste maghiare din S.U.A., Canada, R.F.Germania, Austria, Suedia, Franța, Elveția, Anglia, Australia, Brazilia și din alte țări în vederea stabilirii activității preconizate împotriva R.S. România, depistarea și neutralizarea canalelor de legătură cu elemente ostile din țară.-

Pentru realizarea acestei sarcini vom lua ca măsuri:

e) Analizarea posibilităților fiecărei surse, selecționîndu-se cei cu posibilități în extern.-

- Termen: 30.03.1981

- Răspund: Șefii Serv.I/A, I/B, II și III

b) Alegerea, studierea și verificarea de noi persoane cu posibilități în vederea folosirii pentru realizarea unor astfel de sarcini.-

Modul în care decurge această acțiune va fi canalizată trimestrial de servicii informative, iar semestrial la nivelul Sefului Securității.-

c) În același context se va acționa prin măsuri diversificate pentru a preveni realizarea unității de acțiune ostilă țării noastre între organizații iredentiste maghiare și alte grupări naționaliste îndeosebi germane și evreiești.-

- Măsurile ce vor fi întreprinse pe linia emigrației germane sînt cele prevăzute în planul de măsuri pe linia problemei "naționaliști-fasciști germani".-

d) Lucrarea activă, la sosirea pe raza județului a

liderilor iredentisti, a elementelor naționalist-iredentiste active din străinătate, cât și celelalte elemente din cadrul emigrației maghiare.-

Răspund: ofițerii din problemă

II.- Adaptarea cu mai mare operativitate a mijloacelor și metodelor folosite de organele de securitate pentru combaterea acțiunilor naționalist-iredentiste în raport de mutațiile survenite în situația operativă și în relațiile internaționale

5.- Pentru creșterea aportului rețelei informative, se vor lua măsuri ca pentru fiecare sursă să se precizeze sarcinile prioritare ce le va avea de rezolvat, punându-se accent pe formarea și pregătirea în vederea executării unor misiuni complexe, descifrării faptelor care indică existența unor activități clandestine, canale de legătură cu străinătatea, influențării pozitive și dezinformării elementelor naționalist-iredentiste din țară și străinătate.-

- Termen: 28.02.1981

- Răspund: Sefii Serv.I/A, I/B,
II și III

× a) Accent se va pune în mod special pe selecționarea, verificarea și pregătirea surselor cu posibilități pe raza mai multor județe sau pe lângă cercuri, organizații și elemente naționalist-iredentiste din străinătate. Acestea vor fi luate în controlul unităților centrale de profil care împreună cu Direcția I-a, U.M.0544 și alte unități specializate, vor organiza instruirea și folosirea lor.-

In acest scop vom avea în atenție următoarele surse:

"RUSU", "ZOLY", "LUGOJAN", "MISU", "JAMBOR", "FILDAN", "TOMA", "COSTIN", "TRAIAN", "BANICA", "SZEKELY", "MANEA" și "BIHOREANU" din legătura ofițerilor din problemă.-

Selecția se va efectua și asupra surselor existente la Serviciile I/B, II și III urmând ca pînă la data de 28.02.1981 să se hotărăscă concret sursele ce urmează a fi folosite în acest scop, posibilitățile reale pe care le au, modul cum vor fi pregătiți, măsurile de verificare ce vor fi întreprinse, toate acestea vor fi cuprinse într-o notă sau fișă personală întocmită pentru fiecare sursă.-

- Termen: 28.02.1981

- Răspund: Sefii Serv.I/A, I/B,
II și III

b) Sefii de servicii vor urmări în permanență modul cum se desfășoară activitatea de îmbunătățire a activității cu rețeaua informativă, analizând trimestrial la nivelul serviciilor, iar semestrial se va analiza, la nivelul șefului securității, eficiența muncii cu

rețeaua informativă.-

- Răspund: Sefii Serv.I/A, I/B, II și III

6.- Pe baza concluziilor rezultate cu ocazia determinării locurilor și mediilor unde pot apare acțiuni naționalist-iredentiste și a bazei de lucru din problemă, se stabilește următorul necesar de surse:

- 2 surse la Teatrul maghiar de Stat;
- 2 surse la Redacția ziarului "SZABAD SZO" și subredacțiile ziarelor de limbă maghiară;
- 1 la Cenaclul literar "FRANYÓ ZOLTAN"
- 1 sursă la corul "BELA BARTOK";
- 1 sursă la "MUZEUL BANATULUI";
- 2 surse în mediul persoanelor din unitățile de sănătate și justiție;
- 1 sursă la Biblioteca municipală - secția maghiară și anticariat;
- 1 sursă în mediul persoanelor cu preocupări literare și istorice;
- 1 sursă la secția auto a Cooperativei "DINAMO" unde sînt deserviți și cetățeni străini.-

- Răspunde: Ofițerul din problemă

- 2 surse din rîndul cadrelor didactice din învățămîntul superior;
- 2 surse din rîndul studenților;
- 3 colaboratori în rîndul elevilor de liceu;
- 1 sursă din rîndul cadrelor didactice din învățămîntul general;
- 1 sursă din cadrul Cenaclului studentesc de limbă maghiară "LATOHATAR";
- 1 sursă în cadrul formației "THALIA";
- 1 sursă la formația de dansuri "REZEDA";
- Răspunde: Lt.Col.RACZ IOSIF

b) Pentru stabilirea necesarului de rețea în obiectivele, locurile și mediile din competența Serviciilor I/B, II și III, în municipiul Lugoj se va analiza situația din fiecare loc, hotărîndu-se măsuri de completarea rețelei.-

- Termen: 15.01.1981

- Răspund: Sefii Serv.I/B, II și III și Sef.man.Lugoj

c) Semestrial și ori de câte ori este nevoie Șeful Securității pe baza concluziilor desprinse, va stabili măsuri de completarea rețelei informative pentru fiecare serviciu.-

- Răspunde: Șeful Securității

d) În procesul de creare a rețelei informative se va urmări îndeosebi atragerea la colaborare cu organele de securitate a persoanelor care se bucură de influență, prestigiu și autoritate în obiectivele, ~~locurile~~ și mediile de interes pe linia problemei.-

Cu precădere a vîrfurilor intelectuale a elementelor cu posibilități de informare interjudețene ori în străinătate, precum și a elementelor tinere, inclusiv din rîndul studenților, cu posibilități de afirmare în viața cultural artistică, științifică și socială a naționalităților conlocuitoare.-

- Răspunde Șefii de Servicii inf.

7.- Verificarea surselor folosite în contactul cu elementele naționalist-iredentiste care își erogă rol de conducător ai naționalității maghiare, cu vîrfurile emigrației iredentiste din străinătate ori intelectuali din "HELGA" care au preocupări naționalist-iredentiste, va avea un caracter intens și complex.-

Astfel de măsuri vor fi întreprinse, cu prioritate, asupra următoarelor surse: "TRAIAN", "F.I.13", "B.A.-3", "JAMBOR", "LUGOJAN", "RUSU", "ZOLY", "SANDUCU", "MISU", "OLIMPIA" din cadrul problemei.-

- Răspund: Ofițerii din problemă

- Coordonatorul de problemă va urmări în permanență modul cum se desfășoară procesul verificării surselor din problemă și îndeosebi cele care intră în categoria celor de mai sus.-

- Răspunde: Lt.Col.PADURARIU N.

8.- Pentru obținerea de date privind preocupările ostile ale cercurilor iredentiste din străinătate sau pentru influențarea și dezinformarea acestora, se va pune un accent mai mare pentru exploatarea informativă a unor emisari, turiști sau alți cetățeni străini pe timpul sejurului în țara noastră.-

În acest scop vom folosi mai activ mijloacele muncii de securitate, îndeosebi rețeaua informativă și mijloacele speciale T.O.

Prin punctele de control trecere frontieră, prin Serviciul de pașapoarte și Serviciul III se vor stabili în timp util cetățeni străini din emigrația maghiară intrați ori prezenți în țară și apoi, pe baza unei selecții se va acționa pentru cunoașterea activității lor.-

- Cetățenii străini cunoscuți cu activitate naționalist-iredentistă, vor fi dați în consemn la P.C.T.F.-uri, urmînd a fi luați

în lucru, imediat după intrarea în țară.-

- Răspund: Ofițerii din problemă

- În același scop vor fi folosiți mai intens cetățenii români, care deși nu sînt surse ale organelor de securitate cu prilejul deplasărilor în străinătate, vin în contact cu persoane care prezintă interes în problemă.-

Pentru aceasta Serviciul de pașapoarte va pune la dispoziția ofițerilor din problemă toate cazurile de cetățeni români de naționalitate maghiară care urmează a face călătorii în străinătate, iar ofițerii din problemă, în raport de răspunderile, ^{pe care le au, vor acționa pentru selecționarea} verificarea și prelucrarea contrainformativă a acestora sau vor face propuneri pentru folosirea lor în cazuri sau probleme concrete.-

- Răspund: Ofițerii din problemă și Seful Serv. pașapoarte

9.- P.C.T.F. Stamora și Jimbolia precum și punctele de mic trafic de pe raza județului vor organiza un control mai atent la graniță pentru depistarea și prevenirea introducerii sau scoaterii din țară a unor materiale cu conținut instigator naționalist-iredentist.-

Serviciul Pașapoarte, P.C.T.F. Stamora și Jimbolia vor comunica la problemă sosirea pe raza județului a tuturor persoanelor de naționalitate maghiară din țări capitaliste, pentru a se lua măsuri ce se impun în vederea cunoașterii activității lor.-

- Răspund: Seful Serv. pașapoarte și comandantul P.C.T.F.-uri

10.- Compartimentul special de luptă antiteroristă va întreprinde măsuri ferme pentru prevenirea, cunoașterea și neutralizarea oricăror încercări din partea elementelor naționalist-iredentiste de a comite acte cu caracter terorist. În acest sens în cooperare cu serviciile informative va stabili elementele suspecte din rîndul acestei categorii de persoane, pe care le va include în baza de lucru.-

Atenție deosebită se va acorda elementelor naționalist-iredentiste cunoscute cu preocupări de a-și procura armament, celor care amenință cu comiterea unor acțiuni violente de natură să afecteze în mod grav ordinea și liniștea publică, persoanele despre care se dețin informații că intenționează să părăsească țara în mod fraudulos, cît și membrilor emigrației reac-

ționare maghiare semnalati că pregătesc în străinătate acțiuni teroriste îndreptate împotriva țării noastre.-

- Răspunde: Cpt. POPESCU D.

11.- Serviciile Speciale "T" și "S" vor acționa prin mijloace specifice pentru depistarea persoanelor care întrețin relații cu elementele naționalist-iredentiste din țară și străinătate și sesizarea faptelor și stărilor de spirit cu caracter naționalist-iredentiste.-

La cerere Serviciul "S" va asigura un control sistematic asupra materialelor aparținând persoanelor identificate cu preocupări naționalist-iredentiste din țară și străinătate, în vederea reținerii din circuit a celor ce propagă teze și idei nefavorabile la adresa poporului și statului român.-

Trimestrial Serviciile "T" și "S" vor prezenta sinteze și concluzii în problemă, iar semestrial se va analiza eficiența acestei activități stabilind în detaliu zonele și categoriile de persoane ce trebuie supravegheate prioritar în funcție de mutațiile survenite în situația operativă.-

- Răspund: Sefii Serv."T" și "S"

12.- Serviciul "S" în cooperare cu celelalte servicii informative va asigura măsuri preventive în vederea depistării autorilor de înscrisuri cu caracter naționalist-iredentist.-

- Răspunde: Seful Serv."S"

III.- Creșterea responsabilității și operativității în soluționarea informațiilor referitoare la activități naționalist iredentiste și extinderea acțiunilor de influențare, compromitere și descurajare a unor persoane și cercuri din țară și străinătate

13.- Se va manifesta mai multă fermitate față de elementele cu preocupări naționalist-iredentiste, aplicând în scop preventiv, prevederile legale și valorificând în mai mare măsură informațiile referitoare la săvârșirea de către acestea a unor fapte de drept comun pentru compromiterea și neutralizarea lor.-

- Se va folosi mai intens metoda avertizării la care să fie antrenate colective de oameni ai muncii, factori de conducere, educaționali, persoane care se bucură de autoritate și influență în rîndul naționalității maghiare, pentru neutralizarea unor fapte și tendințe naționalist-iredentiste.-

- Răspund: Sefii Serv.I/A, I/B
II,III și coordon.probl.

73

- Seful Securității va analiza eficacitatea fiecăreia dintre măsurile de avertizare ori punere în dezbatere publică și împreună cu organele locale vor stabili metode și procedee care să permită prevenirea evoluției negative a unor fenomene.-

- Răspunde: Seful Securității

14.- Vom acționa cu mai multă fermitate față de străinii care încearcă să introducă în țară materiale cu conținut naționalist-iredentist, precum și față de cei care, pe timpul șederii în R.S.România au manifestări ostile, provocatoare. Asupra acestora în conformitate cu reglementările în vigoare, după cercetarea lor prealabilă se va aplica, după caz, măsura avertizării, întreruperea dreptului de ședere în țară sau declararea lor ca persoane indezirabile.-

În vederea unor astfel de măsuri vor sta în atenție cetățenii străini MENYHART LUDOVIC, SZAKACS REGINA, SERDILT ENERIC, OLAH KAROLY, BENE ANDRAS și alții care cu ocazia unor vizite anterioare au avut manifestări și atitudini ostile.-

În acest scop se vor analiza materialele privind persoanele de mai sus, cât și alte materiale stabilindu-se pentru fiecare caz măsurile ce vor fi luate în vederea verificării și documentării activității acestora, cât și modul de finalizare.-

- Termen: 30.03.1981

- Răspunde: Coordonat.problemei

- Față de elementele despre care se dețin date că desfășoară în străinătate o intensă activitate naționalist-iredentistă ori care pe baza datelor culese cu prilejul vizitelor anterioare au publicat materiale prin care defăimează și denaturează politica partidului și statului nostru în problema națională, se va acționa cu hotărâre prin măsuri de descurajare și intimidare, inclusiv avertizarea lor cu prilejul unei noi sosiri în țara noastră.-

- Răspund: Ofițerii din problemă

15.- Se vor organiza și executa măsuri de pregătire contrainformativă în obiectivele, locurile și mediile în care pot avea loc acțiuni cu caracter naționalist-iredentist.-

Vom acționa cu prioritate în mediile de la frontieră și localitățile în care există persoane care beneficiază de permise de mic trafic, al persoanelor din locurile obligatorii de trecere pentru străini pretabili la activități dăunătoase, a intelectualilor, studenților și elevilor care intră în contact cu asemenea persoane și al celor care efectuează deplasări în statele

în care activează elemente naționalist-iredentiste.-

Pentru executarea acestor sarcini vom lua ca măsuri:

a) Ofițerii din problemă vor efectua personal prelucrarea contrainformativă a persoanelor care beneficiază de permis de mic trafic, urmînd ca aceasta să realizeze la posturile de miliție, pe baza unei planificări.-

- Termen: 30.04.1981

b) Efectuarea de prelucrări contrainformative în comu-
nele de frontieră cum sînt: Uivar, Beba Veche, Cenad, Dudeștii Vechi
și orașele Jimbolia și Sinnicolaul Mare.-

- Răspunde: Seful Serv.I/B

- Termen: 30.05.1981

c) Ofițerii care răspund de obiectivele Teatrul maghiar
de stat, redacția ziarului "SZABAD SZO", Liceul Nr.2, cenaclul studen-
țesc "LATOHATAR", vor efectua prelucrări contrainformative pe baza
unor tematici întocmite din timp și aprobate de conducerea securită-
ții.-

- Răspund: Ofițerii din probl.

- Termen: 30.05.1981

d) Prelucrarea contrainformativă a persoanelor din locu-
rile unde își fac prezența cetățeni străini pretabili la activități
naționalist-iredentiste, cum sînt: hotelurile, matelurile și chempân-
gurile din Timișoara și Lugoj, personalul O.J.T.-ului inclusiv cei
de la schimbul valutar.-

- Răspunde: Seful Serv.III

- Termen: 30.05.1981

e) Personalul de la "Muzeul Banatului" și ghidul de la ca-
sa memorială "BELA BARTOK" din Sinnicolaul Mare.-

- Răspund: Lt.Col.INDREI și

Lt.Col.RACZ IOSIF

16.- În cooperare cu U.M.0544 și Serviciul "D", prin
mijloace specifice se vor continua acțiunile de influențare a unor
organisme internaționale, organizații naționale, personalități poli-
tice, cultice și culturale pentru a respinge acțiunile ostile puse
la cale de elemente naționalist-iredentiste din țară și străinătate,
pentru a lua atitudine față de autorii unor lucrări și publicații os-
tile R.S.României.-

Pentru realizarea acestui scop se vor consolida vechile
relații realizate în străinătate de către "LUGOJAN", "F.I.15", "JAM-
BOR", "TRAIAN", "B.A.3" și alții și în același timp vom studia și
identifica noi surse și persoane cu influență care să fie antrenate

în realizarea unor asemenea sarcini, urmînd a se face propuneri concrete.-

- Termen: 30.04.1981

- Răspund: Ofițerii din problemă

17.- Serviciul III și Compartimentul 0544 vor folosi mai larg posibilitățile oferite de vizita în județul TIMIS a ziariștilor, a unor personalități din străinătate în sensul influențării și angrenării unora dintre aceștia la combaterea propagandei iredentiste prin luare de poziție personală și publicarea de materiale și contracararea în presa din străinătate.-

- Răspunde: Șeful Serv.III și Compartimentul 0544

18.- Serviciile informative își vor spori contribuția la elaborarea unor lucrări de ripostă ori de contracarare pentru a fi valorificată în țară sau străinătate, în cooperare cu Serviciul "D".-

Se vor avea în vedere posibilitățile de care dispun sursele "ICONOGRAFUL", "INSPECTORUL".-

- Răspund: Șefii Serv.informative

19.- Sub controlul și îndrumarea Direcției I-a, în cadrul acțiunilor de dezinformare și derutare a elementelor naționalist-iredentiste din țară și străinătate se va folosi într-o mai mare măsură metoda creerii de disensiuni în rîndul elementelor naționalist-iredentiste prin demascarea lor ca dușmani ai intereselor naționalității maghiare din România și exercitarea de influență prin rude și relații asupra elementelor cunoscute cu poziție realistă.-

Se vor avea în atenție cu prioritate NEMNYHART László SEKARACS REGINA din "HELGA" și alții.-

- Răspund: Șefii de servicii

20.- În scopul inițierii unor măsuri specifice de demascare, compromitere și neutralizare se vor identifica și culege probe concludente despre activitatea fascist-hitleristă în Transilvania a căpeteniilor iredentiste aflate în viață, care trăiesc în Occident și desfășoară activitate ostilă R.S.României.-

- Răspunde: Ofițerii din problemă

IV.- REALIZAREA unei mai eficiente cooperări cu serviciile informativ-operative cu organele de miliție, precum și cu alte organe și organizații de stat și obștești pentru prevenirea oricăror acțiuni naționalist-iredentiste împotriva R.S. României.

21.- In conformitate cu programul de măsuri elaborat de către Departamentul Securității Statului, toate sarcinile menționate se execută pe profile de muncă, conform competențelor, asigurându-se o cooperare eficientă.-

- Răspunde: Seful Securității

22.- Informațiile mai deosebite și cazurile cu un grad sporit de dificultate, vor fi soluționate sub îndrumarea ^{nejustificată} a cadrelor de conducere și sub controlul unităților centrale de profil în cooperare cu Serviciul I/A.-

- Răspunde: Sefii de servicii

23.- Conform Programului de măsuri aprobat de conducerea Departamentului Securității Statului, coordonarea unitară a acțiunilor de combatere a acțiunilor naționalist-iredentiste se realizează la nivelul central de către Direcția I-a iar pe plan județean de către Serviciul I/A. In acest scop:

a) Toate datele și materialele cu valoare operativă în problemă vor fi centralizate la Serviciul I/A, în baza cărora semestrial și ori de câte ori se impune vor prezenta Direcției I-a studii sau rapoarte despre activitatea elementelor naționalist-iredentiste ori cu privire la mutațiile survenite în situația operativă, inclusiv măsurile de perfecționare continuă a procesului preventiv.-

- Termen: semestrial

- Răspunde: Seful Serv.I/A

b) Serviciul I/A va asigura schimbul de informații privind aspecte cu caracter naționalist-iredentist, comunicând și celorlalte compartimente care concurează la realizarea planului materialele orientative primite în problemă.-

- Răspunde: Coordonat. problemei

c) Cazurile mai importante privind activități ostile desfășurate de elemente naționalist-iredentiste, îndeosebi cele suspecte de acțiuni clandestine sau cu legături pe raza mai multor județe, vor fi raportate la Direcția I-a pentru a fi luate sub control, iar Serviciul I/A va sprijini mai concret lucrarea cazurilor pe profil aflate în lucru la alte servicii, așa cum este D.U.I. "ADAM" de la Serviciul II

- Răspunde: Seful Serviciului I/A

24.- Semestrial se va analiza la nivelul conducerii Securității evoluția situației operative din problemă, tendințele acestuia, noile aspecte apărute și capacitatea aparatului din subordine de a asigura prevenirea faptelor cu caracter naționalist-iredentist. Seful Serviciului I/A va organiza periodic întâlniri în cadrul unor ședințe de cooperare cu conducerea serviciilor I/B, II, III, Compartimentele U.S.L.A. și 0544, în care vor fi analizate principalele informații ob-

ținute în problemă, mutațiile survenite în activitatea elementelor
naționalist-iredentiste și măsurile informativ-operative ce tre-
buie luate în continuare.-

- Termen: semestrial

- Răspunde: Șeful securității

25.- Intrucît unele elemente aflate în lucru între-
țin legături cu elemente ostile de pe raza altor județe, se vor
lua măsuri pentru organizarea unei strînse cooperări, cu sprijinul
Direcției I-a, în scopul descifrării întregii activități ostile
a elementelor în cauză.-

Astfel:

- În cazul "TIMISAN" se va coopera cu Inspectorate-
le Județene Harghita, Cluj, Covasna, Bihor, Mureș.-

- În cazul "SANDU" se va coopera îndeosebi cu In-
spectoratele Județene Bacău și Harghita.-

- În cazul "MURESAN" cu Inspectoratul Județean Mû-
reș.-

- În cazul "MIULESCU" cu Inspectoratul Municipiu-
lui BUCUREȘTI.-

Se va avea în vedere că în cazurile în care se vor
impune măsuri mai complexe, cooperarea se va efectua inclusiv prin
deplasarea ofițerului în județul respectiv.-

- Răspunde: Șeful Serviciului I/

ȘEFUL SERVICIULUI I/A

Lt.Col.,

IANCULESCU ANTONIE

COORDONATOR DE PROBLEMA

Lt.Col.,

PADURARIU NICOLAE

DE ACORD

ȘEFUL SECURITĂȚII

Colonel,

MORTOIU AURELIAN

R.R. III/R.I.

D.M.G.

RD. 705/24.12.1980

Scris în 3 ex.

Doc. 5

3 august 1981. Ordin trimis de Direcția I – Departamentul Securității Statului către Inspectoratul Județean Timiș, semnat de col. Popescu Stelian (șef Serviciu) și gen. mr. Bordea Aron (șeful Direcției I). Este semnalată preocuparea istoricilor maghiari de a căuta documente cu privire la „formarea, continuitatea și evoluția poporului român” în diferite instituții de pe teritoriul României. Se propun măsuri pentru limitarea accesului la asemenea documente și prevenirea sustragerii și scoaterii lor din țară.

(ACNSAS, fond Documentar, dosar nr. 9778, vol. 2, ff. 274-275)

2033097
07.08.1981

277

DIRECTIA I
121/BN/0/0072985 din

3 AUG 1981

Ca. V. 1981

Se comunică de către
Molnar de securitate
la 30 VIII 1981
D. Col
H. Col
Col

Ion Ungureanu
președintele
L. Tot, Cădun

T R E,
INSPECTORATUL JUDEȚEAN TIMIȘ

- Personal tov. șef al securității -

Deținem informații din care rezultă că o serie de cercetători din R.P. UNGARĂ, îndeosebi istorici, cu prilejul vizitelor oficiale sau turistice efectuate în țara noastră, sînt preocupați de a identifica și consulta documente cu valoare istorică din diferite fonduri de arhivă, muzee și biblioteci din Transilvania, cît și alte materiale pe care să le folosească în susținerea unor teze naționalist-iredentiste, ori la elaborarea de lucrări contrare istoriografiei noastre cu privire la formarea, continuitatea și evoluția poporului român.

Unii istorici, între care menționăm pe MOLNAR LAJOS, pretind că primesc multe date și documente din Transilvania, favorabile istoriografiei maghiare și chiar el personal ar fi adunat asemenea materiale cu ocazia vizitelor întreprinse în R.S.România. Pe această bază s-ar pregăti elaborarea unei "lucrări documentate", prin care să combată, în fața forurilor istorice internaționale, teoria continuității.

În scopul cunoașterii, prevenirii și contracarării încercărilor de sustragere și scoatere din țară a unor documente, obiecte muzeistice și altor materiale cu valoare istorică, veți întreprinde următoarele măsuri :

1. Intensificarea muncii informativ-operative în rîndul persoanelor autohtone de naționalitate maghiară care își desfășoară activitatea în locuri de depozitare și păstrare a unor

285

astfel de materiale, ori au acces la documente cu valoare istorică din arhive, muzee, biblioteci, îndeosebi cadre didactice și cercetători în domeniul istoriei, cunoscuți cu manifestări naționalist-iredentiste.

✓ 2. Limitarea ori interzicerea accesului la astfel de documente a elementelor autohtone semnalate cu preocupări de a sustrage și preda unor cetățeni străini asemenea materiale din fondurile de arhivă. Atenție deosebită se va acorda celor care vizitează Consulatul maghiar din Cluj-Napoca, întrucât există semnalări că pe această cale s-ar scoate din țară unele materiale.

✓ 3. Se vor efectua controale - sondaj la fonduri de arhivă, muzee, biblioteci și colecții din zona Transilvaniei cu privire la existența și integritatea fizică, modul de asigurare, manipulare și accesul la documentele de valoare istorică.

In aceste locuri se vor realiza acțiuni de pregătire contrainformativă, cu participarea întregului personal.

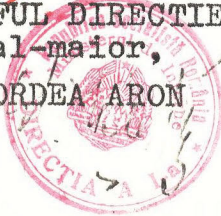
4. Cetățenii străini de origine maghiară, îndeosebi cercetători, semnalati cu astfel de preocupări, vor fi dați în consemn la P.C.T.F. pentru a li se face control amănunțit la intrarea și ieșirea din țară. Aceștia vor fi supravegheați și urmăriți informativ corespunzător, sub controlul Direcției I, pe durata șederii lor în R.S.România. Totodată, li se va limita ori interzice accesul la documentele istorice vizate.

Asupra celor depistați că încearcă să sustragă ori să scoată din țară documente și alte materiale, după cercetarea lor posibilă, se va aplica măsura avertizării, întreruperea șederii în țară sau declararea lor ca persoane indezirabile.

✓ 5. Vor fi selecționate surse capabile și verificate care, deplasându-se în exterior, să identifice eventuale documente scoase din țara noastră și păstrate în arhive, muzee și colecții din străinătate.

Vă rugăm ca rezultatul primelor verificări să ne fie raportat pînă la data de 30 august 1981.

SEFUL DIRECTIEI
General-maior,
BORDEA ARON

SEFUL SERVICIULUI
Colonel, *Popescu Stelian*
POPESCU STELIAN

00134/663/ Ex.unic
red:BN/dactilo:DI
29.07.1981

Multiplicat XEROX
R.M.Nr. 232

Doc. 6

8 august 1981. Raport al Serviciului I/A din Inspectoratul Județean Timiș al MAI trimis Serviciului II din Direcția I, semnat de lt.col. Ianculescu Antonie (șeful Serviciului I/A) și col. Mortoiu Aurelian (șeful Securității). Este prezentată evidența foștilor condamnați din motive politice urmăriți de Securitatea Timiș, se dau exemple de cazuri lucrate și măsuri preventive aplicate, sunt enumerate obiectivele propuse în continuare.

(ACNSAS, fond Documentar, dosar nr. 9778, vol. 2, ff. 276-279)

Nr. I/A/R. I/0031034/08.08.1981

C ă t r e,

MINISTERUL DE INTERNE

- DIRECTIA I-e -

B U C U R E S T I

- SERVICIUL II -

La ordinul Dv.Nr.121/B.V/0059.501 din 14.03.1981 privind sarcinile cu termene ce ne revin în conformitate cu Programul de măsuri și planul anual existînd pe linia problemei naționalisti-iredentisti, raportăm în continuare următoarele cu privire la tematica de studiu intitulată "Aspecte ale activității ostile prezente desfășurate de foști condamnați pentru infracțiuni cu caracter naționalist-iredentist".-

- În evidențele acestui inspectorat sînt cuprinse un număr de 32 elemente fost condamnate pentru infracțiuni contra securității statului privind activități naționalist-fasciste și iredentiste maghiare. De menționat că numărul acestora a fost mai mare însă o parte din aceștia au plecat pe raza altor județe - unde au fost semnați la timpul respectiv, o altă parte au decedat și un număr restrîns din rîndul lor, în decursul anilor s-au stabilit în străinătate.-

Din totalul de elemente aflate în evidențele noastre 17 lucrează în industrie, 8 în agricultură, 5 în cooperatie, 1 în construcții și 1 în artă-cultură. În proporție de peste 75% sînt muncitori. 19 din aceste elemente își au domiciliul în mediul urban și 13 în mediul rural.-

- În ceea ce privește categoriile de proo-

cupări pentru care persoanele în esuză au fost condamnate, din studiul efectuat rezulta că majoritatea lor au avut manifestări ostile, naționalist-iredentiste, îndeosebi în perioada evenimentelor ce au avut loc în 1956 în R.P.Ungară.-

Activitate mai semnificativă au avut grupul de 10 tineri constituiți în timpul acestor evenimente în banda denumită de ei "BIHOR", care au participat la gedințe conspirative, au depus jurământ de credință, au confecționat și difuzat manifeste cu caracter anticomunist, naționalist și iredentist și au intenționat să treacă ilegal în R.P.Ungară, să se înarmeze și să se alătore elementelor contrarevoluționare iar dacă în țara noastră s-ar fi ivit o situație considerată favorabilă pentru ei să revină și să acționeze pentru răsturnarea orînduirii de stat existentă.-

Un alt grup compus din 8 tineri, fără ocupație, conduși de _____, s-au constituit într-o grupare subversivă cu scopul declarat de a-și procura armament prin atacarea și dezarmarea unor organe de miliție după care să se retragă în munți de unde să organizeze acțiuni pentru schimbarea orînduirii de stat din țara noastră. Membrii grupului au trecut la aplicarea unora din măsurile propuse, dar neobținînd rezultatul scontat au intenționat să forțeze personalul unui avion să-i scoată din țară, au fost însă arestați înainte de a putea acționa și condamnați la pedepse între 3 și 10 ani închisoare. După eliberarea din detenție șeful grupului a plecat ilegal din țară și după informațiile existente s-a stabilit în S.U.A. Nu rezultă să mențină legături cu persoanele din țară.-

Numitul SCUTAS IOSEF fost strungar la Fabrica de încălțăminte "BANATUL", sub influența evenimentelor contrarevoluționare din R.P.Ungaria în 1956, a polarizat în jurul său alte trei elemente cu care a elogiat acțiunile comise de contrarevoluționari, manifestîndu-și dorința de a pleca și ei pentru a-i sprijini în mod direct în lupta împotriva comunismului.-

Dintre elementele fost condamnate, o activitate mai deosebită au desfășurat-o numiții BUNDOȘO PAVEL și OLAH ANDREI, ambii din comuna TORMAC, fost înrolați în armata hitle-ristă, primul fiind o perioadă mai îndelungată în postura de fugar pentru a se sustrage de la măsura arestării lui. Cu activitate deosebită este cunoscut și numitul SIMON NOELIU, în etate de 51 ani, mecanic la Trustul de Construcții Industriale Timișoara, fost condamnat în 1961 la 15 ani închisoare pentru crimă de uneltire contra ordinei sociale, venit din Tirgu Mureș la Timișoara cu intenția de a se sustrage atenției organelor de securitate.-

- În prezent din rîndul acestei categorii, 3 persoane se află în atenția noastră în cadrul dosarelor de urmărire informativă și 14 supravegheați informativ cu prioritate. O persoană din prima categorie și două din următoarea se află în lucru la Serviciul de contrainformații economice, restul la Serviciul de informații interne.-

Din analiza materialelor existente, rezultă că principalele categorii de activități prezente în legătură cu cei care se află în baza de lucru, se referă îndeosebi la manifestări de nemulțumire privind modul de realizare profesională și socială a celor în cauză, la faptul că datorită antecedentelor pe care le au ar fi "privajați" de unele drepturi cum sînt plecările în străinătate și promovarea în anumite funcții. De menționat că marea majoritate se consideră nevinovați pentru faptele ce au dus la condamnarea lor iar o parte și îndeosebi cei din grupările de tineri invocă vîrsta la dat cînd au comis faptele respective. Deosemeni rezultă că datorită măsurilor de prevenire ce au fost luate în decursul anilor, aceste elemente manifestă prădantă în discuțiile purtate și formarea de anturaje. Nu au fost semnalate aspecte deosebite privind legăturile celor care au activat împreună ori au stat împreună în detenție.-

Aspecte specifice mediului urban și cel rural din activitatea acestor elemente se rezumă la faptul că în special cei de la sate axează manifestările ostile, naționalist-iredentiste pe nemulțumiri personale în ce privește munca și retribuția în unitățile agricole, unele neajunsuri în ce privește aprovizionarea cu produse de consum și îndeosebi unele deficiențe în administrarea și conducerea unităților sătești, lăsînd astfel impresia că ar acționa în mod obiectiv pentru înlăturarea neajunsurilor. În ceea ce privește aspecte specifice mediului urban predomină influența negativă exercitată de rude și legături din străinătate (în special S.U.A. și "HELGA") precum și cea exercitată de audierile posturilor de radio străine.-

În ceea ce privește aspectele mai semnificative, redăm, pe scurt, următoarele cazuri aflate în atenția noastră:

Numitul "ADAM", muncitor, fost condamnat pentru crimă de uelctire contra ordinii sociale, lucrat în dosar de urmărire informativă pentru manifestări naționalist-

iredentiste, comentind față de informatorul "KOLAR" evenimentele din R.P. Polonă a susținut că acestea "au fost generate de abuzurile și nelegiuirile fostului guvern", susținind că "aceleași lucruri se petrec azi și în România și dacă conducerea statului continuă să forțeze lucrurile, pînă la urmă se va solda și la noi cu aceleași rezultate".-

În prezența aceleiași surse a discutat despre unele consecințe ale celui de al II-lea război mondial, afirmind că "problemele teritoriale ale Ungariei se pot rezolva numai printr-un nou război mondial după care, cu ajutorul puterilor occidentale și în special a Germaniei își vor putea realiza ungurii vechile năzuințe".-

Din declarațiile obținute în luna martie 1981 de la unii participanți la discuțiile cu cel în cauză, rezultă că acesta a susținut că "Transilvania și Banatul ar aparține Ungariei, cărora le-au aparținut peste 1.000 de ani". A reproșat martorilor, care l-au combătut cu argumente incontestabile, că "au învățat istoria publicată în mod vădit eronat și falsificată". A mai susținut că "după încheierea tratatului de la TRIANON aceste teritorii au fost date românilor doar temporar și în viitorul apropiat ele vor reveni Ungariei". De asemenea a susținut că a fost nevoit să plece din Tîrgu Mureș "decarece nu a mai putut suporta asuprirea fiindcă acolo nu mai pot trăi cei de naționalitate maghiară și au fost nevoiți, ca și el, să ia drumul prabegiei". A afirmat că "și în prezent maghiarii din România ar fi lipsiți de drepturi și sînt asupriți, fapt pentru care ar fi gata oricînd să-și sacrifice și viața numai să vadă realizată libertatea și dreptatea maghiarilor din aceste teritorii".-

Pentru cele de mai sus și alte manifestări ostile rezultate din probele obținute, cel în cauză a fost pus în discuția colectivului de muncă din care face parte.-

Un alt caz semnificativ este cel privind pe "KOLOMAN" lucrat în dosar de urmărire informativă, contabil pensionar, fost membru în organizația naționalist-fascistă "CRUCEA CU SĂGETI", fost ofițer în armata lui SZALASI, semrelat cu manifestări ostile și denigratoare naționalist-șovine.-

Din materialele obținute rezultă că cel în cauză a audiat în mod frecvent posturi de radio străine, căuta să-și formeze anturaj din elemente cu aceleași concepții în rîndul cărora difuza știri ostile țării noastre, folosind în acest scop și influența negativă exercitată de rudele sale din R.F. Germania și "HELGA".-

A susținut în discuții că "populația de naționalitate maghiară din țara noastră ar fi lipsită de drepturi. Cu ocazia unei vizite la liceul cu limbe de predare maghiară din Timișoara a făcut

reproșuri pentru faptul că i s-a vorbit în limba română, afirmând: "dacă este o școală maghiară am pretenția să mi se vorbească ungrește". A făcut comparații tendențioase cu privire la situația din țara noastră față de alte țări iar la adresa poporului român a folosit cuvinte injurioase.-

Pentru faptele menționate a fost avertizat de organele noastre, urmărindu-se în continuare efectul măsurii luate, cel în cauză fiind cunoscut ca un element recalcitrant.-

Cu situații deosebite sînt cunoscuți și numiții FODOR IOSEF preot romano-catolic care a făcut parte din conducerea partidului maghiar din Banat, KAMBER ANDRE, SEMARTINI EDE și VARGA CARO STEFAN toți foști condamnați, selecționați a fi în atenție cu prioritate, care deși prudenți în discuțiile purtate întrețin legături cu elemente din emigrația maghiară și îndeosebi cu persoane din rîndul acestora cu care a stat împreună în detenție.-

- În baza informațiilor obținute, în perioade de referință au fost luate măsuri de prevenire și neutralizare asupra elementelor din această categorie după cum urmează: un caz pus în discuția colectivului de muncă în 1981 ("ADAM") și două elemente lucrate în dosare de urmărire informativă, avertizate în anul 1980 ("KOLOMAN" și "GILINGER"). Cei de mai sus au fost menținuți în contactul organelor noastre cu scop de influențare pozitivă, măsură ce se aplică și altor șase elemente semnalate ca fiind pretabile la activități negative.-

Apreciem, în baza informațiilor obținute, că în toate cazurile în care s-a acționat ^{direct} cu măsuri de prevenire și neutralizare, inclusiv cele în care s-a acționat pentru influențare pozitivă prin rețeaua informativă ori legături apropiate ale acestora, măsurile și-au atins scopul. Deși în cazul lui "KOLOMAN" nu avem certitudinea că acesta a renunțat la concepțiile sale negative, datorită fanatismului și caracterului său recalcitrant, avem însă date certe că s-a reușit izolarea lui de enturajul pe care căuta să-l formeze și a fost determinat să renunțe la difuzarea concepțiilor sale negative.-

Deși pe ansamblul problemei avem o rețea informativă cu posibilități reale de pătrundere pe lângă elementele aflate în atenție, apreciem că nu s-a acționat sufi-

cient de diversificat în raport de particularitatea pe care u au elementele fost condamnate. Pentru remedierea acestor neajunsuri, ne propunem ca în viitor pe lângă măsurile luate până în prezent să acordăm o atenție mai mare următoarelor acțiuni desfășurate de organele noastre, pe profilul problemei, asupra elementelor fost condamnate:

- efectuarea unei selecții a foștilor condamnați pe perioade și locuri de detenție;
- verificarea legăturilor prezente cu cei cunoscuți în detenție ori cu care au desfășurat activitate infracțională comună îndeosebi cu cei aflați în străinătate sau semnați cu activitate ostilă prezentă, cu elemente ori organizații ale emigrației reacționare;
- intensificarea cooperării cu alte județe în care elemente din raza noastră de responsabilitate au legături de interes operativ;
- în cooperare cu Serviciul de contrainformații economice și alte compartimente se vor intensifica măsurile pentru cunoașterea activității pe care elementele în cauză o desfășoară la locul de muncă;
- atenție deosebită se va acorda în continuare identificării și verificării elementelor fost condamnate ce vin din alte zone ale țării stabilindu-se cu domiciliul ori reședința temporară pe raza județului nostru. În același timp vor fi semnalate cu operativitate elementele care pleacă din zona noastră de responsabilitate;
- se vor continua măsurile de identificare și verificare a descendenților și rudelor apropiate a elementelor fost condamnate în vederea cunoașterii celor care în prezent cu preocupări naționalist-iredentiste.-

Cu privire la această categorie de elemente, apreciem, în baza datelor pe care le deținem, necesitatea de a se acorda atenție deosebită semnalării în timp util a descendenților care pleacă pentru studii pe raza altor județe, deoarece numărul mare de tineri veniți în Centrul Universitar Timișoara face imposibilă verificarea lor în totalitate. Prin măsurile luate de noi au fost identificați și luați în lucru mai mulți studenți semnați cu activități și manifestări ostile, la care a rezultat că desfășoară aceste activități datorită influenței negative exercitată de părinții lor cunoscuți cu antecedente politice și penale. Spre exemplificare redăm următorul caz:

Printre cei aproape 1500 studenți de naționalitate maghiară veniți la studii în Centrul Universitar Timișoara a fost identificat și "VISCAN" semnalat ulterior cu preocupări literare și activitate cultural-socială deosebită, fapt ce a făcut ca în scurt timp

275

să-și creeze legături cu mai mulți intelectuali aflați în atenția noastră și să fie ales de aceștia pentru conducerea activității ceneclului studențesc de limbă maghiară, unde sînt concentrați majoritatea tinerilor cu concepții naționalist-gevine

Fiind verificat și apoi luat în lucru prin dosar de urmărire informativă a rezultat că tatăl lui "VISCAN" preot reformat în județul BIHAR, a fost condamnat în anul 1958 la 22 ani închisoare pentru uneltire contra ordinii sociale iar în anul 1975 a fost avertizat pentru activități la care a participat și "VISCAN".-

Despre "VISCAN" s-au obținut informații că este preocupat de a crea anturaje de tineri și sub acoperirea activităților religioase și culturale, încearcă să mențină spiritul naționalist-iredentist.-

De către noi s-au luat măsuri de contracararea intențiilor lui "VISCAN" și se continuă lucrarea lui în dosar de urmărire informativă.-

Printre intelectualii din orașul TIMISOARA contactați de "VISCAN" sînt și legături ale tatălui său iar o parte din activitățile ostile pe care a încercat să le desfășoare, inclusiv crearea de anturaj cu profil naționalist-gevin, este o continuare a activității desfășurate de tatăl său.-

SEFUL SECURITATII

Colonel,

MORTOIU AURELIAN

SEFUL SERVICIULUI I/A

Lt.Col.,

IANCULESCU ANTONIE

R.R.I.

D.M.G.

RD.764/08.08.1981

Serisă în 2 ex.

Doc. 7

25 septembrie 1981. Raport privind stadiul actual al măsurilor luate și rezultatele obținute pe linia problemei „naționaliști-iredentiști maghiari”, întocmit de lt. col. Pădurariu Nicolae din cadrul Serviciului I/A din Inspectoratul Județean Timiș al MAI. Sunt prezentate: dimensiunea rețelei informative și a bazei de lucru, cazuri de persoane urmărite, măsuri preventive aplicate, fenomenele cu care se confruntau ofițerii de securitate care lucrau în problemă.

(ACNSAS, fond Documentar, dosar nr. 9778, vol. 2, ff. 189-192)

Data;

R A P O R T

privind stadiul actual al măsurilor luate și rezultatele obținute pe linia problemei "naționalisti-iredentiști maghiari".

De la data ultimei analize, activitatea pe linia problemei a continuat să se desfășoare în conformitate cu sarcinile și orientările rezultate din "Programul de măsuri" elaborat de către Departamentul Securității Statului, în baza căruia au fost stabilite sarcini și măsuri specifice județului, cu termene și responsabilități. De asemeni s-a urmărit ridicarea calității muncii în conformitate cu sarcinile stabilite cu ocazia ultimei analize efectuate la conducerea inspectoratului, materializate prin completarea planul de măsuri existent în problemă.

În această perioadă activitatea a fost orientată cu prioritate pentru dezvoltarea capacității de cunoaștere prin creșterea potențialului informativ și îndeosebi printr-o mai concretă orientare a celui existent aflat în legătura ofițerilor din problemă cât și la alte compartimente de muncă.

Rețeaua informativă pe profilul problemei compusă din 131 surse, este amplasată în mod judicios în raport de necesitățile impuse de locurile, mediile și persoanele aflate în responsabilitate și în mod prioritar în învățământul superior, cultură, artă, culte - secte, redacții, istorici, sociologi, etnografi, folcloriști, micul trafic, legături suspecte în emigratie și "HELGA". De menționat că din totalul rețelei informative folosite 80 surse, se află în legătura nemijlocită a ofițerilor din problemă (- 3 Lt.Col.PADURARU N., 45 Lt.Col.RACZ I. și 32 Lt.Maj. UNGUREANU I), care în perioada de

referință și-au completat rețeaua cu 11 surse noi.

Tinând cont de sarcina stabilită cu ocazia precedentei analize privind selectarea și pregătirea surselor cu posibilități de informare pe raza mai multor județe s-au cercuri și organizații naționalist - iredentiste din străinătate, s-a acționat cu mai multă responsabilitate și au fost selecționate pînă în prezent 14 asemenea surse (7 pentru extern și 7 pentru alte județe) a căror fișe personale cu rezultatul verificărilor și propuneri au fost înaintate la Direcția I-a, iar 6 din sursele selecționate pentru rezolvarea unor sarcini în exterior au fost deja plecate în străinătate, furnizînd după reîntoarcere informații utile.

De asemeni s-a acționat cu mai multă orientare în ceea ce privește neajunsurile manifestate în punctarea și selecționarea candidaților pentru recrutare acordînd mai multă atenție elementelor intelectuale, din rîndul cărora fac parte toate persoanele recrutate în această perioadă (profesori, preoți, ziaristi, studenți). O atenție mai mare s-a acordat măsurilor de educare și atragere a surselor recrutate în perioada precedentă, dirijării și instruirii a acestora.

Din analiza efectuată rezultată că au rămas fără surse ani de învățămînt la Liceul nr.2 cu limba de predare maghiară cît și la secția maghiară a Liceului Industrial "ELECTROMOTOR" aflat în deservire la Serv.II, unde se impun urgente măsuri pentru recrutări de colaboratori în anii I și treapta II-a (anul III)

În perioada care a trecut s-a impus ca Lt.Maj.UNGUREANU I. să preia întreaga rețea și să organizeze o muncă corespunzătoare cu aceasta.

Deși s-au obținut progrese substanțiale în cooperare cu alte compartimente în ce privește exploatarea potențialului de care dispune rețeaua informativă, este necesar ca în viitor să se insiste mai mult atît pentru sprijinul cu informații de la sursele proprii și reciproc să existe un sprijin mai mare pentru obținerea de informații pe profilul problemei de la alte colective de muncă.

Ca rezultat al măsurilor întreprinse cu rețeaua cît și cu alte mijloace ale muncii, au fost obținute informații din care rezultă că în perioada de referință activitatea naționalist - iredentistă se menține la un nivel ridicat, virulent.

A crescut numărul persoanelor din baza de lucru care întreține legături cu elemente ostile din străinătate, ca și numărul cetățenilor străini care instigă la acțiuni fățișe, în deosebi în ce privește "problema Ardealului".

O recrudescență se semnalează și în ce privește activitatea de îndoctrinare naționalist - șovină și izolare națională în rîndul unor tineri de naționalitate maghiară sub acoperirea acțiunilor social-culturale și sportive organizate legal în facultăți și licee precum și sub acoperire cultică.

Semnificativ pentru munca pe profilul problemei în zona noastră de responsabilitate este faptul că marea majoritate a elementelor luate în lucru pentru activitate și manifestări negative prezente provin din rîndul elementelor fără antecedente politice și penale.

Cu privire la elementele aflate în atenția problemei raportăm că în evidența cartotecii general documentare sînt cuprinse 501 elemente și 139 sînt lucrate cu prioritate în evidența dosarului de problemă. Din această ultimă categorie predomină cei selecționați din evidența cartotecii general documentare ca potențial periculoși datorită antecedentelor pe care le au și nici 10% din cei cu antecedente nu sînt luați în lucru pentru manifestări și activitate prezentă.

O situație cu totul deosebită apare la elementele luate în lucru prin dosare de urmărire informativă unde din cele 41 elemente doar 3 provin din rîndul celor cu antecedente politice și penale, ceea ce demonstrează aria largă din care au fost selectate aceste elemente (76.904 cetățeni de naționalitate maghiară în județul Timiș, 36241 în municipiul Timișoara, 75 cadre didactice și 1444 studenți în facultăți, 171 cadre didactice și 2713 elevi în școli și licee de cultură generală, precum și un număr mare în instituții și obiective economice).

In perioada de referință au fost luate în lucru prin dosare de urmărire informativă 7 elemente, toți intelectuali, fără antecedente (2 ingineri, 1 preoți, 1 actor 1 ziarist și 2 studenți) ceea ce este mai semnificativ că s-a acordat atenție de a lua în lucru cu prioritate elemente ostile din rîndul intelectualilor, cu influență în țară și străinătate.

Din materialele existente rezultă o mai bună cunoaștere a activității cetățenilor străini de origine maghiară, unii

7797
2299

semnalați deja cu atitudine suspectă și ostilă precum și a legăturilor pe care le au în județ.

Informațiile mai semnificative pot fi exemplificate prin următoarele cazuri;

- Verificînd situația unor elemente de vîrf din emigrația maghiară reacționară care desfășoară acțiuni ostile țării noastre a fost identificat prof.ing. JANABY ERNEST despre care s-a stabilit că este originar din România, plecat de mic copil în "HELGA" de unde în timpul evenimentelor din anul 1956 a fugit în SUECIA iar în prezent ar fi conducătorul emigrației maghiare din țara respectivă. Cel în cauză are rude apropiate în județul Timiș și au fost organizate măsuri adecvate întru-cît și-a manifestat intenția de a le vizita în acest an.

- De către noi a fost luat în lucru în anii trecuți MENYHART ALEXANDRU, născut în județul Timiș, plecat de copil din țară și care fiind în conducerea emigrației maghiare a îndeplinit pînă în anul 1978 cînd a decedat, funcția de președinte al Societăților Maghiare Unite din S.U.A. A menținut legături cu rudele sale din județul Timiș informîndu-le cu privire la activitatea naționalist-iredentistă a organizației pe care o conducea.

Recent au fost obținute informații că înainte de deces acesta l-a înfiat pe fiul fratelui său din "HELGA", care în prezent este cooptat în conducerea emigrației maghiare din SUA. Cel în cauză deși a anunțat că își va vizita rudele din județul Timiș pînă în prezent nu a făcut-o în schimb a fost în județ fratele său din "HELGA" care îl vizitează periodic și care a relatat rudelor și surselor noastre amănunte despre activitatea ostilă a emigrației, afirmînd că a primit materiale importante dar i-a fost teamă să le aducă la noi în țară, acestea avînd un caracter ostil României.

Au fost organizate măsuri menite să asigure cunoașterea intențiilor și prevenirea unor acțiuni ostile atît din partea cetățeanului american cît și a fratelui său din "HELGA" care după indiciile existente ar fi sursă și realizează un circuit: emigrație - "HELGA" - țara noastră.

- În urmă cu doi au fost avertizați de către organele noastre SZANACS REGINA învățătoare, originară din jud. Timiș și soțul ei, domiciliați în capitala statului "HELGA",

care au avut manifestări ostile țării noastre. Deși după măsura luată cei în cauză s-au abținut de la asemenea manifestări, cu ocazia vizitei la părinți în vara acestui an, ea a avut din nou unele manifestări inamicale fapt pentru care se vor lua măsuri de verificare și documentare în raport de rezultatul căror se vor prezenta propuneri pentru măsurile ce se impun.

- În luna iunie 1981 a fost în vizită la rudele sale din orașul Jimbolia numitul BARNA FRANCISC plecat din țară ilegal în anul 1979 și stabilit în AUSTRIA, despre care s-au obținut date neîndoielnice cu privire la manifestările ostile naționalist - iredentiste pe care le-a avut. Au fost luate măsuri ca la proxima vizită să fie audiat asupra activității dușmănoase pe care a desfășurat-o împotriva țării noastre după care să-i fie întreruptă șederea în R.S.R. și declarat persoană idezirabilă.

- Preotul romano catolic KALAPIS KAROLY fiind plecat în "HELGA" cu permis de mic trafic, la înapoiere a fost găsit încercând să introducă în țară un material xerocsat compus din 22 pagini, intitulat: "Intre pietre de moară" adresat către intelectualitatea română având un conținut deosebit de ostil. Din conținut rezultă că originalul semnat de 62 personalități de naționalitate maghiară din România, ar fi depus la un notar public din Elveția.

Din datele obținute rezultă că materialul provine de la un preot dintr-o localitate din apropiere cu frontiera țării noastre care a insistat ca cel în cauză să aducă cu el în țară acest material. KALAPIS KAROLY a fost luat în lucru prin dosar de urmărire informativă, urmând a se lua măsuri combinate pentru a se cunoaște și preveni și alte acțiuni ostile întreprinse împotriva țării noastre pe această cale.

De menționat că și din alte informații rezultă că în "HELGA" se acționează asupra turiștilor români cu probleme de natură iredentiste, se încearcă trimiterea unor materiale "cu conținut istoric" dar și din partea unora dintre turiști și vizitatori plecați de la noi au existat interese pentru a obține asemenea materiale. Ca urmare se constată o creștere a numărului de persoane de pe raza județului care au manifestări ostile, denigratoare la adresa statului nostru și manifestări naționalist iredentiste datorită influenței exercitate de elemente din "HELGA".

. // .

Numai în perioada la care ne referim au fost identificate și luate în lucru un număr de 12 astfel de elemente.

Dintre elementele lucrate în dosare de urmărire informativă o activitate deosebită a fost semnalată din partea lui "ADAM" lucrat de către Serv. de Contrainformații economice, fost condamnat la 12 ani pentru crimă de uneltire, semnalat cu grave manifestări naționalist-iredentiste, care printre altele a afirmat că "își dă și viața numai să se realizeze cele pentru care a luptat el, pentru binele maghiarilor".

Cel în cauză a fost anchetat și pus în dezbateră colectivului de muncă, fiind urmărit în continuare pentru a se cunoaște efectul măsurii de prevenire ce s-a luat.

BEKELY LAJOS LAU doctor în etnografie, profesor pensionar lucrat în D.U.F. a fost identificat cu preocupări de a obține date cu care "să argumenteze originea maghiară a ceangărilor din Moldova". Deși elementul a fost avertizat, în prezent prin infiltrarea informatorului "IONESCU" s-a obținut noi informații care atestă preocupările sale naționalist-iredentiste prin interpretarea unor date cu caracter etnografic. Elementul este urmărit în continuare și se acționează cu măsuri preventive și descurajare.

- În cazul "TIMISANU" au fost luate măsuri informativ-operative care permit cunoașterea preocupărilor și acțiunilor întreprinse de acesta, cunoscut ca element deosebit de periculos prin concepțiile naționalist - iredentiste și legăturile pe care le are în rîndul emigrației reacționare și elemente autohtone din alte județe. Ca o măsură necesară și eficientă care a fost luată în acest caz este introducerea mijloacelor speciale care este apreciată pînă în prezent ca o lucrare bine reușită.

- De asemeni apreciem ca foarte utile măsurile de influențare pozitivă a lui "SPATARU", element deosebit de fanatic și dușmănos, eliberat din detenție în 1980 după ce timp de 8 luni a stat în refuz de hrană (hrănit pe cale artificială).

- Pe linia măsurilor preventive efectuate în această perioadă menționăm; 4 avertizări și 1 puneri în discuția colectivelor de muncă. De asemeni s-a acționat cu măsuri combinate, eficiente de influențare pozitivă în toate cele 14 avertizări efectuate în perioada anterioară.

192

De asemeni a fost pus un accent mai mare pe contactarea și atenționarea elementelor predispuse la activități negative, informarea factorilor de conducere din instituții și unități economice precum și prelucrări contrainformative, în această perioadă efectuându-se 28 prelucrări contrainformative individuale asupra unor persoane care au efectuat călătorii în străinătate și 10 prelucrări în grup, majoritatea în localități cu persoane de naționalitate maghiară care beneficiază de permise pentru mic trafic.

Ne-am confruntat în această perioadă cu un fenomen nou în rîndul tineretului de naționalitate maghiară, care sub influența unor curente retrograde din occident și "HELGA" au încercat constituirea unor așa zise anturaje de "CSOVES" (TUBARI). Au fost luate măsuri de audiere a celor în cauză, contactarea lor periodică în scop de influențare pozitivă concomitent cu informarea factorilor educaționali din școlile unde au fost aceste cazuri, părinții unora dintre ei și alte măsuri care au dus la anihilarea acestor tendințe.

Avînd în vedere stadiul actual al situației operative din problemă, și sarcinile ce rezultă din "Programul de măsuri" pentru perioada următoare ne propunem:

- Intensificarea măsurilor de cunoaștere și prevenire asupra elementelor aflate în lucru și asigurarea unei supraveghiri informative corespunzătoare a locurilor, mediilor și obiectivelor date în competență atît prin rețeaua existentă cît și prin realizarea integrală a sarcinilor de recrutări prevăzute în acest scop.

- Se va acorda atenție sporită cunoașterii activității cetățenilor străini de origine maghiară care vin pe teritoriu județului și neutralizarea acțiunilor ostile întreprinse de unele persoane din rîndul lor și a legăturilor autohtone pe care le au.

Avem în vedere îndeosebi pe cei cunoscuți cu activitate în cadrul grupărilor ostile ale emigrației și din "HELGA", acționîndu-se cu mai multă operativitate pentru a le documenta activitatea ostilă și a se acționa cu măsuri de prevenire, neutralizare, descurajare precum și influențări pozitive.

- Avînd în vedere numărul mare de persoane de naționalitate maghiară din județ care fac deplasări în străinătate, îndeosebi în cadrul micului trafic și cazurile frecvente în care s-a acționat asupra lor în țările vizitate pentru a-i instiga la acțiuni naționalist-iredentiste, în viitor se vor intensifica măsurile de prelucrare contrainformativă a acestora și exploatarea lor informativă după reîntoarcere.

- Cu ocazia analizării în trimestrul IV/1981 a dosarelor de urmărire informativă aflate în lucru, va sta în atenție cu prioritate rezolvarea sarcinilor și finalizarea dosarelor cu vechime mai mare de doi ani precum și cele în care măsurile de prevenire au fost luate de mult timp.

- Lunar se va analiza la nivelul colectivului din problemă modul de realizare a sarcinilor din "Programul de măsuri" și planul de măsuri ce a fost întocmit în scopul impulsionării întregii activități de cunoaștere și prevenire.

Coordonatorul problemei

Lt.Colonel, *[Signature]*

PADURARIU NICOLAE

DE ACORD

R.D.1088/25.09.1981

Red; R.I.

Dactilo;TC

2 ex.

Doc. 8

1 martie 1984. Ordin trimis de Direcția I din Departamentul Securității Statului către Inspectoratul Județean Timiș – Securitate, semnat de col. Popescu Stelian (șeful Serviciului) și general-maior Bordea Aron, șeful Direcției I. Este prezentată activitatea emigrației maghiare din Suedia și preocupările acesteia de a-i sprijini pe intelectualii maghiari care erau dispuși să se angreneze în activități anticomuniste / antistatale.

(ACNSAS, fond Documentar, dosar nr. 9778, vol. 1, ff. 95-98)

MINISTERUL DE INTERNE
DEPARTAMENTUL SECURITATII STATULUI
DIRECTIA I
121/RE/010060453 din 14 MAR 1984

STRICT SECRET
Ex. 16

0030997
10.03.1984

95

08.03.1984.
Tot. ianculescu sa
fie trecut in optiuni
din problema. Asigurati etc.
n. tancu savani la adonate m. analize
ce surse au fi propozabile pt. Suedia
Cesluș

Gen. Pădinaru

Coaf. v. d. l. u. l. u.
La data de 25.11.84
sa analizeze toate
datele pe care le
deține cu privire
la persoanele indicate
si sursele cu caracterul

Luca le
comentat
but
C. O. d. d. d.

INSPECTORATUL JUDETEAN TIMIS.

= SECURITATE =

Gen. Rade
14.11.84

9.11.84

Deținem date din care rezultă că în ultima perioadă cercuri și elemente din cadrul emigrației reacționare maghiare din Suedia sub influența unor lideri iredentiști din Occident și încurajate de "Uniunea Mondială a Ungurilor" din Budapesta și-au intensificat activitatea ostilă împotriva țării noastre. În realizarea scopurilor propuse, acestea acționează pentru cunoașterea situației populației de naționalitate maghiară din R.S.România, informarea unor organisme internaționale cu problemele apărute și crearea de acțiuni turbulente în Transilvania pe fondul așa-ziselor tendințe de asimilare la care ar fi supusă naționalitatea maghiară.

1. Astfel, în localitatea Ljungby din această țară, funcționează "CERCUL MAGHIAR", organizație iredentist - maghiară, de tip paramilitar, formată din circa 300 membri, majoritatea între 20 și 40 de ani.

Unul din liderii organizației menționate este GASPAR ADALBERT, născut la [redacted] în Văleni, județul Mureș, domiciliat în Ljungby, Torsgatan 108, stabilit în Suedia în anul 1969 prin trecerea frauduloasă a frontierei de stat. Despre acesta s-a stabilit că intenționează să se deplaseze în țara noastră pentru desfășurarea unor acțiuni cu caracter naționalist-iredentist.

Mai mulți membri ai "CERCULUI MAGHIAR" sînt colaboratori externi ai postului de radio "Europa liberă" unde trimit date și informații despre așa-zisa politică de deznaționalizare dusă de statul român împotriva naționalității maghiare. Acestea sînt obținute de la rude și relații ce fac deplasări în Suedia și de la cetățeni suedezi veniți în diverse scopuri în R.S.România. Asemenea informații sînt trimise și lui FILIPP GEZA din R.F.Germania, interesat în strîn-

gerea unor "dovezi" pentru constituirea unui așa-zis tribunal internațional.

"CERCUL MAGHIAR" întreține legături cu organizații iredentiste din R.F.Germania, S.U.A. și Canada. În acest context TOLLAS TIBOR, vicepreședinte al organizației "CONGRESUL EUROPEAN AL MAGHIARILOR LIBERI" cu sediul la Munchen - R.F.Germania, redactor șef al fișucii iredentiste maghiare "NEMZETOR", efectuează deplasări periodice în țările scandinave, îndeosebi în Suedia, pentru a da instrucțiuni și indicații privind activitățile și orientările de viitor ale organizațiilor emigrației reacționare maghiare în activitățile ostile ce le desfășoară împotriva țării noastre.

2. La Stockholm funcționează "CLUBUL CULTURAL SUEDEZ-UN-
CUR", organizație aflată sub controlul "UNIONII MONDIALE A UNGURILOR" de la Budapesta, care, conform statutului, acordă sprijin material și financiar organizațiilor emigrației reacționare maghiare, condiționând aceasta de renunțarea unor lideri iredentiști maghiari din Occident la acțiuni potrivnice R.P.Ungare și canalizarea activității acestora împotriva altor țări socialiste unde există concentrații mari de maghiari, îndeosebi R.S.România.

3. Cu atitudine deosebit de dușmănoasă la adresa țării noastre a fost semnalată VOLOTZY MARTHA, vicepreședinte al "CLUBULUI CULTURAL MAGHIAR" din Centrul Universitar LUND, originară din R.P.Ungară, care cu prilejul unor întruniri a criticat vehement atitudinea "pasivă" a președintelui și membrilor acesteia și a cerut punerea la vot a propunerii ca unii intelectuali de naționalitate maghiară din țara noastră, îndeosebi cei implicați în acțiunea "ELLENPONTOK", să fie sprijiniți în publicarea unor lucrări în Occident și determinarea autorităților suedeze să le acorde burse de studii. De asemenea, a propus ca fiecare emigrant maghiar din Suedia să invite în această țară rude și cunoștințe din țara noastră, care să fie chestionate asupra situației lor prezente precum și modalitățile în care ar putea să fie sprijiniți de către organizațiile emigrației maghiare din Occident.

4. Conducerea organizațiilor iredentiste maghiare din țările nordice afiliate la "CONGRESUL EUROPEAN AL MAGHIARILOR LIBERI" a desemnat-o pe KELNER ILONA, preot reformat în Stockholm, șefa mișcării de cercetași maghiari din Scandinavia, cunoscută cu atitudine ostilă R.S.România, să colecteze fonduri pentru finanțarea unor acțiuni ale emigrației maghiare în special cu caracter propagandistic.

O parte din sumele realizate urmează să fie folosite pentru sprijinirea activităților cultului reformat și evanghelic din R.S.România, precum și în procurarea de materiale cu conținut religios, care să fie introduse în țară prin turiști străini care ne vizitează.

5. "ASOCIATIA MAGHIARILOR DIN SUECIA DE SUD" cu sediul în orașul Malmo, Box 14042-20024, Postgiro 383366-2, condusă de juristul ÁSVÁNY ENDRE, acționează, prin mijloacele de informare în masă, pentru acreditarea ideii că Transilvania ar fi un teritoriu care ar aparține de drept Ungariei. În acest scop, membrii organizației, pe lângă publicarea de articole și materiale cu conținut iredentist, introduc în cărțile și publicațiile aflate în bibliotecile publice din Suedia, care fac referiri la țara noastră, hărți și teste în care Transilvania este prezentată ca teritoriu unguresc.

6. Cu preocupări în procurarea unor date despre "situația naționalității maghiare din țara noastră" în scopul informării unor organisme internaționale și inițierii de acțiuni ostile R.S.România au fost semnalati OLAJOS JOHANES și BALOGH LÁSZLO, ambii cu domiciliu în Malmo.

OLAJOS JOHANES este născut la [redacted] în Ungaria, medic șef la Spitalul clinic din Malmo, domiciliat pe strada Akarpstationsvagen nr.3, cunoscut cu manifestări naționalist-iredentiste la adresa R.S.România, afirmând că naționalitatea maghiară din țara noastră ar fi supusă unui proces de asimilare forțată.

BALOGH LÁSZLO, de profesie brutar, este folosit de organizațiile iredentist maghiare din Suedia, R.F.Germania și Austria în calitate de curier permanent pentru a introduce în R.S.România publicații cu caracter iredentist și scoaterea de scrisori și materiale referitoare la situația naționalității maghiare din țara noastră. Acesta este proprietarul autoturismului marca "FORD-TAUNUS", numărul AWU-442. Intreține legături apropiate cu persoane de naționalitate maghiară din Cluj-Napoca și Tg.Mureș.

În scopul cunoașterii și prevenirii acțiunilor naționalist iredentiste preconizate de către aceste organizații a fi desfășurate împotriva țării noastre, este necesar să se întreprindă măsuri de identificare a tuturor persoanelor de origine maghiară de pe raza dumneavoastră de competență care au rude sau legături cu elemente dintre cele nominalizate în notă.

✓ Persoanele identificate că au legături cu elemente din cadrul acestor organizații ale emigrației reacționare maghiare să fie luate în lucru, în vederea cunoașterii, prevenirii și exploatarei în scopuri operative a informațiilor ce se vor obține.

În același timp să fie selecționate surse verificate și cu posibilități informative pentru a fi pregătite în vederea trimiterii lor cu sarcini în Suedia cât și pentru interpunerea unor elemente din emigrația maghiară semnalate că intenționează să vină în R.S.România în scopul inițierii unor acțiuni ostile.

Totodată, materialul anexat să fie folosit pentru documentarea și instruirea ofițerilor din problemă, în scopul perfecționării muncii acestora.

Informațiile obținute pe raza dumneavoastră de activitate din lucrarea acestor categorii de persoane, să fie raportate în timp util la Direcția I.

SEFUL DIRECTIEI
General-maior,
Bordea Aron

SEFUL SERVICIULUI
Colonel, Popescu Stelian

Doc. 9

2 iulie 1984. Completare la nota de măsuri nr. D/0046.839 din 20.10.1983 în acțiunea „Oponenții – 83”, întocmită de șefii U.M. 0610 și U.M. 0544/225 din Departamentul Securității Statului, aprobată de general-locotenent Iulian Vlad și general-locotenent Nicolae Pleșiță. Documentul se referă la activitatea emigrației maghiare, la relațiile acesteia cu intelectuali de naționalitate maghiară din țara noastră și la măsurile propuse în vederea limitării culegerii și răspândirii de informații despre situația maghiarilor din România.

(ACNSAS, fond Documentar, dosar nr. 9778, vol. 1, ff. 173-174v)

MINISTERUL DE INTERNE
DEPARTAMENTUL SECURITATII STATULUI
- U.M. 0610 - U.M. 0544/225 -
Nr. 0050.245 din 2 iulie 1984.

STRICT SECRET

Multiplicat XEROX
S.I.S.J. ex. nr. 25

SECRETUL INDEPENDENT SECRETARIAT-JURIDIC

~~1/50.245/1984~~

A P R O B,

ADJUNCT AL MINISTRULUI

General-locotenent,

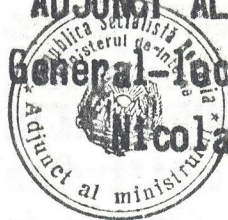
Iulian Vlad

ADJUNCT AL MINISTRULUI

General-locotenent,

Nicolae Pleșiță

COMPLETARE

la nota de măsuri nr. D/0046.839 din 20.10.1983

în acțiunea "OPONENTII - 83"

În luna octombrie 1983, conform notei de măsuri în acțiunea "OPONENTII-83", au fost inițiate măsuri complexe, în țară și în străinătate, al căror obiectiv principal îl constituia verificarea informației cu privire la existența clandestină în țara noastră a unui așa-zis "Birou maghiar de presă din Transilvania", care își propunea culegerea și difuzarea de informații cu privire la "teroarea fără de sfârșit ce face actualmente ravagii în România", pînă în prezent stabilindu-se următoarele :

- Pretinsul "Birou maghiar de presă" este creația lui KOVACS TIBERIU ATTILA din R.P.Ungară, emigrat din Oradea în mai 1983 și reprezintă continuarea de către acesta, în noile condiții din străinătate, a activității dușmănoase desfășurate anterior în țară prin redactarea și difuzarea broșurii clandestine "CONTRAPUNCTE". În activitatea sa KOVACS TIBERIU ATTILA colaborează îndeaproape cu elemente ostile ale așa-zisei disidențe budapestane ca CSOORI SANDOR, TAMAS GASPAR MIKLOS, POMOGACS BELA, BODOR PAL și din cadrul emigrației reacționare maghiare din Austria, R.F.Germania, S.U.A. etc. (DEAK ERNO, ZSILE ZOLTAN și HAMOS ARPAD din Austria, KATA LASZLO și BORBANDY GYULA, șef de rubrică și respectiv director adjunct la secția maghiară a postului de radio "Europa liberă", HAMOS LASZLO și PUSKY SANDOR din S.U.A. etc.).

..//..

- În R.S.România, singura persoană identificată în mod cert ca avînd preocupări în legătură cu așa-zisul "Birou maghiar de presă", în a cărui activitate se află implicat prin culegerea și transmiterea de știri în străinătate, este SZOCS GEZA din Cluj-Napoca, coautor al broșurii clandestine "CONTRAPUNCTE".

Acesta a afirmat că "Biroul maghiar de presă" există și îl consideră "o idee genială", menționînd că între membrii săi, din motive de siguranță, se aplică regula transmiterii verbale a informațiilor pentru a nu permite organelor de securitate să descopere materiale compromițătoare, ca în cazul "CONTRAPUNCTE".

- S-a stabilit cu certitudine că marea majoritate a informațiilor sînt concentrate la Budapesta de către KOVACS TIBERIU ATTILA care le obține pe diferite căi (prietenii și cunoștințele care vizitează România, cetățeni români de naționalitate maghiară care se deplasează în R.P.Ungară, pe unii din aceștia exploatîndu-i în orb). Ulterior KOVACS TIBERIU ATTILA le prelucrează, redactează și dactilografiază, expedindu-le apoi prin curieri unor lideri iredențiști din Austria (DEAK ERNO și ZSILE ZOLTAN din Viena), care, la rîndul lor, le traduc în limbi de circulație internațională și le difuzează mijloacelor mass-media din Occident.

- Din analiza conținutului informațiilor difuzate pînă în prezent de "Biroul de presă maghiar" rezultă că acestea au un caracter deosebit de dușmănos, fiind în marea lor majoritate nereale, denaturări grosolane ale unor fapte de notorietate publică, urmărind să creeze o imagine cît mai defavorabilă țării noastre în străinătate.

Pentru aprofundarea informațiilor obținute pînă în prezent, în scopul neutralizării activității ostile desfășurate sub firma așa-zisului "Birou maghiar de presă" concomitent cu intensificarea măsurilor aprobate în luna octombrie 1983, se vor întreprinde următoarele :

1. Continuarea combinației de infiltrare

pe lîngă SZOCS GEZA și intensificarea contactelor cu acesta în scopul adîncirii informațiilor cu privire la rolul pe care acesta îl joacă în "Biroul maghiar de presă", identificării surselor de informare folosite, a modului de exploatare a acestora (conștient sau prin exploatare în orb) și a legăturilor directe pe care le are cu "disidența budapestană". În funcție de rezultatele obținute se vor prezenta propuneri privind modalitățile de anihilare a activității dușmănoase pe care o desfășoară.

Termen: 30 august 1984.

2. Extinderea măsurilor de securitate asupra cercului de re-

lații al lui SZOCS GEZA pentru a stabili dacă acestea sînt angrenate în activitatea "Biroului de presă". Concomitent, se va acționa în direcția descurajării și intimidării lor pentru a le determina să evite contactele cu acesta și a accentua astfel starea de compromitere și izolare a sa.

Termen: 1 septembrie 1984.

3. Trimiterea cu sarcini diferențiate pe lîngă KOVACS TIBERIU ATTILA, CSOORI SANDOR, TAMAS GASPAR MIKLOS din R.P.Ungară a informatorilor "RUDI", "JUHASZ" și "BARDAC" din legătura U.M.0610, "ARSENE" și "PAUL" din legătura U.M.0544/225, în vederea stabilirii preocupărilor actuale ale acestora, cercului de relații din țara noastră, acțiunilor pe care le preconizează împotriva R.S.România. În același scop vor fi trimiși din exterior în R.P.Ungară doi informatori ai U.M.0544/225 aflați în relații bune cu elementele principale din "disidența budapestană", cunoscute cu preocupări pe linia acțiunii.

Termen: 30 septembrie 1984.

4. Intensificarea urmăririi și supravegherii informative a legăturilor din țara noastră ale lui KOVACS TIBERIU ATTILA și a celorlalte elemente din R.P.Ungară implicate în cazul "CONTRAPUNCTE", îndeosebi a celor declarate indezirabile. Măsuri asemănătoare se vor lua și asupra legăturilor din țară ale lui TOTH KAROLY și KERTESZ LORAND din Oradea și KESZTHELY ANDRAS din Cluj-Napoca, care urmează să părăsească țara în viitorul apropiat.

Termen: 30 septembrie 1984.

5. Se va acționa cu perseverență, prin folosirea tuturor posibilităților muncii informativ-operative, pentru stabilirea reacțiilor produse în baza de lucru din problemă de ultimele știri transmise de postul de radio "Europa liberă" în legătură cu existența și activitatea "Biroului maghiar de presă", în vederea luării unor măsuri ferme de descurajare a persoanelor autohtone care, drept urmare a acestor incitări, ar încerca să se angreneze în acțiuni ostile, cît și pentru identificarea altor eventuale surse de furnizare și transmitere a informațiilor în exterior.

Termen: permanent.

6. Exercițarea unui control strict de securitate asupra unor lideri iredentiști din emigrația maghiară și elemente cu concepții similare din R.P.Ungară, despre care s-au obținut date că urmează să viziteze R.S.România în cursul acestui an și au un anumit rol în activitatea de susținere și popularizare a acțiunilor "Biroului maghiar de presă". Avem în vedere, într-o primă etapă, pe AMBRUS SZANISZ

LO, SZOKE JANDOS și MADAGH ISTVAN din R.F.Germania, PETER MARTOS din Austria, BOROCZI ISTVAN din Elveția, VESZER ERSZEBET, TORJOK-ERIKA, VASARHELY ANTAL, KARIKAS PETER, ERNEST ARPAD din R.P.Ungară.

Termen: 30 octombrie 1984.

7. În cooperare cu U.M.0625 se vor intensifica măsurile de supraveghere a activității ziariștilor occidentali, îndeosebi a celor acreditați la Viena pentru România, cu prilejul vizitelor pe care le vor efectua în țara noastră. O atenție sporită va fi acordată ziariștilor BERTRAND ROZENTHAL, VICTOR MAIER, PAUL LENDVAY, HEFTI GEZA și PETER MARTOS, care au avut preocupări pe linia publicării unor materiale privind activitatea "Biroului maghiar de presă".

Termen: permanent.

8. Împreună cu Serviciul "D" și U.M.0625 se va iniția o acțiune amplă de demascare în țară și străinătate a așa-zisului "Birou maghiar de presă", prin compromiterea persoanelor implicate, prin discreditarea știrilor transmise și punerea în evidență a adevăratelor scopuri urmărite. În acest sens, Serviciul "D" va prezenta pînă la 5 iulie a.c. un plan detaliat cu măsurile concrete ce vor fi întreprinse.

9. Vor fi folosite mai judicios posibilitățile specifice ale U.M.0110 și 0195 atît pentru verificarea și adîncirea informațiilor privind existența și activitatea "Biroului maghiar de presă din Transilvania", cît și pentru obținerea unor date compromițătoare asupra persoanelor implicate în acțiune, care să permită demascarea și neutralizarea acestora.

Termen: permanent.

SEFUL U.M.0610,

Gheorghe I. Ionescu

SEFUL U.M.0544/225,

Stefan V. Ionescu

Doc. 10

23 martie 1988. Ordin semnat de lt.col. Crăciun Mihai și colonel Rațiu Gheorghe, șeful Direcției I, trimis la Securitatea Județeană Timiș. Documentul prezintă informații despre festivitățile organizate în Ungaria cu prilejul comemorării a 950 de ani de la moartea lui Ștefan cel Sfânt și propune măsuri pentru limitarea influenței acestora asupra maghiarilor din România.

(ACNSAS, fond Documentar, dosar nr. 9778, vol. 1, ff. 139-140)

003/220
28.03.1988

STRICT SECRET

Ex.nr. 19

130

*Tov. Gpt. Ungureanu
Comandant
Securitate la Sarmar
na. Gpt.*

S-I-A

C ă t r e

SECURITATEA JUDEȚEANĂ

- Serviciul

*Indreptati masurile in
note in la Securitate
stabilit sa raporteze la
Dir. I - a. Mr. Attila*

pe lucrat 28.03.88

Recent, autoritățile ungare au hotărât comemorarea în 1988 a 95o ani de la moartea primului rege " STEFAN CEL SFINT ".

În acest scop, a fost constituit un comitet național condus de : președinte ISTVAN SARLOS (președintele parlamentului), vicepreședinte IVAN T BEREND (președintele Academiei Ungare de Științe) ; membri GYULA KALLAI (președintele Frontului Popular Patriotic) LASZLO PASKAI (arhiepiscop de Esztergom) și alte personalități ale vieții politice, sociale, cultural-științifico, artistice și religioase.

Apogeul manifestărilor va fi celebrarea zilei de 20 august la Szekesfehervar. În paralel , vor mai fi organizate acțiuni similare în localitățile Esztergom, Pecs, Eger, Kalocsa și Opusztaszev, dar și în exterior, la Passau (în R.F.Germania), precum și în Italia.

Cu ocazia unei întruniri a comitetului, ISTVAN SARLOS a menționat că " de numele primului rege se leagă întemeierea statului ungar, care include atât pe maghiarii din interior, cât și pe cei care trăiesc în afara granițelor actuale" , iar manifestarea semnifică " atașamentul lor la patrie, la constituția națională maghiară, reprezentând totodată un apel la strângerea legăturilor naționale.

" Evenimentul " a mai fost comemorat în timpul regimului horthyst (în anul 1938), acțiunile desfășurate avînd un puternic caracter naționalist.

La Budapesta se apreciază că spre a se deosebi de comemorarea de acum 50 de ani, cea din 1988 va avea ca deviză "toleranță și libertate pentru drepturile omului și naționalităților ".

Fiind o nouă acțiune de factură naționalist-iredentistă îndreptată împotriva țării noastre, dispuneți măsuri pentru :

- depistarea persoanelor de pe raza de competență care au luat la cunoștință despre aspectele sus-menționate, a celor care s-au manifestat interes pentru acțiune sau care prin diverse căi sprijină într-un fel sau altul aceste manifestări ;

- prevenirea angrenării cetățenilor români la aceste activități stabilind măsuri eficiente și oportune pentru fiecare caz în parte ;

- stabilirea și verificarea complexă a surselor cu posibilități informative în R.P.Ungară, în scopul folosirii acestora în interes operativ.

informațiile ce se vor obține, cât și măsurile de prevenire ce se intenționează a se lua, să fie raportate de urmare.

Stadiul măsurilor de cunoaștere luate și concluziile ce se desprind vor constitui subiect al unui raport ce va fi înaintat la Direcția I pînă la data de 15 iulie 1988.

SEFUL DIRECTIEI
Colonel,

Rățiu Gheorghe

SEFUL SERVICIULUI
Lt. colonel,

Crăciun Mihai

DIRECȚIA I
Multiplicat XEROX
R.M. Nr.

Doc. 11

9 decembrie 1988. În cadrul emisiunii „Fără comentarii” realizată la Radio „Europa Liberă”, secția maghiară, de Kasza László a fost prezentată o revistă-samizdat intitulată „Strigăt de ajutor”, care apăruse în România. Realizatorul a descris pe scurt conținutul articolelor din revistă și a citit integral „Cuvântul de salut”.

(ACNSAS, fond Documentar, dosar nr. 9778, vol. 1, ff. 69-80)

69

In cadrul emisiunii "Fără comentarii", realizată de KASZA LASZLO, a fost prezentat pe scurt conținutul numărului 1 al unei fițuici samizdat în limba maghiară, intitulată "Strigăt de ajutor" ("Kialto Szo"), ce ar fi apărut, chipurile, în R.S. România, precum și textul integral al unui pretins "Cuvînt de salut", în care "revista" își prezintă preocupările, cu referiri profund ostile, denigratoare și instigatoare, referitoare, chipurile, la "situația minorității maghiare din Ardeal".

In introducere, KASZA LASZLO a afirmat următoarele :

"După 5 ani, acum a apărut primul număr al unui nou samizdat de limbă maghiară în Ardeal, publicația fiind intitulată "Strigăt de ajutor" ("Kialto Szo"). Pe copertă se pot citi următoarele: "Revistă a minorității maghiare din Ardeal - 1988, anul I, numărul 1". Demn de reamintit este faptul că ultima dată, în Ardeal, a apărut o revistă samizdat între 1982 și 1983, cu titlul "Ellenpontok" ("Contrapuncte"). Din aceasta au circulat 9 numere, redactorii ei - respectiv ARA KOVACS ATTILA, GEZA SZOCS și KAROLY TOTH - fiind arestați, chinuiți și determinați de securitate să plece din țară.

Cele 26 pagini ale fițuicii multiplicată intitulată "Strigăt de ajutor" includ 8 articole semnate, bineînțeles, cu pseudonime, astfel că nu le cunoaștem identitatea și nici în câte

exemplare a apărut. Stim doar faptul că articolele incluse în publicație deja sînt răspîndite prin Ardeal, sub formă de copii manuscrise. Nouă ne-a parvenit doar primul său număr, dar sîntem informați că după acesta au mai apărut încă două.

Articolele incluse în primul număr sînt următoarele:

1) "Cuvîntul de salut".

2) "După epoca", de "BOLYAI B.", în care autorul trece în revistă situația minorității maghiare din Ardeal, relevîndu-se ce valori trebuie păstrate în domeniul drepturilor omului, al vieții politico-economice, religiei, educației și culturii pentru perioada următoare actualului regim.

3) "Cu calm despre lucruri revoltătoare", studiu în care "ZAGORI KELEMEN" analizează programul reginului de la București de demolare a satelor.

4) "Document", care reprezintă textul unui manifest în limba română și maghiară, privind faptul că cele două națiuni trebuie să trăiască frățește, una lîngă alta.

5) "Biserica reformată din România în anii '80. Cerințe și posibilități", scris de "TOTH PANY JOZSEF".

6) "Un tifos", în care este prezentat portretul unui carierist, de către "EBER ANDOR".

7) "Inflația acțiunii comunitare în Ardeal", în care autorul, "JÓÓ KRISTOF", analizează îndeosebi starea morală a tineretului.

3) "Intelectualitatea maghiară din România în pericol", de "TEGEZES ANDRAS", în care acesta dovedește, cu date statistice, reducerea numărului de intelectuali maghiari, ca urmare a politicii regimului de la București în domeniul educației și învățămîntului".

*

Textul "Cuvîntului de salut" este următorul:

"Inițiem publicația intitulată "Strigăt de ajutor". Am fi putut să facem acest lucru mai devreme, dacă nu ne-ar fi împiedicat obstacolele interne și externe, neînțelegerea, păcatul național și prudenta.

Alegerea denumirii ei nu este întâmplătoare. Aceste cuvinte au stat pe prima pagină a unui renumit manifest din 1921, în care KOS KAROLY, ZAGON ISTVAN și PAL ARPAD chemau la acțiune pe maghiarii prizoniți și rupți de destinul lor, din România. Actualele condiții de existență ale minorităților din România seamănă foarte mult cu cele de atunci. Comunitățile noastre minoritare îi sînt caracteristice astăzi amărăciunea, paralizarea și pierderea puterii de a trăi. La fel ca și atunci, este mare nevoie și acum de îndemn și acțiune.

KOS KAROLY scria la vremea respectivă, de parcă s-ar fi gîndit la noi, următoarele: "Mulți dintre noi au învățat să se roage și să blesteme, iar mulți să viseze și mulți să plîngă. Vremea rugăciunilor a trecut însă, la fel ca și cea a blestemelor. S-a terminat și cu visarea, la fel și cu plînsul".

Handwritten mark

Ce este, deci, de făcut? - întrebăm noi, astăzi. Trebuie să tragem învățămintele, să privim în față cruda realitate și să nu ne amăgim. Trebuie să lucrăm, dacă vrem să trăim - și vrem să trăim - deci, vom lucra. În loc de blesteme și plîsete, de vise și rugăciuni, muncă. "Strigăt de ajutor" la acestea face apel la câțiva dintre partenerii noștri minoritari. Noi vrem să trăim și să păstrăm în viață jalnica noastră ființă națională.

Ne-am trezit, îi recunoaștem pe marii noștri înaintași. Vrem să vedem. Vrem să privim viața în față, să ne fie clară situația noastră. Vrem să ne cunoaștem pe noi înșine, să luăm în considerare forțele noastre, să ne organizăm munca, să știm scopul pe care vrem să-l atingem. Avem mare nevoie de acestea. Autoîncrederea grupului nostru minoritar s-a zdruncinat. Nu ne sînt clare forțele noastre. Datorită neorganizării noastre, o mare parte din energia noastră latentă a rămas neutilizată. Dar, în ciuda oricărei neputințe, a dorinței de acțiune înăbușite în noi, în sufletele noastre trăiește și acum recunoașterea părintelui străbun al transilvanismului.

Fundamentul pe care ne clădim, cu conștiință curată și încredere, este de două milioane de maghiari. Cu noi, maghiarimea ardeleană, va trebui să dea socoteală oricînd cel care și-a extins suveranitatea asupra noastră. Nu ne vom tîrgui. Ne simțim suficient de puternici pentru a vorbi deschis și sincer precum și pentru a rezista solid pe fundamentul amintit. Sprijinul sigur al 10 milioane de cetățeni, sau pornirile lor dușmănoase, nu poate fi compatibil cu un stat mai puternic, mai consolidat și mai bogat cum este România.

Zi de zi simțim, însă, că actuala conducere de stat ne tratează formal, cu indiferență, de parcă nici nu am exista în această țară. Dar, aproape în fiecare măsură întâlnim tăișul îndreptat spre noi. Puterea, deci, ține cont de noi. De ce să nu o spunem, îi este teamă de noi. Celor de care nu le este teamă nu se străduiesc să le frîngă forța, cum necum. Pe aceia îi lasă să trăiască în neputința lor, căci nu periclitează pe nimeni.

Ei știu că noi nu putem fi învinși oricum. Se uită pur și simplu pe deasupra noastră, dar cu coada ochiului ne observă atent. Aproape toate faptele lor le adaptează și pentru noi, cu intenții dușmănoase. Este adevărat, sîntem confrunțați cu o reducere bruscă a ponderii noastre, nu numai pentru că am suferit prea mult, fără să spunem vreun cuvînt, ci și pentru că rîndurile noastre se răresc.

Cei mai mulți dintre noi am privit apele, cele ale noastre care se grăbesc din munți la vale. Mulți dintre noi am și pornit pe cursul apelor, coborînd din munți, plecînd spre Tisa, Crișuri sau pe malul Mureșului, stînd acolo și astăzi. Foarte mulți dintre noi continuă, în gînd, drumul rîurilor pentru ca apoi, acolo, dincolo să fie numiți plutăși.

Noi nu încurajăm pe nimeni să se refugieze, dar nici nu-l blestemăm pe cel care, din considerente personale, alege această cale și nici nu le spunem să nu se mai întoarcă niciodată. Măcar de ar fi ca pămîntul Ardealului să-i ademenească să se reîntoarcă, mai devreme sau mai tîrziu, pe cei care pleacă acum. În schimb, susținem sus și tare că problema naționalităților nu poate fi rezolvată prin refugiere. Nu avem o plută atît de mare încît să încăpem cu toții. Noi vrem să ne apărăm

identitatea maghiară aici, pe pământul natal. Acestui scop vom consacra publicația noastră. Nu am vrea să fie purtătoarea de cuvânt a vreunei obligații politice, dar nici nu ne postăm deasupra politicii.

Evităm exclusivismul și nu exprimăm interese ale unor grupuri. "Strigăt de ajutor" se adresează atât celor de stînga decepționați de socialismul din România sau direct maghiarilor noștri comunisti, cât și adeptilor liberalismului cetățenesc, social-democrațiilor, creștin-democrațiilor sau altor curente politice, precum și celor ce sînt influențați de orice fel de politică, reformați, catolici, unitarieni sau de alte credințe, evreilor ce se declară unguri, celor necredincioși sau atei revoluționari, muncitori, țărani, intelectuali. Într-un singur cuvînt: tuturor. Apelăm la colaborare și acțiune comună, la toți maghiarii cinstiți din Ardeal.

În aceste vremuri grele, cînd este amenințată însăși existența ființei naționale, să nu ne dezbine faptul că cineva este sau nu creștin, sau că scrie cuvîntul "Dumnezeu" cu litere mici. Un singur lucru să fie important: să putem rosti liber "Spovedania", "Cina cea de taină", "limbă maternă", "luptă de clasă" sau "prietenii pe jumătate".

Sfînta noastră convingere este că, în ciuda delimitării interne a minorității de populația majoritară, există interes național comun. Să nu uităm, însă, că sînt pritre noi unii care nu au aceeași soartă ca a noastră, chiar dacă numele lor se termină cu "y". Ei sînt renegații noștri, cei care iau cuvîntul la marile ședințe, cei care aplaudă și scriu articole pentru conducător, sculptorii de poezii aniversare. Vom scrie și despre aceștia în publicația noastră, dar întotdeauna în mod critic, cu dispreț.

De asemenea, ne debarasăm și de acei unguri care în orice steag tricolor văd numai roșu, alb, verde. Potrivit principiului nostru, naționalismului nu trebuie să i se răspundă cu naționalism. Vom face propagandă dublei legături. Cetățenia noastră este română, naționalitatea maghiară, iar apartenența la un teritoriu sau națiune nu noi le-am ales. Pe noi nu ne-au întrebat care este decizia noastră, la Paris. Acolo s-a hotărât și despre noi. Putem, însă, să pretindem că la recensămintele populației să fim întrebați și să fie înscrise deciziile noastre la rubrica apartenenței naționale, să cerem a fi tratați corespunzător celor ce le simțim, adică drept unguri. Să nu confunde rubricile "cetățenia" cu "naționalitatea" la recensământul populației. Sîntem dispuși să răspundem demnității acordate nouă de stat prin loialitate cetățenească.

Demnitatea noastră ne cere, însă, să ni se recunoască faptul că sîntem parte a națiunii ungare, chiar trăim în afara granițelor statului nostru național, la fel cum ENESCU sau BRANCUSI au aparținut națiunii române fiind în Franța. Să nu ne acuze nimeni de revizionism.

Considerăm că în actualele circumstanțe istorice, problema naționalităților nu se rezolvă prin împringerea granițelor încolo sau încoace. Noi acceptăm ca pe un fapt real că sîntem unguri dezdăcinați ce trăiesc în România. Avem două patrii: cea natală este acel pămînt pe care conviețuim de secole cu alții, iar patria istorică este cea de care ne legăm prin istorie, limbă și cultură. Avem încredere în menirea noastră de punte de legătură. Vom face totul prin rubricile publicației noastre în interesul legăturii dintre strădaniile nobile ungare și românești.

Noi nu avem de tras la răspundere poporul român, ci pe

76

acei deținători ai puterii care, fățiș sau ascuns, valorifică politica discriminatorie și șovinistă față de minorități, pe aceia care creează o atmosferă antiungurească, în urma căreia ne confundă și îi instigă împotriva noastră pe românii cinstiți. Trebuie să încheiem alianță cu toți democrații români, să atragem atenția asupra adevărului.

Ne este clară soarta hărăzită nouă acum de conducerea română. Scolile ne sînt luate, cultura ne este încuiată, bisericile demolate, comunitățile noastre umane sînt dispersate, ne expulzează în cele mai îndepărtate colțuri ale țării, încearcă să rupă toate firele ce ne leagă de națiunea noastră. Intenția lor este învelită în poleială, sub masca teoriei omogenizării societății. Totul este, însă, doar un camuflaj al asimilării noastre forțate. Pentru a evita soarta ce ne-a fost hărăzită, trebuie să înțelegem semnificația existenței ființei noastre.

"Strigăt de ajutor" la aceasta va contribui în primul rînd. Nu va fi un "zid al plîngerii" la care să venim toți să ne plîngem necazurile. Vom căuta să explicăm faptele, să le înțelegem pentru a ști ce avem de făcut. Stim că avem nevoie de un program precis de acțiune pentru salvarea minorității maghiare. Proiectul acestuia va fi descris în publicația noastră, iar prelucrarea și completarea lui rămîne de datoria tuturor.

Vom cita frecvent trecutul, nu din dorințe nostalgice, ci pentru a învăța din el. Istoria celor șapte decenii de minoritate este purtătoarea suficientelor mesaje pentru prezent. Putem învăța multe din activitatea și concepția predecesorilor în politica privind naționalitățile.

Apreciem deosebit de mult curajul publicației "Contrapuncte" și respectăm și stimăm pe toți cei care au intervenit pe căi ofi-

27

cială și au făcut cunoscute încălcările de drepturi, sau care și-au exprimat altfel impresiile. Considerăm activitatea lor ca bază teoretică a publicației noastre.

Ne este cât se poate de clar că nici democrația intitulată socialistă nu ne rezolvă problemele de naționalitate. Politica naționalistă recunoscută a statului român de după cel de-al doilea război mondial a fost înlocuită cu aceea nerecunoscută, dar tot atât de naționalistă și soviniștă. Singura modalitate de schimbare a destinului nostru este revenirea puterii la politica lui PETRU GROZA privind naționalitățile, urmată de garantarea drepturilor colective și individuale ale minorităților, nu numai pe hîrtie, ci și în practică. Stim că o asemenea transformare nu va avea loc în România de la o zi la alta. Aparatul puterii, clădit pe cultul personalității și pe nepotism nu reprezintă interesul numai al unei singure familii. Funcționarii - de la cei mai mici și pînă la cei mai mari - și-au legat viața de mecanismul statului corupt, căci condițiile lor de viață privilegiată depind de locul ocupat în ierarhie. De aceea ei fac totul pentru a-și apăra poziția. Aceasta ține în viață și domnia fără minte. O prăbușire ar îngropa întregul aparat de astăzi, lucru știut de toată echipa de funcționari, drept pentru care ei sînt slujitori fideli ai puterii.

Acestea trebuie neapărat făcute cunoscute în rîndurile maghiarimii din România. Este adevărat că de actuala situație a minorității maghiare din România se face răspunzător nu numai un singur om, cel care dă prețioase indicații, ci și cei care transpun în practică politica naționalistă a statului, în această țară existînd și o atmosferă naționalistă.

Prin proliferarea ideii că ungurii își revendică Ardealul,

s-a reușit trezirea unei antipații generale față de noi. Astfel se încearcă prelungirea agoniei unui mecanism economic bolnav de moarte și abaterea atenției maselor nemulțumite prin înocularea urii față de unguri. Acest lucru i-a influențat pe mulți, căci, la frecventele cozi la carne se aud vociferări de genul: "Tot mai bine este să iau doar o dată pe lună carne, decât să-mi ia străbunul teritoriu acele progenituri asiatiche".

Să nu ne imaginăm că, dacă urmare a cursului biologic, piramida rămâne fără vîrf, soarta noastră se va îmbunătăți dintr-o dată. Rămîn ceilalți, care vor ridica pe altul în vîrfurile piramidei și totul va fi luat de la început. Nu ne putem amăgi, deci, cu astfel de iluzii. Dezideratul nostru este de a ne apăra și salva în vremuri cînd realizarea scopului strategic va fi la ordinea zilei.

Nu noi, ci actuala conducere este cea care nu se dovedește partener de discuție. Accentuăm acest lucru pentru că există printre noi unii care speră într-o rezolvare rapidă, ca prin farmec, în care așteaptă misionari, indiferent de unde, chiar și din Occident. În istoria noastră seculară, întotdeauna soarta noastră a fost hotărîtă de alții. De ce nu s-ar întîmpla și acum așa?-susțin unii.

Publicația "Strigăt de ajutor" intenționează să schimbe această optică. Se înșeală amarnic cel care crede că "glasnost" și "perestroika" i-ar fi tulburat pe cei din conducerea României sau că NATO ori Tratatul de la Varșovia vor interveni și-l vor determina în vreun fel pe cel care vrea să rezolve problema naționalităților cu buldezele.

Din actuala catastrofă nu se poate ieși decît prin

29

acțiuni și eforturi comune interne. Fără ajutor din afară, însă, nu reușim. Trebuie să recunoaștem că doar prin forța noastră nu sîntem capabili să ne schimbăm destinul. De aceea, salutăm orice sprijin și încurajare din străinătate.

În ciuda tuturor eforturilor depuse de actualul regim, problema noastră a devenit deja internațională. Condițiile externe, deci, ne sînt favorabile și ne dau garanția succesului în lupta noastră. Depinde de noi cum vom ști să le folosim.

Am luat la cunoștință cu satisfacție și recunoștință că națiunea-mamă, statul ungar și ungurii din lumea întreagă sînt tot mai îngrijorați de soarta noastră și ne sprijină. Ar fi o prostie să negăm necesitatea unor bune relații româno-ungare. Nu ne încălzește prea mult dacă, în orașul martirilor, la Arad, se aude măcar o dată la 10 ani Imnul de Stat al R.P. Ungare și unde gazda și-a primit stimații oaspeți pe care nu demult îi făcuse "fasciști, mai răi decît hothystii". Părinții noștri nu pot fi păcăliți cu astfel de voci. Noi nu mai credem decît în fapte. Ne este teamă ca nu cumva unii să se lase păcăliți de cîntecul sirenelor. Nu cumva să fim noi cei sacrificați pe altarul bunei vecinătăți.

Nu sîntem singuri nici pe teritoriul României. Problema noastră este și a întregului popor român. Un popor care îl asuprește pe altul nu poate fi liber. Altfel spus, majoritatea nu poate fi liberă, dacă asuprește minoritatea și invers, minoritatea nu poate fi liberă, dacă majoritatea îi este dușman.

În România nu va mai exista asuprirea minorităților, dacă nici majoritatea nu va trăi sub aripa despotismului. În țara

noastră vor fi lichidate "cartelele de alimente", dacă va înceta statutul de minoritate discriminată. Adevărata democrație nu poate fi evitată și porționată, cea care ne este asigurată nouă este și a majorității și invers.

În spiritul acestor idealuri, porneste la drum publicația "Strigăt de ajutor". Cei cărora le este teamă sînt lași, nu au încredere și sînt slabi să iasă din rînd. Viața nu așteaptă, viața aleargă!"

Doc. 12

21 decembrie 1988. Ordin semnat colonelul Rațiu Gheorghe, șeful Direcției I, trimis la Securitatea Județeană Timiș. Este semnalată prezentarea la „Europa Liberă”, Secția maghiră a conținutului revistei samizdat „Strigăt de ajutor”, apărute în România și se cere să se ia măsuri în vederea identificării autorilor acesteia.

(ACNSAS, fond Documentar, dosar nr. 9778, vol. 1, ff. 67-68)

0078004
23-12-1988

Nr. 1/0074695 din 21 DEC 1988

In lege

Imediat si a la persoana pt
executanta ord. dat.

C A T R E,

nu. a x oblu. Colectivitate
de fructi muz. interbelice

SECURITATEA JUDETEANA TIMIS

- Tovarăsului șef al securității -

23 x 988

Am prelucrat cu
ofiterii in sarcina in
problemă.

RAM

La 9 decembrie a.c., postul de radio "Europa liberă" - secția maghiară, a prezentat cuprinsul unei fițiuci samizdat, în limba maghiară, intitulată "STRIGAT DE AJUTOR" ("KIALTO ZSO"), ce ar apare în țara noastră, precum și textul unui "Cuvînt de salut" în care inițiatorii, exprimîndu-și preocupările și motivațiile care i-au determinat să întreprindă această acțiune, fac o prezentare profund ostilă, denigratoare și instigatoare a situației naționalității maghiare din Transilvania și adresează chemarea conaționalilor la "luptă unită împotriva actualului regim din R.S.România" (materialul în anexă).

Avînd în vedere caracterul deosebit de grav al acțiunii respective, efectele incitatoare ce le poate produce în rîndul elementelor naționalist-iredentiste din sfera de competență, organizați imediat măsuri de cunoaștere care să asigure atît verificarea și aprofundarea datelor existente, identificarea și neutralizarea eventualelor persoane autohtone implicate, cît și prevenirea proliferării conținutului acestor materiale în rîndul etnicilor maghiari din țara noastră.

În acest scop, concomitent cu intensificarea controlului informativ-operativ în toate locurile și mediile specifice problemei "naționaliști-iredentiști", acordați atenție prioritară următoarelor:

1. Analiza tuturor informațiilor obținute anterior, prin prisma datelor menționate, selecționarea și punerea în lucru a celor care conțin aspecte de interes operativ în contextul cazului.

2. Constituirea cercului de suspecți în caz, acordînd atenție deosebită:

- legăturilor celor implicați în cazul "CONTRAPUNCTE" ; *Monte*⁴
- elementelor care au participat în orice mod la redactarea de materiale în contextul acțiunii naționalist-iredentiste "LIMES",[?] inițiată de MOLNAR AUGUSTIN, precum și legăturilor acestora ; *"EDITORUL"*
"PETRICĂ"
- altor persoane semnalate cu preocupări de redactare și trimițere în exterior a unor materiale destinate să fie folosite în propaganda antiromânească ;
- persoanelor autohtone contactate ori vizate de emisari ai cercurilor și grupărilor ostile din R.P.Ungară și Occident, cunoscuți cu preocupări de culegere a unor date denigratoare privind situația naționalității maghiare din țara noastră. (*"PETRICĂ"*)

3. Pentru aprofundarea și completarea datelor despre existența acestui samizdat vor fi reluat discuțiile cu unele surse care au călătorit în acest an în străinătate și la revenire au semnalat diverse aspecte ce ar putea avea legătură cu acțiunea la care face referire postul de radio "Europa liberă".

Toate informațiile cu relevanță în caz ce le veți obține, vor fi raportate la Direcția I, în referire la acțiunea "DENIGRATORII". Un prim raport cu concluziile rezultate din analiza situației operative pe raza de competență, îl veți înainta pînă la 30 decembrie 1988.

SEFUL DIRECTIEI
Colonel,
Rațiu Gheorghe

NR. CX.	15
NR. R.M.	2095
XEROX U.M. 0610	

Doc. 13

16 ianuarie 1989. Ordin semnat colonelul Rațiu Gheorghe, șeful Direcției I, trimis la Securitatea Județeană Timiș. Documentul prezintă declarațiile dure făcute la adresa României de înalți oficiali maghiari și solicită să se urmărească reacțiile etnicilor maghiari din țara noastră în legătură cu acest subiect.

(ACNSAS, fond Documentar, dosar nr. 9778, vol. 1, ff. 93-94)

MINISTERUL DE INTERNE
DEPARTAMENTUL SECURITĂȚII STATULUI

DIRECTIA I

Nr. 10052566 din 16 IAN 1989

STRICT SECRET

Ex. 1

DP 30243
19.01.1989

JN Rady

93

Tact. est. Gele,
- rog din cartea!
RTH
M
nr. Ungureanu
com. m. t. s. g. p.

Moni le neresu conyot
informative pentu a be
acpost. Comectiunile
nter eluci. lucrare

C A T R E

SECURITATEA JUDETEANA TIMIS

- Tovarășului șef al securității -

Dățile și informațiile obținute în ultima perioadă atestă că oficialități din conducerea de partid și de stat a R.P. Ungare continuă să se situeze pe poziție antiromânească, naționalist-iredentistă, făcînd declarații ce sînt preluate cu insistență de principalele mijloace de informare mass-media din țara vecină.

Semnificativ în acest sens este răspunsul dat la 4 ianuarie 1989 de secretarul general al P.M.S.U., KAROLY GROSZ, unei scrisori ce i-a fost adresată de emigrația maghiară din Canada grupată în "Fundatia maghiară pentru drepturile omului", în care afirmă : "guvernul ungar urmărește cu atenție situația și evoluția destinului maghiarilor din România și intervine consecvent în apărarea intereselor acestora .

Sîntem gata și în viitor să continuăm dialogul constructiv cu toți cei care își asumă problema minorităților naționale și sînt dispuși să acționeze în acest sens".

Deosebit de virulent și incitator este și interviul acordat de BERETZ JANOS - membru al Biroului Politic al P.M.S.U., postului de radio "KOSSUTH" în ziua de 29 decembrie 1988, ca răspuns la unele întrebări tendențioase și ostile puse de ascultători.

Astfel, după ce face unele aprecieri denigratoare la adresa conducerii superioare de partid și de stat a țării noastre, afirmă :

"Ținând cont de acordurile bilaterale și multilaterale la care sîntem parte, în relațiile cu România avem trei alternative :

1. Pe baza contractelor, înțelegerilor internaționale, menținem obligațiile de aliați, asociați și în același timp dăm glas dreptății.

2. Menținem înțelegerile internaționale, iar cele bilaterale nu le îndeplinim.

3. A treia posibilitate ar fi ca să declarăm război, dar ... deși sufletește ar fi ceva, cred că azi nu ar fi un pas adecvat, în spiritul vremii".

În legătură cu convenția dublei cetățenii cu România și a așaziilor refugiați, aceiași personalitate a răspuns :

"La nivelul conducerii superioare se crede că este nevoie de conceperea unei legi de emigrare, migrare care să anuleze (suspende) dubla cetățenie și în baza acesteia să se ia măsuri în consecință".

Avînd în vedere că declarațiile de mai sus sînt de natură să incite elementele naționalist-iredentiste autohtone la noi acțiuni dușmănoase, luați măsuri de cunoaștere și raportare a reacției acestora, precum și de prevenire a oricăror fapte ce pot afecta securitatea statului.

SEFUL DIRECTIEI
Colonel

Răzbu Ghiorghie

Doc. 14

18 ianuarie 1989. Ordin semnat colonelul Rațiu Gheorghe, șeful Direcției I, trimis la Securitatea Județeană Timiș. Sunt prezentate informațiile difuzate de radio „Europa Liberă” despre manifestațiile anticomuniste și frământările social-politice din mai multe state socialiste din Europa de Est (Cehoslovacia, Republica Democrată Germană, Polonia, Ungaria) și se solicită să se ia măsuri pentru a se preveni declanșarea unor evenimente similare în țara noastră.

(ACNSAS, fond Documentar, dosar nr. 9778, vol. 1, ff. 91-92)

131/BI 1003142 din 18 ianuarie, 1989

0030281
21.01.1989

Tr. Ungareanu
Se prelucrează cu tot. of. kmi
ner. cu culburi și tr. Floric
la des. în im. în Cav. Către
la un of. Către

SECURITATEA JUDEȚEANĂ TIMIȘ

- Tovarășului șef al Securității -

Postul de radio "Europa Liberă" a transmis, recent, comunicate cu privire la unele situații deosebite ce au avut loc în țări socialiste, astfel :

1/ PRAGA - "Forțe speciale ale miliției au folosit gaze lacrimogene, tunuri cu apă, bastoane de cauciuc și cîini dresate, pentru a împrăști mii de persoane ce intenționau să ia parte la o demonstrație în memoria lui IAN PALLA, studentul care la 16 ianuarie 1969 și-a dat foc în semn de protest față de invazia sovietică în Cehoslovacia. Mai multe persoane au fost rănite și au fost operate mai multe arestări".-

2/ LEIPZIG - "Miliția est-germană a arestat 18 persoane. în timpul unei demonstrații în centrul orașului Leipzig. După ce s-au adunat în fața vechii primării, mai multe sute de persoane au încercat să demonstreze pe străzile orașului Leipzig, în sprijinul libertății și a dreptului de întrunire".-

3/ "Comitetul Central al P.C. Polonez își va relua - în cursul zilei de 17 ianuarie - lucrările sesiunii plenary întreruptă luna trecută. Observatorii politici occidentali, se așteaptă ca problema relegalizării "solidarității" să fie una din problemele principale ale ordinea de zi. Este foarte probabil ca Sindicatul independent polonez - Solidaritatea - să fie repus în drepturi".-

Aceste comunicate au fost preluate apoi și difuzate și de alte posturi de radio occidentale reacționare.-

În aceeași perioadă, postul de radio "KOSSUTH", a transmis o declarație a Consiliului de Miniștri al R.P. Ungare, ca răspuns la numeroasele proteste, apeluri și declarații ce le-au fost

adresate de cetățeni pentru faptul că, începînd cu 9 ianuarie a.c., au intrat în vigoare majorări de prețuri la multe articole industriale, medicamente și alimente. În aceasta se dau explicații și se subliniază motivele economice care au determinat o asemenea măsură. Se menționează că și în cursul anului 1989, pentru redresarea economiei, se vor mai practica și alte majorări, făcîndu-se apel ca populația și sindicatele să înțeleagă sensul constructiv al măsurilor preconizate.-

Față de această situație, Prezidiul Consiliului Național al Sindicatelor din Ungaria a amenințat guvernul că, dacă în perioada imediat următoare nu se vor majora - în compensație - și alocațiile către muncitori, multe întreprinderi vor declara greve de protest. Pentru avertizare, în ziua de 17 ianuarie, la mai multe întreprinderi din Budapesta au avut loc greve pe durata de o oră.-

Deoarece aceste știri despre situația social-politică din țările socialiste vecine, ar putea fi folosite de elemente dușmănoase ori cu comportament anarho-protestatar pentru a încerca acțiuni ostile și pe teritoriul țării noastre, luați de îndată măsuri de întărire a controlului informativ, în toate localitățile, obiectivele, locurile și mediile din competență, cu accent pe stăpînirea situației operative în rîndul naționalităților conlocuitoare, a tineretului și în colectivitățile în care se semnalează stări de spirit negative.-

Atenție la eventualele conexiuni care s-ar putea face în legătură cu acțiunile de unificare a unor cooperative agricole de producție și comune.-

SEFUL DIRECTIEI

Colonel,

RATIU GHEORGHE

DIRECTIA

Doc. 15

22 ianuarie 1989. Plan de căutare a informațiilor în problemele naționaliștilor și iredentiștilor pe anul 1989, întocmit de Serviciul II din Direcția I, aprobat de șeful acesteia, colonelul Rațiu Gheorghe.

(ACNSAS, fond Documentar, dosar nr. 9778, vol. 2, ff. 24-30)

MINISTERUL DE INTERNE
DEPARTAMENTUL SECURITĂȚII STATULUI
DIRECTIA I - SERVICIUL II -
Nr. 0050203 din 22.01.1989

STRICT SECRET
Ex. _____

0031325
18.03-1989

APROB

*Tr. A. ...
și completarea planului ...
Lt. Col. Gheorghe*

P L A N

de căutare a informațiilor în problemele
naționaliste și iredentiste pe anul 1989

Pentru realizarea la parametri superiori a conceptului de prevenire fundamentat de tovarășul Nicolae Ceaușescu, Comandantul suprem, a hotărârilor Congresului al XIII-lea și al Conferinței Naționale ale P.C.R., a sarcinilor prevăzute în Programul de măsuri al Direcției I și cel special din problema naționalisti-iredentisti", ale concluziilor rezultate din analizele celorlalte subprobleme pe specific, aparatul de informații interne cu atribuțiuni pe profil va acționa prin toate mijloacele și metodele muncii de securitate în vederea cunoașterii acțiunilor de factură naționalistă și iredentistă preconizate de elementele ostile din țară și străinătate.

În vederea contracarării oricăror încercări ale acestora de a organiza activități cu caracter naționalist ori iredentist sau alte acțiuni care ar putea afecta climatul politic din țara noastră, activitatea de căutare a informațiilor va avea un caracter sistematic, ofensiv și permanent și se va desfășura în toate obiectivele, locurile și mediile din competență, astfel :

...//...

Nr. crt.	Categoriile de informații	Locuri, medii și categorii de persoane unde vor fi căutate	Mijloace folosite	Perioada optimă a căutării informațiilor
o	1	2	3	4
1.	<p>Acțiunile preconizate de organizațiile emigrației maghiare din Occident, inclusiv cele inițiate la sugestia și cu participarea unor cercuri și grupări naționaliste, antiromânești din Ungaria, cu accent pe cele care vizează direct lezarea unor interese politice și economice fundamentale ale R.S.România, integritatea și suveranitatea acesteia.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Liderii organizațiilor iredentiste ale emigrației maghiare din S.U.A., R.F.Germania, Austria, Franța, Canada, Suedia și Elveția; - Conducerea "Alianței mondiale a bisericilor reformate" și alți conducători ai cultelor romano-catolic și reformat din Occident și de pe teritoriul R.P.Ungare; - Asociația de acordare a unor ajutoare "CARITAS" și alte grupări cu astfel de preocupări; - Elementele active emigrate din țara noastră, de genul lui SZOCS GEZA din Elveția și TOKES ISTVAN din Canada. 	<p>Rețeaua informativă cu posibilități de informare în rîndul elementelor care fac parte din aceste organizații; surse din această categorie trimise cu sarcini în străinătate, instruite contrainformativ ori interpose emisarilor și altor străini suspecti care vin în țara noastră.</p>	
2.	<p>Preocupările unor elemente naționalist-iredentiste de a culege date despre naționalita-</p>	<p>- În rîndul emisarilor centrelor iredentiste din Occident și R.P. Ungară, ori a altor cetățeni străini care ne vizitează țara, semna-</p>	<p>- Surse cu posibilități de informare pe lîngă străinii din aceste categorii ori</p>	

0	1	2	3	4
	<p>tea maghiară din țara noastră pentru folosirea lor în diferite moduri, în scopuri ostile R.S.România, ori de a incita autohtonii la acțiuni potrivnice statului român.</p>	<p>lați cu asemenea preocupări.</p> <ul style="list-style-type: none">- Reprezentanți ai ambasadelor străine acreditate în țara noastră, care manifestă interes față de naționalitatea maghiară și contactează persoane din baza de lucru. Vor fi avuți în vedere, în mod deosebit, diplomații unguri, americani, englezi și olandezi.- Cetățenii străini preocupați de introducerea ori scoaterea din țară a unor lucrări, publicații, memorii, scrisori ori altor materiale cu conținut naționalist-iredentist sau de altă natură ce pot fi folosite în scopuri ostile, antiromânești	<p>legăturile lor din țară.</p> <ul style="list-style-type: none">- Interpunerea de surse, îndeosebi ale altor compartimente, care pot veni în contact cu aceștia.- Mijloace speciale la locurile de cazare, mijloace speciale mobile.- Controale la intrarea și ieșirea din țară.- Cooperarea cu alte organe de securitate.	<p>27 iunie demonstrația antiromânească, antisoțialistă, naționalist-iredentistă și șovină în fața Ambasadei.</p> <ul style="list-style-type: none">- 15 noiembrie evenimentele a narho-huliganice de la Brașov.- 1 noiembrie așa-zisa sărbătoare a lumini
3.	<p>- Acțiuni prezente și intenții ostile de viitor la adresa țării noastre ale elementelor, cercurilor și grupărilor iredentiste din R.P.Ungară, persoanele mai active și virulente ori cu</p>	<p>- Elementele reprezentative din cadrul "Forumului Democratic Ungar" ca: CSOORY SANDOR, TAMAS GASPARGY MIKLOS, BODOR PALL, VARI ATTILA, CSURKA ISTVAN, GYORGY BELA, CSALACOZI ZOLTAN, DEBRECZENY DORA.</p> <ul style="list-style-type: none">- KOVACS TIBERIU ATTILA și persoanele din cercul său de relații.- Biblioteca "SZECSENYI" din Budapesta.	<p>- Rețeaua informativă selecționată în funcție de posibilitățile de informare pe lângă aceste categorii de elemente și legăturile din țară (îndeosebi surse din rîndul deservenților cultici,</p>	<p>- 27 iunie, demonstrația antiromânească, naționalistă și iredentistă din fața ambasadei R.S.România din Budapesta.</p> <ul style="list-style-type: none">- 15 noiembrie

0	1	2	3	4
	<p>rol de conducere în cadrul acestora, aspecte privind colaborarea lor cu organizațiile emigrației maghiare reacționare din Occident. Se va avea în vedere îndeosebi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - cercurile și grupările din cadrul "Forumului Democratic Ungar" în special cercul ecologistilor "DUNAY COR", Fundația "BETHLEN GABOR", societățile "PETOFI", "BAJCSI ZSILINSKY" și "ERDELY CLUB"; organizațiile autointitulate "România Liberă", "Comitetul reconcilierii", așazisul "Birou maghiar de presă din Transilvania", cunoscute cu preocupări naționalist-iredentiste, antiromânești deosebit de virulente. - Preocupări ale Bisericii Reformate Ungare de a subordona cultul reformat din România intereselor și acțiunilor naționalist-iredentiste ale acesteia. 	<ul style="list-style-type: none"> - Redacția ziarului "OMUL NOU" ("UJEMBER") din Budapesta. - Așa-zișii conducători ai organizației "România Liberă" și persoanele din anturajul lor. - Localul Bisericii "RAKOCZI SZENTMIHALY" și cel din strada Csaba nr. 3 din Budapesta, unde "Comitetul Reconcilierii" desfășoară diverse activități incitatoare asupra "refugiaților" din țara noastră. - NEMETH-GEZA și ceilalți preoți reformati și romano-catolici angrenați în acțiuni antiromânești. - Academia de etnografie din Budapesta. - Emisarii acestor "organizații", care vin în R.S.România. 	<p>scriitorilor și altor intelectuali).</p> <ul style="list-style-type: none"> - controale sondaj la intrarea și ieșirea din țară asupra emisarilor din R.P.Ungară. - mijloace "T", "F", "S" 	<p>evenimentele anarho-huliganice de la Brașov.</p> <ul style="list-style-type: none"> - 15 martie aniversarea revoluției burghezo-democrate de la 1848. - 6 octombrie comemorarea executării de către habsburgi ai celor 13 generali, obeliscul de la Arad.

27

0	1		3	4
4.	<p>- Preocupări ale unor elemente de a se erija în "apărători" ai intereselor etnicilor maghiari din R.S.România, sau în persecutați pe criterii naționale de a crea pe această temă false probleme pentru a atrage atenția opiniei publice internaționale.</p>	<p>- Elemente din rîndul intelectualilor, îndeosebi din domeniul culturii, artei, presei și tipăriturilor, cunoscute cu poziție ostilă.</p> <p>- Cele care au deținut în anii anteriori funcții politice și de stat și se situează în prezent, ori sînt pretabili la acțiuni naționalist-iredentiste.</p>	<p>Rețea informativă cu posibilități reale pe lîngă intelectuali de "vîrf" ori alte elemente cunoscute cu astfel de preocupări.</p> <p>- Mijloace "T", "S", "F".</p>	
5.	<p>- Încercări ale unor elemente naționalist-iredentiste autohtone de a incita naționalii la acțiuni ostile cu caracter de masă, ori de antrenare a acestora în acțiuni așa-zisi protestatare (adresare de memorii colective, scrisori deschise etc.).</p>	<p>- Cadre didactice de naționalitate maghiară din învățămîntul superior, preocupate de așa-zisa problemă a învățămîntului în limba maghiară și de repartizare a absolvenților numai în zone cu populație majoritară maghiară.</p> <p>- Elemente din rîndul clerului reformat care împărtășește ideile obiectivelor "PROFESORUL" din Cluj și "VASILE" din Timișoara.</p> <p>- Intelectuali preocupați de diferite aspecte ale vieții cultural-artistice ale naționalității maghiare, care pretind unele îngrădiri ce ar exista în acest domeniu.</p>	<p>- Surse de încredere din obiectivele, locurile și mediile specifice.</p> <p>- Cooperarea cu alte compartimente de securitate.</p>	<p>28</p>

0	1	2	3	4
6.	<p>Preocupări ale elementelor naționalist-iredentiste, de a se constitui în grupări sau anturaje care vizează acțiuni ce pun în pericol securitatea statului, ori au alte preocupări de natură ostilă, naționalist-iredentistă.</p>	<p>- Elementele care au făcut parte, îndeosebi cele ce au avut rol de conducere în fostele partide naționalist-iredentiste, au condus sau au participat la acțiuni teroriste, au fost condamnate pentru infracțiuni contra securității statului, descendenții ai acestora cunoscuți cu preocupări naționalist-iredentiste.</p> <p>- Au avut manifestări și activități naționalist-iredentiste și sînt vizate de organizațiile emigrației reacționare maghiare ori cercuri și exponenți ai iredentistului din R.P.Ungară în vederea reactivizării.</p> <p>- Au legături în rîndul elementelor ostile din emigrație, interesate în crearea unor disidențe ori a altor fracțiuni potrivnice intereselor statului nostru.</p> <p>- Persoanele care s-au stabilit ilegal în R.P.Ungară, iar după o perioadă de timp au revenit în țară.</p>	<p>Rețeaua informativă de securitate și miliție din rîndul acestor categorii de elemente care întrețin relații cu astfel de persoane.</p> <p>- Cercetarea informativă a celor reveniți din R.P.Ungară.</p> <p>- Mijloace "T", "S", "F".</p>	
7.	<p>Intenții de a redacta și scoate din țară ori de a procura materiale cu conținut ostil politicii partidului și statului nostru în pro-</p>	<p>- Intelectuali din rîndul cetățenilor români de naționalitate maghiară cunoscuți cu manifestări naționalist-iredentiste din domeniul artei și culturii, din redacții, edituri și muzee, participanților la cenacluri literar-artistice și la cercurile sociologice precum și din rîndul deservenților cultelor specifice.</p>	<p>- Surse cu posibilități de informare pe lîngă intelectuali ori alte persoane cu preocupări de acest gen.</p>	

0	1	2	3	4
	<p>blema națională pentru a le folosi în scopuri denigratoare</p> <p>- Incercări de folosire a unor acțiuni cultural-artistice, științifice, religioase, ori cu alt specific pentru promovarea spiritului naționalist-maghiar ori a ideilor iredentiste sau în scopul incitării la acțiuni cu un asemenea caracter.</p>	<p>- Elemente autohtone pretabile a fi antrenate în susținerea revistei "Strigăt de ajutor" apărută recent în Occident.</p> <p>- În rîndul culegătorilor de folclor cu specific maghiar ori al arheologilor și etnografilor suspecti sau predispuși la ascunderea unor rezultate ale cercetărilor lor care atestă continuitatea poporului român.</p> <p>- Sărbători religioase.</p> <p>- Festivități cultural-artistice populare.</p> <p>- Zile aniversare cu specific maghiar sau alte ocazii care ar putea favoriza producerea unor manifestări sau acțiuni naționaliste.</p>	<p>- Controlul prin mijloacele TO a reuniunilor ceneaclurilor etc.</p> <p>- Controale sondaj la intrarea și ieșirea din țară.</p> <p>- Sursa "S".</p>	<p>1. Paștele, Rusaltilor, Hramul Bisericii Sf. Ana - 15 august, Sf. Bartolomeu - 24 august, comuna Sic, Ziua Morților - 1 noiembrie.</p> <p>2. Festivalul portului popular - comuna Vîrghiș, Covasna - aprilie, Primăvara harghiteană mai, Festivalul de la Balvanyoș - iunie, Reci - August</p> <p>3. Aniversări, comemorări: 15.03. - aniversarea revoluției de la 1848 ; 4.04. - ziua națională a R.P. Ungare 6.10. - 13 generali - Arad; 15.1 Brașov; 1.12. - Marea Unire</p>

Doc. 16

26 ianuarie 1989. Ordin semnat de colonelul Gheorghe Rațiu, șeful Direcției I și trimis Securității Județene Timiș. Documentul se referă la măsurile luate de autoritățile maghiare în sprijinul refugiaților din România, la controversele privind răspândirea unor știri false de mass-media din Ungaria și la măsurile preconizate în vederea limitării plecărilor ilegale din țara noastră.

(ACNSAS, fond Documentar, dosar nr. 9778, vol. 1, ff. 152-154)

C

*Septennial analofic al
accident de lucru în problema
medie de rețineră a muncii pentru
Aloșner Forumului de lucru
va rugăm veniți în vederea de fapt
SECURITATEA JUDEȚEANĂ TIMIȘOARA
scenariu de lucru. Au arătat pe
- Tovarășului șef al securității -*

În escaladarea acțiunilor ostile, naționalist-iredentiste, cu implicarea "Forumului democratic" autoritățile din Ungaria mențin la nivel ridicat de virulență propaganda antiromânească, popularizând insistent în ultimele zile demersurile către diverse organizații internaționale în vederea înființării cu sprijinul organismelor de resort ale O.N.U., a unui lagăr pentru internarea așa-zisilor refugiați din țara noastră.

În legătură cu acesta, GAL ZOLTAN - adjunct al ministrului de interne aprecia că "înființarea lagărului ar permite îmbunătățirea tratamentului persoanelor ce trec ilegal granița, iar prin mai buna lor triere, evitarea primirii unor infractori și a altor persoane trimise cu misiuni speciale în Ungaria".

Popularizarea intensă prin mijloacele de informare în masă din țara vecină a situației "refugiaților", se constituie ca un pretext pentru ca din Ungaria să se dezvolte campania de denigrări și calomnieri la adresa politicii interne și externe a R.S.România.

Unui asemenea scop sînt subordonate și știrile defăimătoare transmise recent de posturile de radio și televiziune, dezmințite ulterior, din care rezultă chipurile că pentru a descuraja și intimida autohtonii de a pleca fraudulos din țară, grănicerii români ar fi împușcat mortal 18 persoane ce au acționat la frontieră și ale căror cadavre au fost găsite ulterior ascunse pe teritoriul țării vecine.

Lipsa totală de temei și realism a unor astfel de știri a obligat însă conducerea Ministerului de Interne Ungar să dezmințască știrile transmise, precizînd că reprezentanții "Forumului democratic" care le-au răspîndit "nu informează corect opinia publică", menționînd că "la granița cu R.S.România nu au fost

identificate nici-un fel de cadavre".

Adjunctul procurorului general al R.P.Ungare, NYIRI SANDOR, a precizat că față de conținutul știrilor false popularizate, s-a ordonat o anchetă "pentru a clarifica problemele și stabili răspunderile celor ce difuzează asemenea zvonuri revoltătoare". A menționat totodată că o asemenea practică "afectează prestigiul internațional al Ungariei, întrucât se pot pune la îndoială și acele adevăruri afirmate de noi, privind discriminarea uneori intolerantă, la adresa ungarilor din Transilvania".

Avînd în vedere efectele negative deosebite pe care le pot avea asemenea acțiuni propagandistice asupra elementelor din baza de lucru specifică, în conformitate cu ordinele conducerii Departamentului Securității Statului, veți lua următoarele măsuri :

Top. Linia 1

1. Pentru diminuarea acțiunilor frauduloase la frontiera cu Ungaria și de rămînerea ilegală în această țară, reanalizați situația operativă din problema evaziune și de la caz la caz, stabiliți noi măsuri de prevenire care să țină seama și de consecințele creării lagărului de "refugiați" pe teritoriul statului vecin.

DIA + 1218

Pentru obținerea de date suplimentare de interes operativ, aspectul privind preocupările pentru înființarea lagărului să constituie subiect al pregătirii contrainformative a celor care vor pleca în perioada următoare în Ungaria. În același scop se impune a selecționa pînă la 15 martie 1989, surse verificate și loiale, care să fie trimise cu sarcini în exterior.

2. Avînd în vedere recunoașterea oficială de către autoritățile din țara vecină a falsității știrilor transmise în referința la așa-zisa identificare a 18 cadavre a unor persoane care ar fi trecut granița fraudulos, se impune de urgență să analizați și să raportați, acțiuni concrete, temeinic pregătite, de ripostă și contrapropagandă, prin care, cetățeni români ori etnici maghiari de pe raza de competență să-și exprime către diferite instituții ori personalități din Ungaria, indignarea, condamnînd reaua intenție și lipsa de onestitate, vădite clar, prin știrile false transmise,

In acest scop vă trimit și o notă documentară pe care să o prezentați pentru informare și sprijin tovarășului prim secretar al Comitetului județean de partid.

156

3. Intensificați măsurile informativ-operative pentru cunoașterea reacției în rîndul elementelor din frontul de lucru, indiferent de naționalitate, așa încît, pe baza unei continue și corespunzătoare cunoașteri, să interveniți ferm, cu măsuri eficiente de prevenire și neutralizare.

4. În realizarea sarcinilor ordonate să fie antrenate potrivit competențelor, sub comanda dumneavoastră, toate compartimentele (inclusiv speciale) cu posibilități.

SEFUL DIRECTIEI
Colonel,
Rațiu Gheorghe

C.N.S.A.S.

Doc. 17

6 februarie 1989. Ordin semnat de colonelul Gheorghe Rațiu, șeful Direcției I și trimis Securității Județene Timiș. Documentul se referă la decizia autorităților maghiare de reînhumare a fostului prim-ministru Imre Nagy, pe fondul reconsiderării evenimentelor din 1956 ca „insurecție populară”, trasându-se ca sarcină urmărirea influențelor exercitate de aceste evoluții surprinzătoare din țara vecină asupra cetățenilor români.

(ACNSAS, fond Documentar, dosar nr. 9778, vol. 1, ff. 60-61)

DEPARTAMENTUL SECURITATII STATULUI

DIRECTIA I

120/CM/D/0054594 din 06.02.1989

0030636
10.02.1989

STRICT SECRET

Ex. 47

60

in Redly

I/A

802989

C A T R E,

SECURITATEA JUDETEANA

TIMIS

- Tovarășului șef al securității -

de va prelucra cu
ofiterii din informativ,
pe colective de muncă.
Zilnic să ni se prezinte o
sinteză a informațiilor obținute.

1. In seara zilei de 28 ianuarie a.c., Televiziunea ungară a transmis o declarație a lui POSZGAY IMRE - membru al Biroului Politic al P.M.S.U. și ministru de stat, în care demnitarul maghiar susține că în calitate de președinte al unei comisii ce a realizat un studiu al Istoriei Ungariei după al doilea război mondial, a ajuns la concluzia că evenimentul din 1956 nu a fost o "contrarevoluție" ci o "insurecție populară":

In context s-a afirmat că IMRE NAGY - premierul ungar din timpul "insurecției" ce a fost înfrântă de trupele sovietice" a avut o atitudine corectă și ca atare s-a hotărât să fie deshumat din groapa comună și reîngropat de rudele sale într-un mormânt propriu cu "inscripția necesară".

In mod asemănător se va proceda și cu colaboratorii lui IMRE NAGY care vor fi deshumați și reîngropați cu "onorurile necesare".

Declarația lui POSZGAY IMRE a fost preluată și popularizată de posturile de radio "Europa liberă" și B.B.C.

2. In ultimele zile, pe teritoriul R.P.Ungare, ca urmare a majorărilor de prețuri aplicate recent la diferite produse industriale, alimente ori medicamente, au avut loc greve, mișcări de protest și demonstrații, producându-se totodată la unele întreprinderi din capi-

tală și provincie, incendii, avarii ori alte acte de sabotaj. Autoritățile explică evenimentele în cauză ca fiind expresia nemulțumirilor ce au cuprins populația, la măsurile luate de guvern.

Despre această stare de lucruri, precum și evoluția situației create, posturile de radio și televiziune din țara vecină, recepționate și pe teritoriul țării noastre, informează sistematic cetățenii, solicitându-le înțelegere și o conduită corespunzătoare.

Având în vedere cele de mai sus, caracterul lor subversiv și deosebit de incitator asupra elementelor autohtone cunoscute cu noțiune naționalist-iredentistă și anticomunistă, luați toate măsurile ce se impun pentru cunoașterea și prevenirea oricăror fapte de natură să afecteze securitatea statului, climatul de ordine și liniște publică ca urmare a acțiunilor ce se desfășoară ori sînt preconizate a se desfășura pe teritoriul statului vecin.

An luat cunoștință:

- J/A -
- I/B -
- J₂ -
- J₃ -
- JL916 -
- '5' -
- 110 -
- 0544 -

Doc. 18

6 februarie 1989. Ordin semnat de lt. col. Crăciun Mihai, șeful Serviciului II și colonelul Gheorghe Rațiu, șeful Direcției I, trimis Securității Județene Timiș. Este semnalată publicarea de către revista „Hitel” din Ungaria a unei „declarații” semnate de reprezentanții recent înființatei „Comunități pentru apărarea intereselor refugiaților ardeleni Bethlen Gabor” și se solicită luarea unor măsuri în vederea neutralizării influenței acestei organizații în România.

(ACNSAS, fond Documentar, dosar nr. 9778, vol. 1, ff. 53-54)

MINISTERUL DE INTERNE
DEPARTAMENTUL SECURITATII STATULUI

DIRECTIA

Nr. 1003680 din

1-6 FEB 1989

0030573
07.02.1989
STRICT SECRET

Ex. 16.

13

IN Belle

nr. dispuneri
confirma
se ne face

lunguit mornit a excul
ordf date. Traufine

C A T R E

SECURITATEA JUDETEANA

TIMIS

- Tovarăşului şef al securităţii -

Deţinem date din care rezultă că în numărul 1 din ianuarie a.c., al revistei ungare "HITEL" ("CREDIT"), publicaţie socială şi de critică literară, a fost înserat textul ostil al unei aşa-zise declaraţii a nou înfiinţatei "Comunităţi pentru apărarea intereselor refugiaţilor ardeleni BETHLEN GABOR" din R.P.Ungară ce ar fi apărut iniţial şi în primul număr al pretinsei reviste samizdat de limbă maghiară "KIALTO SZO" ("Strigăt de ajutor"), care ar circula şi în Transilvania.

În prima parte a declaraţiei se arată că "refugiaţii" din Ardeal pentru a-şi reprezenta interesele şi a acţiona direct pentru rezolvarea problemelor lor, precum şi a celor ce privesc viitorul naţiunii maghiare şi al întregii ungurimi au înfiinţat "Secţiunea Ardeleană" a "Forumului Democratic Ungar". Sub acelaşi patronaj s-a înfiinţat şi "Comunitatea pentru apărarea intereselor refugiaţilor ardeleni BETHLEN GABOR".

Potrivit declaraţiei menţionate obiectivele "Comunităţii" îi vizează pe toţi "refugiaţii" ardeleni şi ar fi următoarele :

- asigurarea egalităţii depline în drepturi chiar şi pînă la rezolvarea problemei cetăţeniei ;

- acordarea cât mai grabnică a cetăţeniei ungare, considerînd acesta un drept suveran al statului ungar, avînd în vedere intenţia noastră declarată ;

54
- folosirea diferitelor căi și modalități pentru reîntregirea familiilor ;

- supravegherea de către organizațiile sociale și cu participarea reprezentanților noștri a distribuirii ajutoarelor ce ne sînt destinate.

Articolul revistei maghiare "HITEL" precizează că declarația respectivă este semnată de numiții SZANTAI PÁL ISTVAN, SZEKELY LORANT ATTILA, KOTONA BERTA și KOZNA MARGIT.

Față de această situație intensificați controlul informativ în locurile, mediile și în rîndul persoanelor aflate în atenție pe linia problemei "naționaliști-iredentiști maghiari", urmărindu-se în principal :

- identificarea semnatarilor declarației, respectiv dacă au plecat de pe raza de competență și lucrării active a rudelor și legăturilor apropiate, urmărindu-se cunoașterea temeinică a preocupărilor lor și realizarea prin intermediul acestora a unor acțiuni de influențare pozitivă, descurajare și compromitere a elementelor menționate ;

- cunoașterea eventualelor ecouri create în rîndul elementelor cu preocupări naționalist-iredentiste față de constituirea "comunității BETHLEN GABOR" și prevenirea și contracararea unor acțiuni ostile inițiate pe acest fond de autohtonii de naționalitate maghiară.

Informațiile de interes ce vor fi obținute în contextul acțiunii, să ne fie raportate în notele lunare ce sînt înaintate unității noastre pe linia acțiunii "REFUGIATII".

SEFUL DIRECȚIEI
Colonel
Rățiu Gheorghe
DIRECȚIA I

SEFUL SERVICIULUI II
Lt. colonel,
Crăciun Mihai

Doc. 19

9 februarie 1989. *Plan de măsuri vizând contracararea acțiunilor ostile inițiate de către „Forumul Democratic” din Gyula – R.P. Ungară, întocmit de lt.col. Pele Petru, șeful Serviciului I/A din Inspectoratul Județean Timiș al Ministerului de Interne.*

(ACNSAS, fond Documentar, dosar nr. 9778, vol. 2, ff. 17-18v)

Nr. I/A/B.S/ 0030620/09.02.1989

17

09-02-89.
~~A.P.R.O.B.~~
m [Signature]

P L A N D E M A S U R I
=====

- vizînd contracararea acțiunilor ostile inițiate de către "FORUMUL DEMOCRATIC" din GYULA - R.P. UNGARA

SERV. I/A

Cu începere din 4 ianuarie a.c. pretinsa opoziție maghiară, reprezentată prin "FORUMUL DEMOCRATIC" cu sediul la GYULA, a inițiat o campanie de presă în favoarea înființării cu sprijin internațional și cu participarea organismelor de resort ale O.N.U., a unui lagăr pentru așa-zisii refugiați din țara noastră, campanie susținută public de către ZOLTAN GAL, adjunct al ministrului de interne din UNGARIA.

Dezbaterile publice înscenate în jurul situației "refugiaților" constituie un pretext pentru ca, prin intermediu "opoziției" să fie puse în circulație, în cadrul unei polemici publice, noi calomnii la adresa țării noastre și simultan să fi creat un nou cadru de afirmare a pretinsei obiectivități și atitudinii umanitare pe care o manifestă organele de stat ungare față de maghiarii din ROMANIA și deopotrivă față de "refugiații aflați pe teritoriul ungar.

Față de această situație dovedită a fi doar un aspect al amplei campanii antiromânești inițiate, dezvoltate și susținute de către unele cercuri politice din UNGARIA prin diferite organisme create în mod artificial, în vederea coordonării pe inspectorat a acțiunilor menite a da o ripostă la aceste activități ostile, în scopul creării unui flux de opinie care să dezmințe și să compromită inițiativele ungare, vor fi întreprinse următoarele măsuri:

1. In vederea stăpînirii fenomenului evazionist la frontiera româno-ungară, va fi reanalizată situația operativă în problema "Persoane cunoscute cu intenții de evaziune", cu referire la zona frontierei comune, urmărindu-se cu predilecție consecințele inițiativei de creare a lagărului din UNGARIA asupra persoanelor interesate să ajungă ilegal în această țară.

- Termen: săptămînal
- Răspunde: Colonel CINTARETU C.

2. In vederea creșterii volumului de date și informații privitoare la maniera de înființare a lagărului, caracteristicile acestuia, vor fi întreprinse activități de pregătire contrainformativă a persoanelor din obiectivele deservite informativ pe linia Serviciilor I/A, II și III, care în perioada următoare vor efectua deplasări în UNGARIA în interes de serviciu ori personal.

- Termen: permanent
- Răspund: Lt.Col. PELE PETRU
Cpt. DRAGOMAN ROMUL
Cpt. ZARCULA NICOLAE

3. In același scop se impune selecționarea, pînă la 15 martie 1989, a surselor care au posibilități în UNGARIA, în vederea trimiterii lor cu sarcini în exterior.

- Termen: 15 martie 1989
- Răspund: Col. CINTARETU C-TIN
- Lt.Col. PELE PETRU

4. In vederea combaterii și compromiterii inițiativelor denigratoare ale "FORUMULUI DEMOCRATIC" din GYULA, luîndu-se în calcul și recunoașterea oficială de către autoritățile ungare a falsității știrilor transmise de către publicația "MAGYAR NEMZET" din partea "FORUMULUI DEMOCRATIC", vor fi inițiate acțiuni concrete, temeinic pregătite, de ripostă și contra-propagandă prin care cetățeni români ori etnici maghiari de pe raza de competență și din obiectivele deservite, să-și exprime către diferite persoane juridice ori fizice din UNGARIA indignarea, condamnînd reaua intenție și lipsa de onestitate, vădite clar, prin știrile false transmise.

In acest scop ^{se vor} selecționați persoanele pretabile, cele cu funcții de conducere, cunoscătoare a problemelor de istorie și ^{se va} concretizat pentru fiecare în parte posibilitățile pe care le are și căror organisme sau persoane se pot adresa, scop în care vor fi pregătite materialele necesare pentru a fi apro-

bate de unitatea centrală.

- Termen: 20.02.1989
- Răspund: Sefii de servicii

SEFUL SERVICIULUI I/A

Lt. Col.,

PELE PETRU

_____ : _____
URM : _____
CPT : _____
CPT : _____
_____ : _____
_____ : _____
_____ : _____

4. In vederea completării de competență a...

Doc. 20

13 februarie 1989. Ordin semnat de colonelul Gheorghe Rațiu, șeful Direcției I și trimis Securității Județene Timiș în care se cere prevenirea multiplicării ilegale și difuzării unor romane și piese de teatru scrise de autori maghiari.

(ACNSAS, fond Documentar, dosar nr. 9778, vol. 1, f. 51)

MINISTERUL DE INTERNE
DEPARTAMENTUL SECURITĂȚII STATULUI
DIRECȚIA I
120/CM/ 10003208 din 13 FEB 1989

0031043
03.03.1989
STRICT SECRET
Ex. 16 51

m. Ungurean,
Împreună cu se știe
stabilim locurile în care
se multiplică astfel de
materiale. RTH

Tr. Rodu
Si precusue acet
egantre si nerou f ad

C A T R E,

SECURITATEA JUDEȚEANĂ

- Tovarășului șef al securității -

In ultima perioadă de timp, în unele zone din Transilvania, circula în număr mare programe ale posturilor de radio și televiziune din R.P. Ungară, precum și traduceri după romane și piese de teatru, îndeosebi în rîndul unor persoane de naționalitate maghiară.

S-a stabilit că programele și lucrările respective sînt multiplicat în condiții artizanale, de către persoane care posedă mașini de scris, hîrtie și cerneală tipografică.

Avînd în vedere faptul că prin mijloacele de mai sus pot fi multiplicat orice alte lucrări incitatoare, naționalist-iredentiste, luați urgent măsurile ce se impun pentru depistarea tuturor persoanelor cu astfel de preocupări în scopul prevenirii difuzării de materiale care să afecteze securitatea statului.

SEFUL DIRECȚIEI
Colonel, *[Signature]*
Rățiu Gheorghe

Doc. 21

martie 1989. Notă cu privire la comunicatul difuzat de Televiziunea R.S.S. Moldovenească în 9 martie 1989 despre manifestația care a avut loc în Chișinău în ziua precedentă. Circa 5000 de oameni au cerut trecerea la scrierea latină, oficializarea „limbii moldovenești” și revizuirea granițelor.

(ACNSAS, fond Documentar, dosar nr. 9778, vol. 1, ff. 63-64)

63

N O T A

In ziua de 9 martie 1989, la 18.15, în emisiunea "Panorama", transmisă de Televiziunea R.S.S.Moldovenească, s-a difuzat următorul comunicat :

In ziua de 8 martie a.c. la Chişinău a avut loc o manifestaţie. La manifestaţie au participat aproape 5.000 de oameni. Îndreptându-se spre Piaţa Libertăţii, manifestanţii au blocat trecerea principalei străzi a capitalei, întrerupând astfel pentru câteva ore, în această zi de sărbătoare, circulaţia intensă. Participanţii purtau lozinci care cereau ca limba moldovenească să fie oficializată de stat şi să se treacă la scrierea latină. Odată cu acestea erau cerinţe şi de alt gen, de exemplu: "Jos colonizarea" şi alte lozinci jignitoare la adresa conducerii republicii, precum şi unele referitoare la graniţe şi la Mihail Gorbaciov. Aceste evenimente dau prilejul să se tragă concluzia că: situaţia în oraş nu numai că nu se stabilizează astăzi, ci continuă să se destabilizeze. In aceste condiţii continuă diferite infracţiuni (crime). Tot mai mult apar elemente agitatoare. Si mai departe: cum să construieşti drepturile unui stat, dacă unii nu vor să renunţe la obiceiul de a îndoctrina oamenii cu ideologii politice ? ! Se observă că unii participanţi la aceste mitinguri se opun a vedea materialele oficiale, hotărârile Sesiunii Sovietului Suprem şi nici să asculte cuvîntarea primului secretar al Comitetului de partid din Moldova, tovarăşul Grosu la televiziunea republicană şi radio, în care mereu s-a comunicat faptul că acum are loc prelucrarea proiectului de legi al R.S.S.Moldovenească, prin care se stabileşte limba moldovenească

că în republică, precum și funcționarea pe teritoriul ei și a altor limbi. În prezent la acest document lucrează 3 comisii permanente ale Sovietului Suprem al republicii, cu participarea unui larg cerc de specialiști. Aceste probleme sînt ridicate și de manifestații, stîrnind o patimă nesănătoasă, care cuprinde populația. Pe baze legale se va grăbi rezolvarea acestor probleme, dar cine împinge oamenii la disperare, ceea ce este în contradicție cu gîndirea sănătoasă? Printre manifestații existau multe femei și copii. Majoritatea cetățenilor din oraș consideră că li s-a stricat dispoziția în această zi de sărbătoare și ei se întrebă: dacă în oraș este puterea sovietică, unde este ordinea publică și ordinea liniștită a oamenilor? De ce organele de conducere nu iau măsuri și nu numesc organizații de dezordine, să-i determine social să răspundă pentru pagubele aduse din cauza întreruperii transporturilor din oraș? Au dreptate cei care consideră că nici comitetele de partid nu au o poziție fermă în această situație complexă. Mai mult, unele din ele își permit să fie de acord, ceea ce aduce serioase pagube activității lor ideologice și politice.

Printre manifestații sînt comuniști, mulți participanți sînt studenți. În ce măsură aceasta corespunde cu programul de învățămînt? Cum vor acționa directorii școlilor, rectorii institutelor superioare de învățămînt, comitetul de partid? Cum va reacționa Ministerul Culturii la ceea ce s-a întîmplat la concertul din capitală, fapt ce reprezintă acțiuni politice săvîrșite în stare de agitație. Aceste probleme, cum dovedesc nenumărați cetățeni adresîndu-se organelor oficiale provoacă îngrijorare nu numai la Chișinău, ci și în întreaga noastră republică!

Doc. 22

6 martie 1989. Ordin semnat de colonelul Gheorghe Rațiu, șeful Direcției I și trimis Securității Județene Timiș. Sunt prezentate informații despre manifestările organizate în Ungaria cu ocazia zilei de 15 martie, activitățile antiromânești ale autorităților din țara vecină și ale emigrației maghiare, tulburările produse în U.R.S.S. și R.S.F. Iugoslavia și se solicită prevenirea influenței acestor evenimente asupra cetățenilor români.

(ACNSAS, fond Documentar, dosar nr. 9778, vol. 1, ff. 57-59)

MINISTERUL DE INTERNE
DEPARTAMENTUL SECURITĂȚII STATULUI
DIRECȚIA I
Nr. 40056854 din 6 MAR 1989

003/1987
09.03.1989

STRICT SECRET
Ex. 22 ST

IN vedere

Organismul urmasi conf. -
off. -

Tov. Pele

C A T R E,

SECURITATEA JUDEȚEANĂ AMIS

- Tovarășului șef al securității -

Materialul să fie
consultat de toate
serviciile cu funcții
informative + S+T.

mt. Ungureni
la mine
de conf.

Având în vedere elementele noi apărute în situația operativă pe profil de informații interne și necesitatea exercitării unui control deplin a acesteia, pentru prevenirea riguroasă a oricăror acte dușmănoase din partea unor elemente din sfera de competență, vă transmit următoarele ordine și indicații :

1. Din datele ce se dețin rezultă că la 15 martie a.c., autoritățile din Ungaria vor organiza multiple acțiuni pentru sărbătorirea a 141 ani de la revoluția burghezo-democrată, moment apreciat, în ultima vreme, ca "zi a renașterii națiunii maghiare".

Pentru aceasta, în numele conducerii maghiare, "Frontul popular patriotic" a făcut recent apeluri către celelalte formațiuni politice, aparținătoare de fapt opoziției politice ungare, pentru a aniversa în comun ziua de 15 martie, iar ceea ce se va organiza în acest an să fie "o aniversare modestă, fără formalități și lozinci politice actuale".

Opoziția reprezentată mai ales de "Forumul Democratic Ungar", "Partidul micilor proprietari", "Federația democraților liberi", gruparea "BASCSZY - ZSILINSKY" etc., organizații cunoscute prin platformele lor anticomuniste, naționalist-iredentiste, a respins cu vehemență invitația oficială și au făcut publică hotărârea lor de a organiza separat propriile acțiuni atât la Budapesta cât și în alte localități.

Se dețin date certe că formațiunile politice reacționare amintite ca de altfel și alte cercuri de aceeași factură ale emigrației maghiare, vor imprima acțiunilor lor de la 15 martie o accentuată notă de anticomunism, naționalism-iredentism, însoțindu-le de o virulentă propagandă antiromânească.

Pentru prevenirea pe raza de competență a unor acțiuni ostile, naționalist-iredentiste, anarhice ori de dezordine, la incitățile din

exterior și îndeosebi din Ungaria în legătură cu evenimentul aniversar amintit, luați măsuri de control riguros al tuturor persoanelor pretabile la acțiuni de factura celor menționate, de cunoaștere a stărilor de spirit în obiectivele, locurile și mediile specifice, acționând preventiv prin măsuri de securitate energice și eficiente.

2. În contextul acțiunilor ce se preconizează din Ungaria cât și pentru asigurarea prevenirii efectului nociv, incitator asupra unor elemente autohtone, inclusiv etnici maghiari, vă reamintesc necesitatea executării cu toată răspunderea a sarcinilor ce vă revin din ordinul nr.0074.695 transmis la 12 decembrie 1988, vizînd prevenirea introducerii în țară a revistei samisdat "STRIGAT DE AJUTOR" ("KIALTO SZO"), raportînd de îndată orice situația deosebită legată de caz, precum și măsurile preventive întreprinse.

3. Ca urmare a demersurilor Crucii Roșii internaționale, recent, autoritățile bulgare au permis plecarea prin Austria la Budapesta a celor 12 cetățeni români de naționalitate maghiară care în septembrie 1988, în intenția lor de a ajunge fraudulos în Ungaria, s-au refugiat la ambasada acestei țări de la Sofia.

În legătură cu acest act de evaziune fără precedent, în ultimele zile, radio-televiziunea ungară a realizat mai multe emisiuni instigatoare, denigratoare și antiromânești, recepționate și comentate cu interes, de elemente ostile din țară, indiferent de originea lor etnică care, au exprimat referitor la evenimentul amintit, puncte de vedere ce prezintă interes pentru securitatea statului.

Pentru a preveni ca în viitor o asemenea cale de plecare frauduloasă din țară să fie folosită și de alte elemente ostile ori aventuriere, analizați cu răspundere atitudinea și intențiile tuturor celor care formulează cereri pentru străinătate, inclusiv țări socialiste, chiar dacă după metodologia de acordare a vizelor răspunderile revin altor unități, implicîndu-vă într-o aprofundată și continuă cunoaștere în baza căreia să formulați propuneri în consecință.

4. În ultimele zile în mai multe județe ale țării, elemente din frontul de lucru specific, după ce au luat la cunoștință pe diverse căi, inclusiv prin recepționarea unor emisiuni de radio și televiziune, comentează mai ales de pe poziții tendențioase, speculative și ostile evenimentele sociale și politice ce au loc în unele țări vecine, respectiv U.R.S.S. (R.S.S.Moldovenească) și R.S.F.Iugoslavia (regiunea Kosovo), unde se petrec acțiuni deosebite de nemulțumire și protest în masă, unele cu tulburarea gravă a ordinii politice pe

fond naționalist.

Pentru a preveni ca elemente autohtone să se dedea la acțiuni dușmănoase care să afecteze securitatea statului, intensificați controlul informativ în rîndul celor ce fac comentarii necorespunzătoare de factura și în legătură cu situația din țările amintite, pentru a cunoaște complet și operativ intențiile lor ostile.

Informațiile ce se vor obține să fie imediat verificate și raportate unității centrale, iar asupra celor cu intenții și atitudini dușmănoase să se aplice măsuri ferme de prevenire ori neutralizare, așa încît să nu se permită sub nici o formă extinderea nocivității lor în rîndul altor persoane ori medii de pe raza de competență.

SEFUL DIRECTIEI
Colonel,
Rațiu Gheorghe

Doc. 23

martie 1989. Notă în care este redat conținutul articolului apărut la 9 martie 1989 în ziarul „Moldova sovietică”, intitulat „Rațiunea trebuie să triumfe”. În articol este abordată problema manifestațiilor anticomuniste organizate în 26 februarie la Chișinău și măsurile luate de autorități.

(ACNSAS, fond Documentar, dosar nr. 9778, vol. 1, ff. 65-66)

65

N O T A

Redăm mai jos conținutul articolului apărut în ziarul "MOLDOVA SOVIETICA" intitulat "Rațiunea trebuie să triumfe", publicat la 9 martie a.c.

Duminică, 26 februarie, mii de oameni, nerespectând Decretul Prezidiului Sovietic Suprem al R.S.S.Moldovenească "cu privire la răspunderea pentru încălcarea modului stabilit de organizare și desfășurare a adunărilor, mitingurilor, procesiunilor și demonstrațiilor de stradă", hotărârile ultimei sesiuni a Sovietului orășenesc Chișinău de deputați ai poporului, au încălcat grav ordinea publică la Chișinău.

Cei adunați în piața din fața clădirii C.C. al P.C. al Moldovei scandau lozinci în problemele limbii, au formulat revendicarea de a fi pusă în libertate una din persoanele arestate legal zilele trecute pentru încălcarea gravă a ordinii publice și nesupunerea premeditată cererilor miliției.

Reprezentanți ai organelor de partid sovietice, de ocrotire a drepturilor, au încercat să se adreseze celor adunați, dar apelurile și propunerile lor n-au fost auzite. Prin gigafoane, participanții la miting au fost rugați în repetate rînduri să se împrăștie, să nu încalce ordinea publică, să nu tulbure ordinea de duminică a oamenilor, să nu provoace aritmii în transportul în comun pe Bulevardul Lenin. Dar nici aceste apeluri nu au avut nici un efect.

Celor adunați li s-a adresat S.C.Grosu, primul secretar al C.C. al P.C. al Moldovei. El le-a reafirmat celor prezenți că organele com-

petente țin în centrul atenției și analizează în permanență problemele evoluției vieții spirituale din republică în scopul soluționării lor globale. Despre aceasta s-a vorbit și în cuvântarea rostită de el la Televiziunea și Radioteleviziunea republicană, publicată apoi în ziar.

Problemele de cea mai mare importanță, care au pentru Moldova o însemnătate istorică, nu pot fi rezolvate prin asemenea acțiuni ilegale la care au recurs cei adunați. Primul secretar a chemat din nou la menținerea ordinii publice, la respectarea legalității și la încetarea acțiunilor.

În pofida acestui fapt, participanții la miting au continuat să scandeze diferite lozinci, să fluiera miliția, care căuta să rețină masa de oameni ce înainta cu forță și chema la nesupunere în fața cererilor legale ale autorităților. Participanții la miting au trecut apoi pe partea carosabilă a Bulevardului Lenin, au blocat circulația, s-au așezat pe asfalt, au agățat pancadre pe copaci și într-un troleibuz din cele oprite și ocupate de ei. În centrul orașului circulația a fost paralizată timp de 6 ore.

De la clădirea C.C. al P.C. al Moldovei și cinematograful "Patria" a fost organizată apoi o procesiune ilegală pe Bulevardul Lenin în direcția Pieții Eliberării. Participanții la procesiune au tulburat ordinea cetățenilor, îi ofensau pe milițienii care, în pofida acestui fapt, au dat dovada de reținere, în coloană, mai ales în primele rînduri ale ei, erau mulți copii, adolescenți, femei, care în cazul unor eventuale ciocniri ar fi putut avea de suferit.

Pe strada Pușkin au fost postate cordoane de milițieni.

Participanții la procesiune au penetrat cordoanele milițienești, i-au fluerat pe milițieni, le smulgeau și le aruncau în sus caschete-

le, au încercat să răstoarne un microbuz aflat în centrul masei de oameni. Rupînd cordonul, masa de oameni a mers înainte. Ea a ajuns pînă în Piața Eliberării, apoi întorcîndu-se a venit din nou în Piața Biruinței. Aceste acțiuni ilegale, huliganice au continuat în total 10 ore. Orașul era alarmat. Oamenii îngrijorați.

În cazurile de încălcare gravă a ordinii publice, de nesupunere la cererile organelor puterii de stat care au avut ca rezultat dereglarea regimului de circulație publică, procuratura din orașul Chișinău a întentat un proces penal și desfășoară cercetări. Pentru participare la miting și acțiuni huliganice, organele de miliție au reținut un șir de persoane iar materialele adunate asupra lor au fost predate judecătoriei. Organele de stat iau măsuri de menținerea ordinii publice în oraș.

Doc. 24

11 martie 1989. Ordin semnat de colonelul Gheorghe Rațiu, șeful Direcției I și trimis Securității Județene Timiș. Se solicită intensificarea supravegherii populației, în special a persoanelor aflate în baza de lucru, pentru a se preveni apariția în România a unor manifestări anticomuniste, similare celor produse în alte state socialiste europene.

(ACNSAS, fond Documentar, dosar nr. 9778, vol. 1, ff. 62-62v)

MINISTERUL DE INTERNE
DEPARTAMENTUL SECURITĂȚII STATULUI
DIRECTIA I
Nr.0051.570 din 11 martie 1989

0031/185
13-03-1989

STRICT SECRET

Ex. unic

Ja Bell

*nr. Ungureanu
Covorhise
le. ve. 5
ă t r e*

*Nevoia de a cunoaște inf.
Mileau inf. și scopul securității
și stări de spirit de la noi
și raportăm inf. la DSI*

SECURITATEA JUDEȚULUI TIMIS

- Tovarășului șef al securității -

Urmare la ordinul transmis cu nr.D/0056.854 din 6 martie 1989, intensificați activitatea de cunoaștere în rîndul tuturor categoriilor de persoane aflate în atenție, în scopul de a stabili reacții și eventuale intenții de a acționa ostil, ca urmare a influenței evenimentelor ce au loc în țările vecine.

Pentru documentare, vă trimitem în xerocopie două materiale referitoare la recente evenimente din R.S.S.Moldovenească, care ar putea inspira ori incita la acțiuni dușmănoase elemente naționaliste din toate categoriile.

Vă mai informăm că primim în continuare date despre intențiile cercurilor naționalist-iredentiste maghiare de a desfășura, în ziua de 15 martie a.c., acțiuni de masă cu caracter antiromânesc, în mai multe localități din țară.

Pe acest fond se impune asigurarea cunoașterii permanente a atitudinii persoanelor semnalate cu manifestări naționalist-iredentiste, acordînd atenție prioritară intelectualilor, clerului, tineretului și celor care își desfășoară activitatea în colectivități în care sînt concentrate elemente maghiare.

Vor fi analizate cu toată responsabilitatea informațiile referitoare la stări de spirit negative, pe care elementele ostile ar pu-

tea să le folosească ca pretext pentru declanșarea unor acțiuni de dezordine, anarho-contestatare.

Intrucât se dețin date din care rezultă că în cursul lunii martie și în continuare, în țară, vor sosi un număr mare de cetățeni americani folosind diverse acoperiri, presupunem că se intenționează intensificarea culegerii de informații în legătură cu așa-zise evenimente despre care cercurile reacționare din Occident, afirmă că ar urma să aibă loc în România.

În acest context este necesar, concomitent cu intensificarea măsurilor informativ-operative în rîndul autohtonilor, să se asigure și o temeinică cunoaștere a prezenței și activității cetățenilor străini, în special americani, pentru a preveni orice acțiuni necorespunzătoare.

Datele de interes operativ obținute, vor fi raportate imediat pe linii de muncă.

SEFUL DIRECTIEI I
Colonel

Rățiu Gheorghe

Doc. 25

aprilie 1989. **„Instruc aj cu m asurele ce trebuie întreprinse pentru prevenirea  i neutralizarea fermă a activităţilor naționalist-iredentiste ale elementelor ostile din mediile etnicilor maghiari din  ara noastră, inițiate sub influența situației politice  i social-economice din Ungaria, precum  i a acțiunilor antiromânești ale cercurilor reacționare din Occident  i  ara vecină”.**

(ACNSAS, fond Documentar, dosar nr. 9778, vol. 2, ff. 31-49)

I N S T R U C T A J

TEMA: MASURILE CE TREBUIE INTREPRINSE PENTRU PREVENIREA SI NEUTRALIZAREA FERMA A ACTIVITATILOR NATIONALIST-IREUDENTISTE ALE ELEMENTELOR OSTILE DIN MEDIILE ETNICILOR MAGHIARI DIN TARA NOASTRA, INITIATE SUB INFLUENTA SITUATIEI POLITICE SI SOCIAL-ECONOMICE DIN UNGARIA, PREGUM SI A ACTIUNILOR ANTIROMANESTI ALE CERCURILOR REACTIONARE DIN OCCIDENT SI TARA VECINA.

1. Este cunoscut că și în aceste prime trei luni ale anului 1989, cercurile reacționare din exterior au desfășurat și continuă, o campanie deosebit de ostilă împotriva țării noastre caracterizată nu numai de virulență dar și de o intensitate și complexitate fără precedent. Sînt atacate toate domeniile vieții politice, economice și sociale din România, fiind vizate și puse în pericol valorile fundamentale ale poporului nostru: independența, suveranitatea și integritatea teritorială a patriei, însăși unitatea națională.

Ca forțe de securitate internă, efectivele Direcției I și cele ale serviciilor corespondente de la securitățile județene trebuie să cunoască, să analizeze și să înțeleagă bine esența, sensul și semnificația situației operative, a tuturor acestor acțiuni antiromânești, ce se înscriu într-o ofensivă concertată, desfășurată din direcții diferite și pe multiple planuri. Numai pe baza unei analize făcute de pe poziții partinice vom putea fundamenta, programa și executa misiunile de apărare a patriei în domeniile date în competență.

Trebuie înțeles că atacurile dușmănoase declanșate împotriva României socialiste sînt parte componentă a subminării

neîntrerupte duse de forțele imperialiste și anticomuniste împotriva țărilor socialiste și că lupta dintre capitalism și socialism nu a încetat niciodată.

Ea s-a amplificat însă și s-a extins în perioadele de criză economică. Era de așteptat deci, ca actuala criză, declanșată în 1973 - cea mai lungă și cea mai întinsă în spațiu și dimensiuni - să afecteze nu doar economia ci și relațiile politice statale și interstatale.

Cel mai greu traversează perioadele de criză, țările mai puțin dezvoltate economic. Aceasta explică de ce o serie de țări socialiste în curs de dezvoltare economică și socială s-au confruntat și se confruntă, în toată această perioadă cu unele greutăți, care sînt preluate și prezentate de filozofii, economiștii, sociologii și politologii reacționari în propagandelor ostilă, ca argumente în diferite false teorii prin care se încearcă discreditarea marxismului și implicit acreditarea ideii imposibilității construirii socialismului și comunismului.

Ofensiva anticomunistă se desfășoară împotriva tuturor țărilor socialiste. Ar fi greu de apreciat dacă împotriva țării noastre sînt concentrate mai multe forțe și mijloace decît împotriva altora, mai ales a celor vecine.

Așa cum menționa tovarășul NICOLAE CEAUSESCU, secretar general al partidului, "în unele țări, sub pretextul reformelor și al așa-ziselor adaptări la condițiile societății moderne, socialismul este golit de conținut, într-o formă sau alta renunțîndu-se la principiile de bază ale socialismului; se fac concesii formelor capitaliste în economie, misticismului și obscurantismului religios și chiar amestecului în treburile interne. Se renunță astfel la suveranitate, la independență la socialism".

Dacă reflectăm asupra situației din unele țări socialiste vecine constatăm nu doar efectul luptei dintre capitalism și socialism ci, și consecințele unor concesii făcute de autorități pe multiple planuri, inclusiv ideologic. Acțiunile de subminare din aceste țări, apar în forme latente, deoarece se interferează, se confundă cu tendințele reformatoare și ulterioare ale cercurilor oficiale și guvernamentale.

Activitatea subversivă îndreptată împotriva României socialiste este mai vizibilă și zgomotoasă, folosindu-se

2/3
metode brutale, deoarece cercurile reacționare din exterior se lovesc de un popor strâns unit în jurul partidului său comunist care, cu toate grutățile întâmpinate, pășește constant spre țelul propus : construirea societății socialiste multilateral dezvoltate și apoi a comunismului.

Furia cercurilor imperialiste crește, avînd în vedere că în acest marș spre un viitor mai bun, poporul român, făcînd sacrificii, s-a bazat și se bazează pe forțe proprii, construind cu metode originale și mijloace interne. "Tot ceea ce am obținut în acești aproape 45 ani - arată secretarul general al partidului - este rodul inteligenței, ingeniozității și efortului poporului, a resurselor noastre interne. Nu am primit nimic gratuit și nici nu am luat nimic cu forța de la nimeni. Perspectiva României, independentă și din punct de vedere financiar, ca urmare a achitării datoriei externe, a trezit teama cercurilor imperialiste că vom fi, și în continuare, exemplu pentru alte țări și popoare care, urmînd aceeași cale, ar zădărnici efectul uneltirilor imperialiste și al investițiilor făcute pentru stoparea omenirii din drumul spre noua orînduire socială".

Drumul glorios al poporului român în opera de construcție socialistă, explică intensitatea și virulența acțiunilor dușmănoase și de subminare a țării noastre de către forțele reacționare din exterior. În această luptă perfidă cercurile ostile și antiromânești din străinătate folosesc cele mai diverse forme și metode : de la spionaj, pînă la propagandă și subversiune politică. Sînt relevate și exagerate grutățile economice, mentalitățile înapoiate din conștiința unor oameni, carierismul și cosmopolitismul. Se încearcă pe orice cale să fie creat în interior un front de opoziție care să determine destabilizarea situației politice. În această cursă furibundă caută și scot în evidență tot felul de elemente anarhice și declasate cu comportament imoral ori alienate mintal, pe care le incită la acțiuni protestatare și contestatare, prezentîndu-le apoi drept "disidenți în opoziție".

Naționalismul și șovinismul sînt, în genere, recunoscute ca arme îndreptate împotriva păcii, a liniștii și securității popoarelor. Într-o serie de țări și zone ale lumii, am asistat și asistăm la daunele imense aduse popoarelor de mișcările naționaliste și șoviniste contemporane. Iată de ce,

34

În cele ce urmează mă voi opri asupra unor aspecte actuale ale naționalism-iredentismului maghiar, puternic folosit în ultimii ani împotriva țării noastre de cercurile reacționare din străinătate pentru a ne crea probleme și pentru a altera climatul intern, care să ducă la destabilizare politică.

2. Cunoașteți că în Ungaria, pe fondul unei situații economice necorespunzătoare cu consecințe negative și pe plan social, din anul 1986, viața politică a înregistrat o continuă și tot mai accentuată destabilizare.

În anii 1987 și 1988, P.M.S.U. a pierdut tot mai mult controlul asupra economiei și altor domenii importante ale vieții interne, iar încercarea de a ieși din criză prin contractarea de noi credite a condus nu doar la mărirea datoriei externe ci și la dereglarea gravă a relațiilor economice.

Pe acest fond, oficialitățile maghiare, după înlăturarea lui IANOS KADAR din funcția de secretar general, încercând să câștige timp, în speranța că vor găsi căi de redresare, au început să arunce vina pe fosta conducere și au făcut o serie de concesii în favoarea forțelor de opoziție, care acțiunează sub bagheta "Forumului Democratic Ungar", a cultelor și organizațiilor reacționare ale emigrației occidentale maghiare, puternic infiltrată în Ungaria. Concomitent, organele de partid, cele de stat și organismele obștești, pentru a abate atenția opiniei publice de la adevăratele cauze ale necazurilor, au dus pînă la exacerbare naționalism-iredentismul exprimat prin cele mai diferite forme și mijloace, marcate de ipocrizie și absurd.

Cu toate acestea situația politică și economică din Ungaria la această dată, continuă să fie necorespunzătoare, cunoaște o evoluție accelerată, înregistrînd zilnic numeroase schimbări și transformări de conținut, care indică dependențe tot mai mari de Occident, creșterea influenței forțelor de opoziție și a cercurilor religioase, renașterea sectorului capitalist în economie, accentuarea șomajului, menținerea la cote ridicate a fenomenului emigraționist.

În această conjunctură de criză economică mondială și în condițiile destabilizării interne, Ungaria avea nevoie de un partid comunist puternic, capabil să facă față situației. În realitate, P.M.S.U. care numără aproximativ 800.000 de

membri (reamintesc că în anii 1987 și 1988, cu prilejul schimbării documentelor, circa 60.000 de membri nu s-au mai prezentat să ridice carnețele de partid), are efectivul divizat tot mai vizibil în trei curente: fundamentalisti (500.000), reformiști (250.000) și ultrareformiști (50.000). De reținut însă că, ultimii - ultrareformiștii - în ciuda faptului că sînt în minoritate, cuprind o serie de cadre de conducere, activiști, intelectuali și specialiști din cercetare și economie cu puternice poziții și influențe în opinia publică. Activitatea lor este foarte vie și reușesc să determine numeroase schimbări în politica internă. Intre aceștia sînt JÁNOS BÉKEI, fost secretar al C.C. al P.M.S.U., IMRE FÜSZGAY și Károlyi Miklós - membri ai Biroului politic, SZUKOS MÁTYÁS, fost secretar al Comitetului Central, președintele Adunării de Stat ungară (Parlamentul), KALMAR KULCSAR, ministrul justiției, GYULA HORN, secretar de stat la M.A.E., VARKONYI, ministrul de externe și alții. Pentru a vedea optica acestei categorii de ultrareformiști vă redăm un pasaj dintr-o declarație făcută la Budapesta de JÁNOS BERETZ la o conferință de presă: "Am fi fost descoperitorii "glasnos-ului" dacă am fi pus în practică principiile asupra presei, elaborate în Ungaria în 1956; proiectul noii legi a presei garantează libertatea totală de expresie, ceea ce reprezintă o parte inseparabilă a noii constituții ungară, bazată pe respectul drepturilor umane și libertatea democratică. P.M.S.U. trebuie să aibă un program politic și nu ideologic și să țină seama de diversele curente interne, dar nu de cele antireformiste. P.M.S.U. se va retrage, împreună cu structura sa administrativă, din posturile de conducere, dar dorește să se mențină ca organism politic, fără a dispune de un aparat de funcționari. Pe tărîm politic a început reabilitarea lui IMRE NAGY, premierul ungar din timpul revoltei anti-staliniste din 1956 și deja, cărțile și documentele publicate recent reflectă adevărata sa personalitate".

Contrar acestui curent, masa celor 500.000 comuniști numiți "fundamentalisti" afirmă că rămîn credincioși cauzei socialismului, dar neavînd poziții cheie nu fac decît să exprime nemulțumiri ori să inițieze acțiuni revendicative minore.

În ultimul timp un rol tot mai important joacă în viața politică a țării intelectualitatea, care grupată în cadrul "Forumului Democratic Ungar" exercită presiuni asupra

conducerii pentru orientarea Ungariei spre Occident și renunțarea treptată la unele principii socialiste. Această grupare de intelectuali, naționaliști și șovini, a declanșat încă din 1986 o acțiune pentru reconsiderarea evenimentelor din 1956 și au dat un caracter profund naționalist manifestărilor dedicate zilei de 15 martie. Gruparea susține și promovează consecvent ideea legăturii maghiarilor care trăiesc în străinătate cu patria mamă ungară, dreptul și obligațiile autorităților ungare de a se ocupa de destinul lor. Această idee a fost adoptată și este promovată, așa cum ați văzut, și de oficialitățile de partid și de stat ungare.

Faptele dovedesc că P.M.S.U. și Károlyi Group, pierd tot mai mult din prestigiu și încrederea membrilor de partid și a maselor populare. Partidul și secretarul său general, sînt supuși unei continue discreditări. Remarcăm acțiunile dușmănoase și de subminare ale cercurilor reacționare din emigrație și din țară care folosesc nemulțumirile maselor populare și fac o continuă propagandă prin mijloacele mass-media din țară și din străinătate, ostilă socialismului și autorităților din Ungaria.

O serie de lideri ai organizațiilor emigrației maghiare din Occident stau perioade îndelungate în Ungaria și desfășoară nestingheriți activități de subminare a regimului cu sprijinul diplomaților străini și al cercurilor clericale ale tuturor cultelor dar mai ales romano-catolic și reformat. De altfel cele două culte principale, romano-catolic și reformat, și organizațiile religioase în general, exercită tot mai mult influențe negative asupra maselor populare și se implică în acțiuni politice și de amestec în treburile statului. Aceste cercuri profită de atitudinea fracțiunii ultrareformatoare din P.M.S.U. care, prin unii conducători cu poziție cheie, deschide porțile curentului care cere între altele separarea bisericii de stat, legalizarea și liberalizarea tuturor cultelor și credințelor religioase.

P.M.S.U. a pierdut complet controlul asupra mijloacelor de informare în masă, la televiziune, radio și în presă, sînt prezentate așa-zise critici foarte severe la adresa principiilor de bază ale societății socialiste, într-o manieră mult mai ostilă și mai denigratoare decît se face în Occident.

In Ungaria au apărut în ultima perioadă peste 130 ziar și reviste, fiecare din acestea reprezentând interesele unor grupări politice împotriva P.M.S.U.

In cele mai multe domenii autoritățile se conduc și se orientează după modele occidentale, cu precădere, american, franceze, vest-germane, austriece etc. Unii dintre cei mai sultați diplomați de către autoritățile ungare este ambasadorul american MERK PALMER. El este în relații familiale bune cu președintele Consiliului de Miniștri MIKLOS NEMETH, îi agreează și se preocupă mult de IMRE POSZGAY și MATYAS SZUR. Recentă vizită efectuată la Comandamentul gărzilor muncitorești ungare a fost realizată de către ambasadorul american scopul de a temporiza și împiedica o eventuală intervenție a acestora în perioada manifestărilor de la 15 martie (cele organizate de către forțele politice alternative). Personal a fost prezent la manifestările acestora desfășurate în fața televiziunii ungare.

Pe fondul acestei situații, în Ungaria, au apărut noi formațiuni politice de opoziție care, deși nu sînt legalizate sînt tolerate și primite la dialog. Sînt aproximativ 30 astfel de organizații care emit pretenții să fie recunoscute și să acționează de regulă sub egida "Forumului Democratic Ungar". Cele mai importante la această dată sînt: "Partidul Social Democrat", reînființat în anul 1988 de foștii membri ai acestui partid retrași din P.M.S.U. și care amenință că în curî peste 80% din actualele efective ale acestuia vor reveni la P.S.D.; "Partidul independent al micilor proprietari" (ori micilor agrarieni); "Noul Front din Martie"; "Partidul Popular Ungar"; "Rețeaua Inițiativelor Libere" și altele care poartă denumiri de sindicate, asociații, uniuni și cluburi. Fiecare grupare organizează periodic întruniri la teatrul "IUR din Budapesta, în cadrul cărora își fac cunoscute intențiile și programele iar săptămînal au loc reuniuni ale conducătorilor care sub coordonarea "Forumului Democratic Ungar" își coordonează și conjugă acțiunile împotriva P.M.S.U. și a autorităților, a regimului în general.

La sfîrșitul lunii martie 1989 în Ungaria a fost fondată o mișcare independentă de preoți catolici intitulată "Cărutele Pacis" care se anunță a fi o mișcare a cultelor pentru

pace, dar care, conform programului prezentat, ar putea emite în viitor pretenția de a deveni un "Partid Democrat Creștin", după modelul celor din țările capitaliste occidentale. Unii oameni politici apreciază că acesta ar fi embrionul viitorului "Partid Social Creștin", idee sugerată și susținută de Vatican și Consiliul "Alianței Mondiale Reformate". Intemeiem aceste considerații și pe baza constatării atenției pe care o acordă în prezent conducerea de partid și de stat din Ungaria relațiilor cu Vaticanul. Sînt tot mai insistente demersurile pentru ca Papa Ioan Paul al II-lea să facă o vizită în Ungaria. Recent IMRE POSZGAY - membru al Biroului Politic al P.M.S.U. a făcut o vizită la Roma și în convorbirile cu supremul pontif a transmis decizia guvernului de la Budapesta de a proceda la revizuirea proceselor politice desfășurate în țară în anii 1946-1962 inclusiv a proceselor intentate unor personalități clericale, între care și cel al fostului primat catolic al Ungariei, cardinalul MINDSZENTY.

Mari frământări există și în rîndul tineretului. Uniunea Tineretului Comunist se confruntă cu greutăți și contradicții mai mari decît P.M.S.U. Pe tot cuprinsul Ungariei au apărut organizații, grupări și anturaje de tineri cu comportament non-conformist, anarhic și contestatar și inclinații spre ideile neofasciste. De această situație încearcă să profite grupările politice de opoziție, cultele și sectele religioase, care caută aderenți din rîndul adolescenților.

În încercările de a redresa situația în rîndul tineretului, P.M.S.U. a luat în ultimul timp inițiativa înființării mai multor organizații de tineret. Astfel :

- În cadrul procesului de "reorganizare internă" a Uniunii Tineretului Comunist (K.I.SZ.), la 2 aprilie a.c. s-a format "Uniunea Tinerilor Intelectuali" din K.I.SZ.

La adunarea de constituire a acestei organizații a luat parte IMRE POSZGAY, membru al Biroului Politic al C.C. al P.M.S.U., care a salutat dorința de autonomie și independență tinerilor grupați în noua organizație, caracterizînd-o drept o acțiune de formare politică a unei noi intelectualități.

- La 1 aprilie a.c. s-a creat "Organizația Tineretului din Armata Populară" (M.I.SZ.), care, conform celor declarate, nu se consideră o grupare politică.

Va funcționa autonom în cadrul armatei ungare și va fi afiliată la Uniunea Tineretului Comunist (K.I.SZ.).

- În orașul Kecskemet a avut loc la începutul lunii aprilie a.c., primul congres al organizației de tineret "Uniunea pentru Socialism Democratic" (U.D.SZ.), care a adoptat statutul și platforma politică și a ales o conducere formată din șapte membri. Președintele U.D.SZ. este GYULA HORVATH, profesor la Institutul de Științe Economice "Karl Marx" din Budapesta.

U.D.SZ. își propune, ca obiectiv principal, crearea unei Ungarii socialiste care "să se poată asocia la comunitățile națiunilor europene în curs de formare" și cooptarea de aliați din rîndul forțelor progresiste de stînga, al comunistilor și social-democraților unguri, adepți ai reformelor.

Raporturile dintre conducerea P.M.S.U. și celelalte formațiuni politice de opoziție au devenit mai mult decît problematice. După ce la începutul lunii martie grupările de opoziție au refuzat propunerea oficialităților de a sărbători împreună, la 15 martie, cea de-a 141 aniversare a revoluției de 1848 și au organizat manifestări care s-au caracterizat ca vastă acțiune de protest la adresa regimului, recent P.M.S.U. a înregistrat un nou eșec. La 8 aprilie, P.M.S.U. a organizat o masă rotundă, la care au invitat să participe toate organizațiile politice, inclusiv cele din opoziție, pentru a discuta problemele care frămîntă societatea maghiară. Dar lucrările reuniunii au început fără participarea grupărilor de opoziție care au refuzat să dea curs acestei invitații, comunicînd că nu vor dialoga cu comunistii decît dacă în prealabil vor fi recunoscuți legal și vor fi tratați de pe poziții de egalitate.

Pentru alegerile generale care vor avea loc anul viitor cînd s-a anunțat că vor participa mai multe partide, s-a creat sub coordonarea "Forumului Democratic Ungar" o alianță a 8 organizațiilor din opoziție. Alianța acestor 8 grupări a anunțat crearea unui comitet special pentru discuții cu P.M.S.U. Acest comitet are sarcina să desfășoare o suită de acțiuni pentru lărgirea popularității opoziției în cîștigarea de aderenți în defavoarea P.M.S.U.

"Uniunea Tineretului Democrat" (F.I.D.E.S.Z.) a organizat, la 3 aprilie a.c., la Budapesta o mare adunare în cadrul căreia și-a anunțat intenția de participare la alegerile viitoare, urmând ca pînă la sfîrșitul lunii să-și prezinte programul electoral, și de a juca un rol politic cît mai pregnant în Ungaria.

Pentru calmarea forțelor de opoziție, sub impulsul elementelor ultrareformatoare, P.M.S.U. a acceptat discutarea în Parlament a problemei schimării denumirii statului maghiar în "Republica Ungară" și a stemei prin introducerea stemei vechiului regat maghiar. Nu s-a ajuns încă la un consens, dar problema rămîne pe ordinea de zi a viitoarelor lucrări parlamentare.

Soviștii, sperând pînă într-o auxiliu de la "stati-v", fiind impresia că nu vor să se auestece. Personal Mihail Gorbaciov, la întîlnirile avute cu KAROLY GROSZ și MIKLOS HENETH s-a mulțumit să formuleze părerea că "reforma în Ungaria sînt prea rapide și nu vor reuși, neavînd o bază de masă".

În realitate există numeroase dovezi că conducerea sovietică manifestă preocupare față de deteriorarea situației din Ungaria, apreciînd că intensificarea luptei pentru putere în rîndul conducătorilor P.M.S.U. ar putea avea drept consecință destabilizarea gravă a climatului politic din țară (și așa destabilizat) și trecerea puterii în mîna forțelor prooccidentale. Din aceste considerente sovieticii au întărit controlul asupra forțelor armate, dublînd numărul de consilieri prezenți în Ungaria și cultivă relațiile cu conducătorii militari pentru ca în caz de nevoie să-i poată folosi în vederea preluării puterii în Ungaria.

În vederea evitării unor incidente, cu prilejul sărbătoririi la 15 martie a împlinirii a 141 de ani de la revoluția din 1848, trupele sovietice au preluat în pază principalele întreprinderi din Ungaria, iar la 20 martie, ziarul "Pravda" scrie:

"Adversarii politici ai P.M.S.U., doresc "nemicirea" și nu "reînvierea" socialismului. Cu ocazia zilei naționale a Ungariei, pentru prima dată după toamna tragică din 1956, P.M.S.U. se lovește de o asemenea intensificare a ideologiei burgheze în cadrul societății, cu izluciri naționaliste. Elementele extremiste caută să pună la îndoială toate cuceririle trecutului și valorile verificate ale cooperării sovieto-ungare. P.M.S.U. a desfășurat în ultimele luni o intensă activitate pentru lărgirea democrației. S-a statuat libertatea reuniunilor și demonstrațiilor precum și pluralismul politic. Obiectivul

P.M.S.U. este reînnoirea socialismului pe baza unei democrații largi, cu posibilitatea unei coaliții pe termen lung cu mișcările de stînga și social-democrații. P.M.S.U. a ajuns recent la concluzia că revolta din 1956 a fost o insurecție care a degenerat în contrarevoluție".

Sovieticii au sprijinit pe KAROLY GROSZ în organizarea plenarei partidului care la 12 aprilie 1989 a condus la o relativă consolidare a poziției acestuia și în general a grupului de reformatori în raport cu ultrareformatorii. Între cei patru membri ai Biroului Politic, eliberați din funcții se numără și JÁNOS BERECZ, considerat pînă în prezent ideologul partidului și principalul concurent al lui KAROLY GROSZ la funcția de secretar general, care nici după Congresul din 1989 nu a renunțat la lupta pentru putere.

Pentru a abate atenția opiniei publice din Ungaria dar și din alte țări, de la gravele probleme cu care se confruntă în interior, oficialitățile maghiare au amplificat propaganda naționalist-iredentistă și campania împotriva altor țări socialiste.

În Ungaria sînt inițiate tot felul de proteste la adresa măsurilor întreprinse în Cehoslovacia, Iugoslavia, R.D. Germană și în România împotriva unor elemente duse în război, așa-zis disidente și sînt prezentate ostil în mijloacele mass-media, unele greutăți și neajunsuri din aceste țări.

Mijloacele de informare ungare încearcă să prezinte denaturat situația drepturilor privind învățămîntul în limba maternă la maghiarii din Cehoslovacia, R.S.F. Iugoslavia și R.S. România.

La data de 20 martie a.c. un grup de tineri unguri au prezentat un protest la ambasada cehă din Budapesta împotriva măsurilor de condamnare a unor disidenți din Cehoslovacia, solicitînd ca guvernul să întreprindă măsuri urgente de eliberare a acestora.

Presă, radioul și televiziunea maghiară au fost primele care s-au grăbit să prezinte știri denigratoare cu privire la planul nostru de sistematizare rurală, iar recent în legătură cu scrișoarea celor 6 foști demnitari, scrisorile unor scriitori racolați de serviciile de spionaj occidentale la acte de trădare. Televiziunea budapestană a transmis și retransmis

42

integral un film profund ostil la adresa țării noastre realizat de televiziunea belgiană. Săptămînal în emisiunea "Panorama" a Televiziunii maghiare, sînt abordate teme deosebit de ostile la adresa țării noastre. De exemplu în emisiunea din seara zilei de 10 aprilie 1989, au prezentat un interviu luat de PODOR PALL unui trasfug român, fost ofițer de grăniceri pînă în anul 1984, trecut în rezervă pentru nenumărate abateri și apoi condamnat pentru fapte de drept comun. Invocînd că cel în cauză ar fi fost procuror militar, au brodat în această emisiune o serie de acuzații grave la adresa regimului nostru de natură să trezească indignare și sentimente antiromânești. La apelul "Uniunii Mondiale a Ziaristilor" cu sediul la Paris, de a se interveni pentru punerea în libertate a unor ziaristi arestați în România, "Asociația Ziaristilor Maghiari" a fost prima care a reacționat cu un comunicat deosebit de ostil.

Intelectualii originari din Transilvania stabiliți în Ungaria sînt racolați și determinați să desfășoare activități împotriva țării noastre.

Oficial guvernul maghiar nu emite pretenții teritoriale încercînd să mascheze irelevantismul în așa-zisă grijă pe care trebuie să o poarte conaționalilor care domiciliază în alte țări.

Pentru o imagine mai clară în legătură cu modul în care tratează problema autoritățile maghiare, redăm declarația făcută de SZUROS MATYAS, la o conferință de presă, imediat după ce a fost ales președinte al Adunării de Stat a R.P. Ungare :

"Eu nu am uitat niciodată soarta maghiarimii, aceasta se află în sîngele meu. Convingerea mea este că maghiarii care trăiesc în afara granițelor noastre, în imediata noastră vecinătate, reprezintă parte a națiunii ungare. Trebuie să avem întotdeauna în vedere că nu ei și-au părăsit patria, ci granițele patriei s-au schimbat. Deci, datorită acestui fapt, avem o mare răspundere față de ei. De asemenea, acționăm ca Adunarea de Stat să adopte legea cu privire la maghiarime. Dacă aceasta va intra în vigoare, nu vom mai folosi nici expresia "emigrație", nici cea de "disident", deoarece considerăm maghiarimea care trăiește în afara granițelor noastre drept o sursă de energie, o bază a națiunii ungare. Am dori ca această lege să

stabilească faptul că oricine poate să-și părăsească liber țara și se poată întoarce oricând în patria sa. Acesta este un înalt deziderat al democrației. Purtăm și în continuare grija față de situația maghiarimii din România".

La paravanul acestei teorii sînt îndreptate împotriva țării noastre cele mai periculoase acțiuni, constînd în publicarea de cărți, articole în presă și emisiuni speciale la radio și televiziune în care se prezintă fals și denaturat istoria Transilvaniei, precum și situația actuală a populației de naționalitate maghiară din România. Invocînd încălcarea drepturilor omului în țara noastră prin pretinsa asupra a populației de naționalitate maghiară, diplomația ungară a reușit să incite o serie de cercuri parlamentare, guvernamentale și organisme internaționale care, greșit informați, au luat atitudine potrivnică intereselor României. Este cazul inițiativei de a se discuta această problemă în Comitetul O.N.U. pentru drepturile omului la Geneva și în Parlamentul european, determinarea organizării la Bruxelles a unei așa-zise dezbateri asupra încălcării drepturilor omului în România, relansarea campaniei calomniatoare privind sistematizarea rurală în țara noastră și multe altele. O largă campanie publicitară cu caracter antiromânesc se desfășoară în legătură cu așa-ziși refugiați din România, acțiune în care au reușit să antreneze O.N.U., Societatea internațională de Cruce Roșie, alte organisme și organizații internaționale. În timp ce autoritățile maghiare se lamentează invocînd greutățile pe care le înfîpșină din cauza refugiaților, mijloacele mass-media dau, în continuare, publicității materiale prin care conaționalii din România sînt incitați la emigrare.

Și în această perioadă, în scop de diversiune politică, autoritățile maghiare, au folosit așa-numita organizație auto-înstituită "România Liberă", pe care au creat-o încă din 1987 și pe care au antrenat-o în aproape toate manifestările antiromânești din Budapesta.

Concomitent s-au accentuat și acțiunile naționalist-iredentiste ale forțelor de opoziție din Ungaria, care se interferează în unele privințe cu cele ale oficialităților dar, mai

44

ales, cu activitățile de subminare a statului nostru, duse de diferite centre și organizații ale emigrației maghiare occidentale. Opoziția, ca de altfel și emigrația, nu ezită să facă declarații deschise prin care se contestă valabilitatea tratatelor prin care a fost consacrată unirea Transilvaniei cu România și se sugerează ideea unei noi conferințe internaționale care să discute această problemă. Se face totul pentru pregătirea opiniei publice internaționale în vederea susținerii intereselor Ungariei în problema Transilvaniei în speranța că se va ajunge la rediscutarea granițelor într-o conferință internațională. Ca urmare, unii reprezentanți ai țărilor capitaliste occidentale, între care și ai Franței, participanți la lucrările Conferinței interparlamentare de la Budapesta, desfășurată la mijlocul lunii martie, au exprimat opinia că dacă se va organiza o astfel de conferință sub egida O.N.U. pentru rediscutarea hotărârilor luate în 1920 la Trianon și în 1947 la Paris, țările lor vor avea o altă orientare.

Paralel cu revendicarea Transilvaniei pentru Ungaria, s-a amplificat și ideea unui - stat independent și multinațional, care să cuprindă Ardealul și Banatul. În acest scop sînt tatonate pentru racolare organizațiile emigrației române, ale sașilor transilvăneni și șvabilor bănățeni. Amintesc contactele cu conducătorii organizației autointitulate "U.M.R.L." și acțiunile acestora de a sprijini gruparea "România Liberă" de la Budapesta.

3. Situația politică și social-economică din Ungaria, dar mai ales escaladarea naționalism-iredentismului așa cum ați văzut reflectă anumite consecințe și pentru situația operativă din țară în domeniile date în competență informațiilor interne.

În general, poporul român, inclusiv naționalitatea maghiară, respinge politica naționalist-iredentistă și dezaprobă acțiunile la care m-am referit. Marea masă a cetățenilor de naționalitate maghiară, chiar și dintre cei care nutresc sentimente naționaliste, nu se angrenează în acțiuni deschise și stau în expectativă.

Cu toate acestea, analizînd atent situația operativă, constatăm că este influențată negativ pe multiple planuri, de tot ceea ce se petrece în Ungaria și mai ales în legătură cu atitudinea față de țara noastră. Astfel :

a) Intre consecințele negative asupra situației operative de la noi remarcăm în primul rînd creșterea numărului de intelectuali de naționalitate maghiară care adoptă o atitudine ostilă ori se angajează deschis în acțiuni contestatatoare și antiromânești. Au sporit manifestările dușmănoase de natură naționalist-iredentistă la unele cadre didactice iar situația în rîndul redactorilor de la publicațiile de limbă maghiară a devenit îngrijorătoare. Situîndu-se pe poziții contrare intereselor R.S.România, unii redactori și publiciști de limbă maghiară, pe fondul preocupărilor și manifestărilor ostile, exteriorizează constant o pronunțată atitudine de a refuza să scrie articole dedicate unor evenimente din istoria patriei ori aniversării anumitor momente importante din viața și activitatea partidului nostru. Cele mai frecvente manifestări de acest gen au apărut la redactorii de la "IGAZ SZO" și "UJ ELET" din Tg.Mureș, "UTUNK" și "KORUNK" din Cluj-Napoca și altele. De exemplu, recent, un redactor de la una din aceste publicații, a scris un articol închinat unui moment istoric important din viața patriei. Cînd redactorul șef i-a cerut să-l semneze, a replicat: "Am scris articolul, dar eu nu sînt de acord cu partidul și nici cu conducerea sa. Dacă trebuie să-l iscălesc plec imediat în Ungaria".

O reacție asemănătoare s-a constatat și în contextul aniversării, la 1 Decembrie 1988, a 70 ani de la făurirea statului național unitar român, cînd în urma indicațiilor Secției de presă a C.C. al P.C.R., de a se însera în paginile unor publicații din țara noastră cicluri de articole închinat acestui eveniment, unii redactori de naționalitate maghiară îndeosebi de la revista "UJ ELET" din Tg.Mureș, au încercat pe diferite căi să evite realizarea întocmai a acestor sarcini profesionale și să publice materiale fără semnificație pentru actul de la 1 Decembrie 1918. Este pozitiv faptul că Serviciul I/B de la Securitatea Mureș cunoaște aceste aspecte, dar nu este suficient. Va trebui să analizeze, să stabilească și să aplice măsuri care să ducă la descurajarea acestor elemente, la determinarea lor să-și facă datoria așa cum trebuie și dacă nu, pe baza unor materiale care pot să le compromită, să acționăm pentru înlăturarea lor din domeniul presei. Atrag atenția în legătură cu aceasta și celorlalți șefi de servicii, dar mai ales celor de la Cluj, Bihor, Satu-Mare, Covasna și Harghita.

76

Si aceasta deoarece în rîndul unor redactori stăpîniți de concepții și idei naționaliste, ai revistelor mai sus-menționate, se remarcă de pe acum preocuparea de a găsi modalitățile pentru a se eschiva de la publicarea de articole în contextul apropiatelor evenimente ce vor avea loc în acest an în țara noastră. Unii apreciază că va fi un "adevărat calvar" pentru ei, campania publicitară care pretind că "va începe cu 1 Mai și se va încheia la sfîrșitul anului".

În aceste condiții se impune ca în cel mai scurt timp să reanalizăm calitatea rețelei informative și a celorlalte posibilități de cunoaștere din redacțiile de limbă maghiară (dar și de alte naționalități) și să se asigure măsuri care să garanteze prevenirea oricăror acțiuni ostile. Va trebui ca în cel mult 30 de zile să întocmim o lucrare cu toți redactorii care se manifestă dușmănos, și să raportăm pentru ca prin forurile competente să se procedeze la înlăturarea lor din acest domeniu de activitate.

b) Din toamna anului trecut ne confruntăm cu manifestări naționalist-iredentiste nu numai dușmănoase dar și anarho-confestatate în rîndul clerului maghiar romano-catolic și reformat. Deoarece pe această temă avem un instructaj special mă rezum doar să enunț acest aspect.

c) Spiritul naționalist-iredentist maghiar a cunoscut o amplificare și în rîndul tineretului, mai ales în școli, în primul rînd consecința a educației primite de la unele cadre didactice cunoscute cu astfel de preocupări, dar și datorită contactului cu turiști și vizitatori din Ungaria ori a recepțării emisiunilor posturilor de radio și televiziune din țara vecină. Ca urmare, la tineretul de naționalitate maghiară se manifestă mai pronunțat cosmopolitismul, respingerea educației românești, tendințe de formare a unor anturaje cu preocupări naționaliste, organizarea de petreceri închise la care nu admit români și altele. Se acordă mai mare atenție decît în trecut unor întîlniri așa-zis tradiționale ca "Balul studenților harghiteni", la Cluj-Napoca "Balul uncurilor", la Arad, excursii în munți în grupuri compacte de maghiari, de multe ori însoțiți de tineri din Ungaria etc.

47

Munca informativă în rîndul studenților și elevilor maghiari, a tineretului în general, este necorespunzătoare, cu toate că cercurile naționalist-iredentiste vizează tineretul în mod special. Atenționez toți șefii de servicii cu problematică pe profil, dar mai ales pe cei de la Mureș, Cluj, Iași, Harghita, Covasna, Satu-Mare și Arad. Ordon Serviciului 2 ca în trimestrul II să facă un studiu și să prezinte concluzii și propuneri de măsuri.

d) Tot ca urmare a incitărilor din Ungaria fenomenul emigracionist în rîndul maghiarilor se menține la un nivel ridicat, cu tendințe de creștere, mai ales la tineret și la cei cu pregătire medie și submedie. Așa se explică numărul mare de rămîneri în străinătate, dar mai ales de trecere frauduloasă a frontierei.

În direcția stopării fenomenului evazionist, toate serviciile de informații interne vor trebui să acționeze mai hotărît atît pe linia cunoașterii și prevenirii cît și al informării cu aspecte utile a organelor competente să facă educație. Nu sînt încă exploatate așa cum trebuie declarațiile celor reveniți în țară din Ungaria din care se desprind aspecte care popularizate duc la renunțarea unora de a pleca din țară.

Îmbunătățirea muncii în această direcție, mai ales la județele Harghita, Covasna, Satu-Mare, Bihor, Arad, Sibiu, Brașov și Mureș trebuie să aibă în vedere faptul că orice creștere a numărului celor ce ajung pe căi ilegale în Ungaria, este de natură să mențină și să amplifice propaganda maghiară în legătură cu așa-ziii refugiați din România.

e) Tot pe planul situației operative trebuie să reținem și intensificarea difuzării de înscrisuri în limba maghiară precum și dovezile tot mai elocvente ale implicării unor cetățeni de naționalitate maghiară în redactarea și difuzarea de înscrisuri în limba română. Frecvent, în înscrisurile difuzate în diferite localități din țară se face apel la acțiuni comune între români și maghiari, iar unele se referă la reînființarea consulatului maghiar de la Cluj-Napoca. Și pe această linie activitatea serviciilor de informații interne este necorespunzătoare. Atrag atenția șefilor de servicii de la Harghita, Covasna și Cluj că se lucrează necorespunzător. Nu sîntem mulțumiți nici de activitatea colectivului de profil de la Securi-

48

tatea municipiului București care are o contribuție nesemnificativă în clarificarea cazului "PETARDA" ca de altfel și în multe alte privințe. Trebuie urgentată acțiunea de obținere a probelor de scris pentru toți cei ce se află ilegal în R.P. Ungară ori au tranzitat prin această țară, mai ales de naționalitate română.

f) Un ultim aspect pe care doresc să-l relev este apariția unor cazuri de autohtoni maghiari care pe fondul incitărilor din exterior depășesc sfera manifestărilor dușmănoase exprimând direct grave amenințări cu săvârșirea unor acțiuni de atentat ce pune în pericol securitatea statului. Șefii serviciilor de la securitățile județene Mărghita și Mureș vor trebui să clarifice cât mai operativ cazurile deosebite pe care le au în lucru iar serviciul de profil din Direcție să se implice și să sprijine atât documentarea cât și realizarea măsurilor de finalizare.

4. Unele consecințe ale reformelor din Ungaria și ale escaladării fenomenului naționalist-iredentist au apărut și pe fondul situației operative din rîndul cetățenilor noștri de naționalitate română. Dintre acestea doresc să remarc doar două aspecte.

In rîndul intelectualilor precum și al unor elemente aflate în sfera noastră de preocupare apar manifestări necrivit-cărora și în România ar trebui îndeplinite reforme de genul celor din Ungaria.

Elemente dușmănoase aparținînd cultului greco-catolic, invocînd rolul jucat de Biserica română din Transilvania în îndeplinirea marelui Unirii cu țara, se consideră frustrate de faptul că în anul 1948 s-a legiferat revenirea la ortodoxism și studiază varianta emisă de maghiari cu privire la separarea Transilvaniei de România și proclamarea unui stat independent multinational. În această direcție sînt stimulați de U.N.R.L. și clerul reactionar greco-catolic din exil. Apariția pe apelul DOINEI CORNEA de la Cluj-Napoca a șapte semnatari de naționalitate maghiară, alături de cei 14 români este semnificativă la fel ca și întîlnirile repetate ale acestora cu unii intelectuali maghiari, cunoscuți pentru concepțiile lor iredentiste.

49

5. În încheiere doresc să precizez că în acest instruc-taj m-am referit doar tangențial la unele sarcini și măsuri în domeniu. Aceasta deoarece în Programul special de măsuri au fost bine conturate, iar altele v-au fost transmise în scris pe parcurs. De asemenea, în celelalte patru instructaje cu privire la unele aspecte și acțiuni informative prioritare pe linie naționalist-iredentistă, ne-am străduit să vă transmitem cât mai exact ce aveți de făcut în perioada imediat următoare și în perspectivă în raport de evoluția situației operative.

Este important însă ca fiecare șef de serviciu să abordeze cu simț profesional, cu maximă răspundere patriotică și dăruire comunistă importante sarcini care ne revin în această perioadă, să mobilizeze întregul efectiv pentru a-și face cu conștiinciozitate datoria în această misiune nobilă de apă-rare a securității statului nostru.

Nr. 0051.640
din __ aprilie 1989

Doc. 26

aprilie 1989. „*Instructaj privind acțiuni ostile prezente, de factură naționalist-iredentistă desfășurate sub acoperirea cultelor reformat și romano-catolic. Modul cum serviciile de informații interne cu problematica de profil au acționat pentru cunoașterea și prevenirea actelor de acest gen; sarcini ce ne revin în vederea îmbunătățirii controlului de securitate în domeniile respective*”.

(ACNSAS, fond Documentar, dosar nr. 9778, vol. 2, ff. 50-61)

50

I N S T R U C T A J

TEMA : ACTIUNI OSTILE PREZENTE, DE FACTURA NATIONALIST-IREN-
DENTISTA DESFASURATE SUB ACOPERIREA CULTELORE REFORMAT SI
ROMANO-CATOLIC. MODUL CUM SERVICIILE DE INFORMATII IN-
TERNE CU PROBLEMATICA DE PROFIL, AU ACTIONAT PENTRU CU-
NOASTEREA SI PREVENTREA ACTELOR DE ACEST GEN; SARCINI CE
NE REVIN IN VEDEREA IMBUNATATIRII CONTROLULUI DE SECURIT-
TATE IN DOMENTILE RESPECTIVE.

In ansamblul actiunilor nationalist-iredentiste, antiromânești ce se desfășoară în ultimii ani în R.P.Ungară, pe lângă alți factori activi care întrețin și stimulează permanent această atmosferă, un rol deosebit de nociv și incitator îl au organizațiile și cercurile cultice, îndeosebi reformate și romano-catolice.

Volumul mare de date și informații obținute atestă cu certitudine implicarea acestora în cele mai diverse activități diversioniste potrivnice statului nostru, începând de la așazisa problemă a "refugiaților români" și pînă la acțiuni subversive, avînd ca scop discreditarea pe plan extern ori destabilizarea situației interne din R.S.România. Astfel :

În cursul anului 1988, din inițiativa episcopului reformat ungar, TOTH KAROLY, fost vicepreședinte al "Alianței Mondiale Reformate", au fost adresate "apeluri" către unele foruri religioase internaționale prin care sînt solicitate să intervină pe lângă autoritățile române pentru a respecta drepturile și libertățile religioase ale etnicilor maghiari, precum și pentru a se renunța la aplicarea planului de sistematizare a localităților rurale, despre care se afirmă în mod speculativ că ar afecta populația de naționalitate maghiară din Transilvania, urmărindu-se distrugerea culturii și tradițiilor acesteia.

Ca urmare, unele organisme religioase din Occident, cum sînt "Consiliul Mondial al Bisericii", "Alianța Mondială Reformată", diverse colegii și personalități cultice, au adresat scrisori și telegrame conducerii cultelor din țara noastră prin care se solicită "precizări" privind așa-zisa îngrădire a unor libertăți religioase și se protestează în legătură cu unele măsuri întreprinse pe plan intern, îndeosebi referitor la planul de sistematizare rurală, avansîndu-se și ideea trimiterii în România a unor comisii care să constate situația de fapt. Din conținutul mesajelor rezultă cu claritate că întreaga acțiune este dirijată riguros, în scopul discreditării țării noastre pe plan internațional.

Prin constanța și virulența acțiunilor se detașează "Alianța Mondială Reformată", în numele căreia, secretarul EDMOND PERRET a expediat numeroase mesaje conducătorilor cultului reformat din țara noastră, încercîndu-se determinarea acestora să se posteze pe poziții antiromânești, naționaliste, să se ralieze activităților ostile inițiate din exterior. Incitări similare s-au exercitat și asupra reprezentanților altor culte din R.S. România.

Prin intermediul Departamentului Cultelor, conducătorii cultelor protestante, îndeosebi cei doi episcopi reformați, au fost influențați să ia atitudine pentru combaterea încercărilor evidente de imixtiune în treburile interne ale țării noastre, prin trimiterea de răspunsuri conforme cu politica partidului și statului în acest domeniu. În urma răspunsurilor argumentate și ferme primite, președintele "Consiliului Mondial al Bisericii" a adoptat o atitudine mai ponderată, în schimb reprezentanții "Alianței Mondiale Reformate" continuă să se situeze pe aceeași poziție ostilă.

În cursul lunii februarie a.c., Consiliul "Alianței Mondiale Reformate", a inițiat o nouă acțiune prin care se încearcă amestecul în treburile interne ale țării noastre, precum și ale altor state, și culegerea de informații sub acoperirea cultică. Astfel, în sesiunea Comitetului european al acestui for a fost adoptată hotărîrea de a se crea un oficiu de informare intitulat "MEDIANET", cu scopul aparent de a uni bisericile reformate de pe continent prin schimburi de informații, festivi-

tăți comune, precum și "suportarea comună a greutăților". Drept urmare, EDMOND PERRET a trimis episcopilor reformați din Cluj-Napoca și Oradea un apel în care le cere afilierea la acest proiect și le distribuie pentru a fi completat și restituit, odată cu adeziunea, și un chestionar din analiza căruia rezultă clar scopul urmărit, respectiv obținerea de date despre drepturile și libertățile religioase, posibilitățile materiale de care dispun bisericile și gradul de dependență față de stat.

Intrucât Statutul de funcționare al cultului interzice relațiile directe ale bisericii reformate cu organismele externe, care trebuie realizate numai prin Departament, s-a acționat prin intermediul acestuia pentru neutralizarea acțiunii. Ca urmare, cei doi episcopi au trimis scrisori prin care resping afilierea la proiectul "MEDIANET".

Reprezentanții bisericii reformate din Occident, dar în mod deosebit cei din Ungaria sînt preocupați totodată de instigarea deservenților și enoriașilor reformați din țara noastră la acte dușmănoase, antiromânești, de factură naționalist-iredentistă, considerînd că ceea ce poate face biserica, comparativ cu alte instituții și organizații, este "mai convingător și mai eficient pentru manevrarea etnicilor maghiari".

Edificatoare în acest sens sînt opiniile exprimate de NAGY TIBOR - vicarul episcopiei reformate din Budapesta care preciza că împreună cu episcopul TOTH KAROLY "sînt interesați serios pentru a-și apropia tinerii preoți reformați" din România, inclusiv cei aflați la studii teologice în străinătate, pentru "a se realiza o dependență sigură a lor față de Ungaria. Se preconizează, între altele, invitarea la diferite manifestări religioase în Occident a "celor inteligenți, cu prestanță, necompromiși și loiali cauzei maghiare". Acesta a mai menționat că din însărcinarea guvernului ungar, "biserica reformată din Ungaria este total implicată în problemele etnicilor maghiari din afara granițelor", conducătorilor cultului reformat revenindu-le și sarcina "concilierii între guvern și organizațiile naționalist-iredentiste ale emigrației, în problema maghiarilor din Transilvania".

Totodată, reprezentanți cultici din Occident manifestă interes deosebit pentru investigarea situației bisericii reformate din România și a naționalității maghiare în general,

13

concomitent cu incitarea clericilor și enoriașilor la activități ostile, scop în care au intensificat trimiterea în țara noastră, sub diverse acoperiri, a unor emisari pentru a contacta elemente autohtone cunoscute cu concepții și preocupări dușmănoase și care în mod frecvent transmit în exterior date denigratoare ce sînt ulterior folosite în propaganda antiromânească.

Ca un aspect de noutate, se constată că în ultimul timp a sporit numărul emisarilor de altă naționalitate decît cea maghiară care ne vizitează țara în scopul amintit. Atrage atenția afluența în Transilvania a unor cetățeni olandezi și vest-germani care contactează în scopuri informative elemente din baza de lucru, cunoscute cu preocupări naționalist-iredentiste și de transmitere în exterior a unor date denigratoare, cum sînt TOKES LASZLO din Timișoara, TOKES ISTVAN din Cluj-Napoca, VISKI ANDRAS din Satu Mare și altele.

De asemenea, constatîndu-se că prin acțiunile ostile declanșate din R.P.Ungară și Occident, prin intermediul "Alianței Mondiale Reformate" și a altor organisme, nu s-a reușit determinarea conducerii cultului reformat din România să se ralieze la acestea ori să întreprindă alte activități antistatale, și-au concentrat atenția asupra unor elemente cunoscute cu concepții și preocupări naționalist-iredentiste din rîndul deservenților și credincioșilor, stimulîndu-le atitudinea dușmănoasă. Ca urmare, aceștia și-au intensificat activitatea, desfășurînd noi acțiuni ostile, în unele cazuri reușind să atragă și alte persoane, dînd astfel acțiunilor respective o nuanță de organizare și chiar de "opinie colectivă".

Relevant este cazul preotului TOKES LASZLO din Timișoara, cunoscut de mai mulți ani cu manifestări naționalist-iredentiste, care și ca urmare a incitărilor și sprijinului primit din partea tatălui său din Cluj-Napoca, fost vicar eparhial, stăpînit de concepții similare, a inițiat atît în 1988 cît și în acest an activități ostile deosebit de periculoase, exploatate în exterior de propaganda antiromânească.

Astfel, în luna august 1988 a redactat un material cu conținut dușmănos referitor la planul de sistematizare rurală, adresat conducerii Bisericii reformate, pe care l-a înmînat unor preoți din cele 13 protopopiate pentru a fi prezentat într-una din ședințele trimestriale de orientare. Stabilindu-se

pe cale informativă intențiile acestuia, au fost întreprinse măsuri în toate protopopiatele, pentru a se preveni materializarea lor.

Cu toate acestea, la o ședință curentă a protopopiatului Arad, la care a fost prezent și elementul din Timișoara, preotul MOLNAR IANOS, relație apropiată a sa, cunoscut de asemenea cu preocupări naționalist-iredentiste, a prezentat materialul în cauză, iar în cuvîntul său, TOKES LASZLO l-a susținut, fără ca protopopul să intervină. Ulterior, atât materialul respectiv cît și procesul verbal al ședinței de la Arad, au fost scoase ilegal în străinătate, făcînd obiectul unor acțiuni propagandistice antiromânești.

Deși a fost atenționat în mai multe rînduri de către conducerea episcopiei, TOKES LASZLO nu a renunțat la activitățile ostile. Astfel, recent a redactat un așa-zis memoriu de adeziune la "apelul" din 1988 al "Alianței Mondiale Reformate" în care încearcă să demonstreze că ideile exprimate în acesta sînt fundamentate și că răspunsurile date de cei doi episcopi ar fi fost dictate de autoritățile române, care "veghiază cu strășnicie" ca cei de afară să nu cunoască realitatea în legătură cu îngrădirile și abuzurile la care ar fi supus grupul etnic maghiar din țara noastră.

Intenționa ca pe acest memoriu să obțină semnăturile altor deservenți ai cultului reformat și să-l trimită apoi în străinătate pentru a fi folosit în campania ostilă țării noastre, dar printr-o combinație, sub acoperirea organelor de miliție, s-a intrat în posesia materialului și a fost informat Departamentul Cultelor, care a întreprins măsuri ce au condus la destituirea preotului respectiv de către conducerea episcopiei Oradea. În prezent, TOKES LASZLO se situează pe o poziție deosebit de ostilă, încercînd să incite și alte persoane la acte protestatare.

2. În contextul acțiunilor naționalist-iredentiste, antiromânești desfășurate în Ungaria, de la începutul anului 1988 s-a constatat o mai accentuată implicare și a clerului romano-catolic, sub coordonarea episcopiei de la Alba Iulia, în activități contrare intereselor țării noastre.

Între numeroasele manifestări naționaliste și de invocare a așa-zisei îngrădiri a drepturilor și libertăților

55

religioase ale etnicilor maghiari din R.S.România, se remarcă inițiativa preoților IAKAB GABOR și CZIRJAK ARPAD de a sărbători la Cluj-Napoca în zilele de 12 și 13 februarie a.c., 50 ani de la hirotonirea lui MARTON ARON ca episcop. A rezultat în mod cert intenția de a imprima activităților preconizate un puternic caracter naționalist-iredentist, precum și implicarea cercurilor antiromânești din Ungaria în organizarea acestora, fapt relevat și de "consultarea" ambasadorului ungar de către preotul CZIRJAK ARPAD din Cluj-Napoca, care s-a deplasat în perioada respectivă la București, contactându-l în acest scop pe diplomat.

De asemenea, în această acțiune au fost antrenati, urmînd să-și aducă direct contribuția în diferite faze, unii intelectuali cunoscuți cu manifestări și concepții naționalist-iredentiste, între care scriitorul BEKE GYORGY și poetul KANYADI SANDOR ambii din Cluj-Napoca. Ca urmare, Departamentul Cultelor nu a aprobat desfășurarea manifestării.

Episcopul romano-catolic IAKAB ANTAL, deși nemulțumit de dispozițiile primite de la Departamentul Cultelor, s-a conformat totuși acestora și a comunicat preoților interdicția de a nu da curs inițiativei respective. Cu toate că majoritatea preoților au fost nevoiți să se supună acestei hotărîri, la incităriile protopopului IAKAB GABOR și ale preotului CZIRJAK ARPAD, mai mulți deservenți ai acestui cult nu au respectat indicațiile primite, asumîndu-și răspunderea marcării evenimentului. Astfel, atît protopopul romano-catolic din Cluj-Napoca cît și preotul SZAKACS LAJOS din aceeași localitate, în cadrul serviciilor religioase din 12 februarie a.c., au adoptat atitudine ostilă deschisă, invocînd în fața credincioșilor "personalitatea și meritele" fostului episcop, în termeni stimulatori de sentimente naționaliste.

De asemenea, HAJDU IULIU, rectorul Institutului romano-catolic din Alba Iulia a organizat o asemenea ceremonie religioasă comemorativă cu caracter închis la capela episcopiei, iar protopopul BORBELY GABOR din județul Harghita a ținut, în ascuns o slujbă la biserica romano-catolică nr.1 din Miercurea Cluc, la care a participat și vicarul episcopiei BALINT LUDOVIC din Alba Iulia care efectua concediul în zonă.

Demn de remarcat este și faptul că în perioada respectivă, OLVANY OTTO, corespondentul agenției maghiare de presă la

București, s-a deplasat special la Cluj-Napoca, contactînd unele elemente din categoria celor de mai sus și culegînd detalii cu privire la acțiunea respectivă. După aflarea faptului că festivitățile au fost anulate, a transmis imediat o telegramă la Budapesta, informînd despre hotărîrea luată. Ulterior, posturile de radio și televiziune din Ungaria și Occident au făcut o amplă propagandă antiromânească, interpretînd în mod tendențios cele petrecute.

Impotriva preoților ce nu au respectat indicațiile primite, Departamentul Cultelor a luat măsuri disciplinare, iar protopopul IAKAB GABOR urmează a fi destituit din funcție.

O altă acțiune cu caracter naționalist—desfășurată de deservenți ai acestui cult a constituit-o adresarea, la 29 august 1988, a unei scrisori episcopului IAKAB ANTAL, semnată de 20 preoți de confesiunea respectivă din Transilvania. În conținutul ei, semnatarii încearcă să demonstreze atît pretinsa limitare continuă a exercitării drepturilor și libertăților religioase, cît și nerespectarea, în general, a drepturilor omului în țara noastră. Materialul a ajuns, ulterior, în străinătate, fiind difuzat în ziua de 5 martie a.c. la postul de radio "KOSSUTH" și preluat apoi de "B.B.C."

Din verificările efectuate, a rezultat că inițiativa întocmirii acestui material a aparținut preotului romano-catolic CSATO BELA din Sf. Gheorghe, județul Covasna, care a realizat și scoaterea lui în străinătate prin intermediul unor turiști unguri veniți pe raza județului.

Sub influența acestei acțiuni ostile, recent alți 23 preoți romano-catolici din dieceza Satu Mare au redactat și semnat la rîndul lor, o scrisoare de adeziune la punctele de vedere exprimate în materialul menționat. Inițiativa a aparținut de această dată preotului TEMPFLI EMERIC de la parohia Homorodul de Jos care, după întocmirea materialului și obținerea acordului celorlalți 22 clerici, l-a prezentat protopopului SIPOS FRANCISC, solicitînd trimiterea lui episcopului IAKAB ANTAL.

Protopopul din Satu Mare și-a manifestat dezacordul față de preocupările necorespunzătoare ale celor în cauză și a informat Departamentul Cultelor care în prezent cercetează ambele cazuri, urmînd să dispună măsuri potrivit normelor canonice.

Prezentînd succint principalele aspecte ale evoluției din ultima perioadă a situației operative pe linia celor două culte, atragem atenția că în munca de securitate desfășurată în aceste sectoare se constată serioase neajunsuri care determină ca atît cunoașterea dar mai ales prevenirea și contracararea unor acțiuni organizate, cu evidentă tentă de clandestinitate, să se realizeze cu mari deficiențe iar în unele cazuri să ne scape complet de sub control.

Astfel :

- Deși prevederile Programului de măsuri în problema "naționaliști-iredentiști", planul de căutare a informațiilor, ordinele conducerii Departamentului Securității Statului și Direcției I stabilesc în mod clar categoriile de date ce prezintă interes operativ, la majoritatea securităților județene din zonă continuă să se obțină un mare volum de informații de suprafață, fără valoare operativă, despre aspecte strict cultice. Informațiile cu relevanță operativă privind acțiuni ostile, clandestine ale deservenților cultici, sînt foarte puține și provin de la un număr redus de securități județene (Cluj, Bistrița-Năsăud, Timiș, Covasna, Harghita).

- Un număr însemnat de surse folosite atît pe linie de reformați, dar mai ales pe romano-catolici, prezintă carențe sub raportul calității și evidentă atitudine de neloyalitate. Numai așa se explică faptul că despre materialul ostil redactat de TOKES LASZLO în luna august 1988, difuzat în 13 protopopiate reformate au semnalat numai două surse (ale securităților Bistrița-Năsăud și Covasna) și că nici pînă în prezent nu au fost identificați toți preoții care au intrat în posesia acestuia, deși aspectul a constituit una din sarcinile prioritare ale ofițerilor din problemă. Semnificativ este faptul că materialul a fost citit în ședință, la Arad, în prezența și cu îngăduința protopopului, care, la timpul respectiv era înregistrat ca informator.

Este îngrijorătoare situația rețelei informative pe linia cultului romano-catolic. Astfel, încă nu s-a reușit pătrunderea cu rețea de calitate în mediul elementelor ostile de la Episcopia din Alba Iulia, iar la Institutul Teologic din aceeași localitate, pe lîngă faptul că aceasta este insuficientă, se înregistrează numeroase refuzuri de colaborare la informatorii din rîndul studenților teologi ceea ce, ținînd seama și

de specificul problemei, ridică serioase semne de întrebare privind temeinicia studiului candidaților la recrutare. De asemenea, pe țară, este foarte redus și mult sub necesar, numărul surselor din rîndul preoților romano-catolici, situație ce trebuie remediată în perioada următoare printr-o muncă de calitate, cu implicarea responsabilă a șefilor de servicii.

- Ca urmare a deficiențelor în munca cu rețeaua informativă pe acest profil, activitatea de cunoaștere a preocupărilor și concepțiilor elementelor din baza de lucru înregistrează serioase neajunsuri. Din verificările efectuate rezultă că deși scrisoarea adresată către episcopul JAKAB ANTAL a fost semnată de toți cei 9 protopopi din eparhie și de un număr de 11 preoți domiciliați în județele Alba, Brașov, Cluj, Mărghita, Covasna, Mureș, Sibiu și Bistrița-Năsăud, nu s-a cunoscut nimic despre organizarea acestei acțiuni, cu toate că 9 semnături sînt lucrați în D.U.I., 10 în supraveghere informativă iar unul este în rețea la Securitatea județului Sibiu. Aceasta denotă nivelul necorespunzător de cunoaștere și prevenire realizat în cazurile aflate în lucru, datorat în bună măsură insuficienței implicării a coordonatorilor de problemă și a șefilor de servicii.

O situație similară se constată și la securitățile județene Maramureș și Satu-Mare unde acțiunea ostilă a preoților, inițiată de TEMPFLI EMERIC, nu a fost cunoscută cu operativitate și nu a putut fi prevenită, deși 13 semnături sînt lucrați informativ iar 3 sînt așa-ziși informatori ai organelor de securitate.

- Aceasta este și consecința faptului că în unele cazuri aflate în lucru nu se acționează cu măsuri complexe, combinative, care să asigure cunoașterea din fază incipientă a acțiunilor dușmănoase preconizate și care să permită stabilirea măsurilor adecvate de prevenire și neutralizare. Astfel de cazuri sînt atît pe linie de reformați cît și la romano-catolici.

- Se acționează încă insuficient pentru controlul emisarilor din Ungaria și Occident veniți în țară sub diverse acoperiri pentru a culege date tendențioase, inclusiv din domeniul cultic. Din cazurile descoperite de securitățile județene Cluj, Covasna și Mureș rezultă că aceștia vin în țară cu sarcini precise de contactare a unor elemente din Transilvania

cunoscute cu concepții naționalist-iredentiste și preocupări de transmitere în exterior a unor informații destinate propagandei antiromânești.

- De asemenea, este redus numărul surselor capabile să penetreze în cercurile și organizațiile cultice din exterior în scopul descifrării acțiunilor ostile ce se pun la cale împotriva țării noastre și a desfășurării unor activități de influențare pozitivă. Dintre sursele care au călătorit în străinătate, puține au furnizat informații de interes pe profil. Cu excepția securităților județene Cluj, Mureș, Sălaj și Bihor, care au raportat date ce au putut fi valorificate la nivel superior, celelalte securități județene au avut o contribuție ne semnificativă în acest domeniu.

- Deși este cunoscută sensibilitatea muncii cu sursele din aceste probleme, se constată încă insuficientă preocupare pentru verificarea rețelei informative, mai ales privind loialitatea acesteia, precum și carențe în sistemul de legătură, îndeosebi cu informatorii din rîndul clerului, domiciliați în mediul rural.

- Față de caracterul, diversitatea și aria de răspîndire a manifestărilor naționaliste în rîndul deservenților cultici și credincioșilor, baza de lucru nu este suficient de cuprinzătoare și nu reflectă pe deplin mutațiile survenite în situația operativă, fapt caracteristic pentru majoritatea securităților județene.

Tinînd seama de neajunsurile manifestate, complexitatea și tendințele de evoluție a fenomenului naționalist-iredentist, în viitor se va acționa prioritar pentru realizarea următoarelor sarcini.

1. Reanalizarea în termen de 30 zile a întregului potențial informativ, în vederea excluderii surselor neloiale, concomitent cu luarea unor măsuri de dezinformare, derutare, compromitere și izolare a acestora.

2. Planurile de recrutări vor fi reevaluate prin prisma necesităților de acoperire informativă corespunzătoare a cazurilor importante, a obiectivelor, locurilor și mediilor de interes, cu accent pe recrutarea unor informatori de perspectivă din rîndul deservenților tineri. În acest sens, să se folosească mai eficient și ingenios datele compromițătoare deținute cu privire la unii dintre candidați în vederea punerii acestora

60

în dependență față de noi.

3. Selecționarea și pregătirea surselor cu posibilități și perspective de a penetra în cercurile și organizațiile cultice din cadrul emigrației reacționare maghiare, cât și din Ungaria, pentru descifrarea acțiunilor naționalist-iredentiste, îndeosebi a celor clandestine, puse la cale împotriva țării noastre.

4. Analizarea temeinică a întregii baze de lucru și selecționarea, în vederea urmării intense, a deservenților și altor persoane cu influență, semnalati cu concepții și preocupări naționalist-iredentiste, în scopul cunoașterii permanente a activității și acțiunilor ostile pe care le preconizează sub acoperire cultică.

5. Identificarea și cuprinderea în forme organizate de lucru a tuturor elementelor din țară și străinătate, semnalati cu preocupări de culegere, transmitere și folosire în scopuri propagandistice, pe fond naționalist-iredentist, a unor date și materiale vădit tendențioase referitoare la drepturile și libertățile religioase, dar îndeosebi cu privire la situația naționalității conlocuitoare maghiare din țara noastră.

6. Intensificarea supravegherii și urmării informative a emisarilor centrelor cultice romano-catolice și reformate din străinătate veniți în țara noastră sub diverse acoperiri, în vederea cunoașterii, prevenirii și contracarării ferme a activității lor dușmănoase.

7. Continuarea măsurilor vizînd atragerea pe poziție loială și antrenarea în mai mare măsură a conducătorilor cultelor, pentru combaterea propagandei ostile țării noastre inițiate din exterior, concomitent cu folosirea lor mai intensă și eficientă în direcția influențării unor personalități teologice și politice din străinătate să sprijine interesele R.S. România, cât și în realizarea unor acțiuni complexe de descurajare și dezinformare.

8. Limitarea deplasărilor în străinătate - oficial sau particular - a elementelor cunoscute cu preocupări naționalist-iredentiste care folosesc prilejul călătoriilor respective pentru desfășurarea de activități ostile statului român, în special prin furnizarea de date tendențioase unor persoane și cercuri propagandistice reacționare.

9. Elaborarea, împreună cu Serviciul Independent "D", a unor lucrări și materiale prin care să fie demascată activitatea naționalist-iredentistă a unor exponenți cultici, mai ales reformați, din cadrul emifrației reacționare maghiare, în vederea discreditării acestora în forurile teologice mondiale și în țările de reședință.

10. Folosirea cu precădere a factorilor educaționali, a organizațiilor de masă și obștești, a organismelor democrației muncitorești-revoluționare, a instituțiilor culturale și de învățământ, la activitatea de prevenire, precum și de combatere și contracarare a atragerii tineretului la activități cultice de grup, sub a căror acoperire se face și îndoctrinarea cu idei naționalist-iredentiste.

Atenție deosebită se va acorda în continuare acoperirii măsurilor de securitate întreprinse asupra deservenților cultici, pentru a preveni specularea și folosirea lor ca pretexte de emigrația maghiară și alte cercuri reacționare din străinătate, pentru declanșarea unor acțiuni propagandistice antiromânești.

Având în vedere specificul activității în domeniu, se impune analizarea la nivelul conducerilor securităților județene a calității cadrelor care lucrează pe această linie, asigurându-se deservirea problemei de către ofițeri cu experiență, bine pregătiți politic și profesional. Totodată este necesar ca șefii de servicii să se implice direct în întreaga activitate pe profil, astfel încât să se asigure îndeplinirea tuturor sarcinilor la parametrii de calitate ceruți de ordinele conducerii Departamentului Securității Statului, acordând atenție prioritară cunoașterii din fază incipientă și neutralizarea acțiunilor dușmănoase inițiate sub acoperire cultică.

Intrucât activitățile ostile desfășurate sub acoperirea cultului romano-catolic de către deservenții și enoriașii de naționalitate maghiară sînt preponderent de natură naționalistă, conducerea Direcției a hotărât ca începînd cu luna martie a.c. această categorie de elemente din cadrul Episcopiei Alba Iulia, diecezelor Satu Mare, Oradea și Timișoara să treacă în competența Serviciului II, la problema "naționaliști-iredențiști".

Nr. 0051.642

din aprilie 1989

...-...

Doc. 27

6 mai 1989. Ordin semnat de lt. col. Crăciun Mihai (șeful Serviciului II) și colonelul Gheorghe Rațiu (șeful Direcției I) și trimis Securității Județene Timiș. Sunt prezentate acțiunile emigrației maghiare din Occident (trimiterea de ajutoare maghiarilor din România, culegerea și popularizarea informațiilor despre situația maghiarilor din țara noastră, diseminarea tezelor istoriografiei maghiare cu privire la istoria Transilvaniei) dar și activitățile emigrației române împotriva proiectului de sistematizare a satelor.

(ACNSAS, fond Documentar, dosar nr. 9778, vol. 1, ff. 149-151)

S.U.A., în Europa cât și prin filialele sale din Ungaria, o virulentă activitate împotriva țării noastre, culegînd și furnizînd deputaților, senatorilor și mijloacelor mass-media Occidentale "materiale documentare și dovezi privind asuprirea maghiarimii Ardelene".

Acțiuni multiple și diversificate antiromânești, revizioniste și iredentiste, desfășoară și "Institutul ungar aflat sub patronajul Universității din Toronto" care dotează toate bibliotecile universităților nord-americe cu cărți, studii și volume despre "rolul istoric al maghiarimii ardelene, cultura și realizările acesteia, precum și referitoare la nedreptățile din acordurile de pace de la Trianon și Paris". Obiectivul imediat al acestui institut este traducerea în limba engleză și expedierea către aceste biblioteci a celor trei volume ale "Istoriei Transilvaniei", apărută în 1986 la Budapesta.

2. În Ungaria a luat ființă recent, cercul de prietenie Ungaro-română, alcătuit din peste 100 intelectuali care are sediul în orașul Pecs. Acesta, sub acoperirea unor activități culturale și-a propus trimiterea către toate organele de presă precum și a unor organizații de masă și obștești din țara noastră, a unui "memorandum" cu conținut naționalist-șovin și de incitare la acțiuni ostile a etnicilor maghiari din R.S. România.

În acest scop, intelectualii din asociație urmăresc inițierea în perioada următoare a unor conferințe, simpozioane pe tema istoriei și culturii românești, în cadrul cărora intenționează să comemoreze și 100 de ani de la moartea lui Mihai Eminescu.

3. O altă acțiune provocatoare la adresa României a avut loc cu prilejul lucrărilor Congresului Partidului Radical Italian ținut recent la Budapesta, la care au participat ca invitați

MIRCEA BAJAN, lider al așa-zisei organizații "România Liberă", precum și emigranții români MIHNEA BERINDEI și DINU ZAMFIRESCU, reprezentând organizația reacționară "Liga pentru apărarea drepturilor omului în România", cu sediul la Paris.

Pe fondul unor grave manifestări ostile, antiromânești, cei trei au inițiat o "moțiune" adaptată de Congres, în care se exprimă solidaritatea cu elementele contestatar-disidente din România și se cere guvernelor și organizațiilor internaționale să se opună planului de sistematizare a localităților.

Cei menționați au făcut afirmații incitatoare, în sensul ca "poporul român să găsească formele de opoziție și rezistență adecvate" și au chemat "românii din afara țării" să manifesteze în fața ambasadelor R.S. România, la 10 mai a.c. ora 18,00, propunând totodată ca această zi "să redevină ziua națională a României".

Concomitent, MIHNEA BERINDEI și DINU ZAMFIRESCU au avut contacte cu reprezentanți ai "Forumului Democratic", cu studenți și ziariști participând și la emisiunea "Panorama" a Televiziunii ungare, în cadrul căreia au făcut afirmații denigratoare la adresa țării noastre.

Luați măsuri de cunoaștere a reacțiilor bazei de lucru, față de aceste activități ostile, îndeosebi în rândul deservenților cultici, a intelectualilor cu preocupări naționalist-iredentiste și a altor categorii de persoane pentru a se asigura prevenirea antrenării unor elemente de pe raza de competență în acțiuni antiromânești, ca urmare a incitărilor din exterior.

SEFUL SERVICIULUI I
Colonel Răduț Gheorghe

SEFUL SERVICIULUI II
Lt. Col. Crăciun Mihai

Doc.28

19 mai 1989. Ordin semnat de colonelul Gheorghe Rațiu (șeful Direcției I) și trimis Securității Județene Timiș în care se solicită luarea unor măsuri în vederea zădărnirii tentativelor cercurilor disidente din Ungaria de a obține informații despre cadre de Securitate și Miliție.

(ACNSAS, fond Documentar, dosar nr. 9778, vol. 1, ff. 37-38)

MINISTERUL DE INTERNE
DEPARTAMENTUL SECURITATII STATULUI
Direcția I

Nr. 120 / 1003574 din 19 MAI 1989

STRICT SECRET

Ex. nr. 37

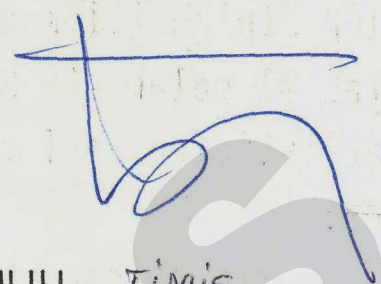
0032612
23.05.1989

37

In Redu

Tov. Pele,
la mine
y RALy

mr. Ungurescu
mr. Jianu

Către,

SECURITATEA JUDETULUI TIMIS

-Tovarășului șef al Securității-

Deținem date din care rezultă că cercuri disidente din R.P.Ungară sînt preocupate să obțină pe orice căi date compromițătoare și denigratoare despre cadre din aparatul de securitate și miliție din țara noastră în scopul de a fi folosite de secția maghiară a "Europei Libere", în realizarea unor emisiuni "de intimidare și compromitere" a acestor organe.

În scopul prevenirii, și contracarării unor astfel de acțiuni ostile în executarea ordinului tovarășului adjunct al ministrului de interne, general-maior Bucurescu Gianu veți întreprinde următoarele:

1. Analizarea pînă la 25 mai a.c. a tuturor informațiilor existente privitoare la persoanele din baza de lucru, care ar avea preocupări de genul celor menționate. În funcție de concluziile rezultate, de la caz la caz, veți dispune măsuri de prevenire adecvate.

2. Intensificarea supravegherii informative a cetățenilor străini care se deplasează în zona de responsabilitate și manifestă interes față de situația unor persoane din aparatul Ministerului de Interne. Atenție sporită se va acorda cetățenilor unguri cunoscuți cu activitate ostilă și care și-au creat legături în mediul cadrelor de securitate și miliție pe raza

de competență.

3. Intărirea măsurilor de control informativ asupra legăturilor diplomaților străini, acreditați în țara noastră, în special al celor din R.P.Ungară și ale celor care și-au desfășurat activitatea la fostul Consulat general maghiar din Cluj-Napoca.

4. Verificarea riguroasă a cetățenilor români care solicită aprobarea de vizite în Ungaria și anterior au fost semnalati cu manifestări naționalist-iredentiste, iar cu implicarea unor cadre M.I. au fost condamnați pentru diferite infracțiuni.

5. Analizați pînă la 30 mai a.c. ce surse ale organelor de securitate ar avea posibilități pe lîngă elemente din cadrul disidenței maghiare și în rîndul cetățenilor originari din țara noastră, stabiliți în Ungaria, cunoscuți cu activități antiromânești. Raportați cazurile ce ar putea fi folosite în verificarea informației sau pentru a fi antrenate la activități de dezinformare și derutare, situații ce vor fi analizate de Direcția I și U.M.0544, urmînd a vă preciza cum să acționați.

Informațiile obținute și rezultatul măsurilor întreprinse, vor fi raportate de urmare Serviciului II din Direcția I.

SEFUL DIRECȚIEI I
Colonel

Rățiu Gheorghe

Doc. 29

23 mai 1989. Ordin semnat de lt. col. Crăciun Mihai (șeful Serviciului II) și colonelul Gheorghe Rațiu (șeful Direcției I) și trimis Securității Județene Timiș. Se dau informații cu privire la apariția în Ungaria a unei noi publicații în limbile maghiară, română și germană intitulată „Buletinul Transilvaniei” și se solicită intensificarea supravegherii etnicilor maghiari din România.

(ACNSAS, fond Documentar, dosar nr. 9778, vol. 1, ff. 143-144)

MINISTERUL DE INTERNE
DEPARTAMENTUL SECURITATII STATULUI
Direcția I

Nr. 5003884 din 23 MAI 1989

STRICT SECRET
Ex. nr. 18 143

2032720
26.05.1989

TV Rodey

Teosui ar fi treb. corect
ref. de rev. T si S
a nasterilor nasterile clau
Către,

SECURITATEA JUDETULUI

TIMIS

-Tovarășului șef al securității-

24.05.1989
-Am prelucrat cu scop de
comparativitate si servicii.
"fidelul problema" la SIA -
raspunde fost. Pale.

W R. H. H.

Urmare la ordinul nostru Nr.D/00612560 din 02 mai a.c.
vă informăm cu alte acțiuni dușmănoase, de factură naționalistă
și de incitare a etnicilor maghiari din țara noastră, în curs de
derulare în Ungaria la inițiativa cercurilor reacționare aparți-
nătoare opoziției budapestane, cât și a unor reprezentanți ai
acestora.

La 27 aprilie a.c., BODOR PALL a făcut cunoscut prin zia-
rul "MAGYAR NEMZET" știrea că editorii "Buletinului Parlamen-
tului" vor tipări în curînd în limbile maghiară, germană și româ-
nă, o nouă publicație lunară, denumită "BULETINUL TRANSILVANEAN".
In paginile acestuia vor fi preocupați să prezinte "documente,
fapte de ieri și de azi, informații, vești despre și pentru re-
fugiații din România". Prin articolele sale se vor transmite me-
saje care "să apropie pe refugiați atît între ei cât și cu cei
de aici, informînd totodată bucuros despre toate manifestările,
dezbaterile, cărțile și spectacolele privind Transilvania".

Menționînd adresa "TUDOSITASOK, 1399 Budapest C.P.260,
telefon 224-831 sau 429-131, BODOR PALL consideră că spațiul "bu-
letinului" va fi ideal pentru "publicarea scrisorilor din Ardea

a jurnalelor documentare, memoriilor și a articolelor din presa internațională în legătură cu situația din Transilvania".

Față de caracterul diversionist și instigator al acțiunii ce se preconizează, luați măsuri de intensificare a controlului de securitate pe lângă persoane, obiective, locuri și medii, atît în rîndul cetățenilor români dar mai ales a etnicilor maghiari și de alte naționalități pentru a interveni ferm și eficient în prevenirea ca elemente autohtone să se antreneze la acțiuni dușmănoase, naționalist-iredentiste sau antiromânești.

În același mod veți acționa pe raza de competență pentru prevenirea introducerii în țară din Ungaria ori pe altă filieră, a cărții "Orizonturi roșii" ("VOROS HORIZONTOK") scrisă de trădătorul Pacepa, tradusă în limba maghiară, care se poate procura la Budapesta și alte orașe, atît în format normal (într-un volum) cît și în "ediție de buzunar" (două volume).

Cazurile deosebite și măsurile de prevenire aplicate să fie raportate operativ Direcției I.

SEFUL DIRECȚIEI I
Colonel
Rățiu Gheorghe

SEFUL SERVICIULUI
Lt.col.
Crăciun Mihai

Doc. 30

24 mai 1989. Ordin semnat de colonelul Gheorghe Rațiu (șeful Direcției I) și trimis Securității Județene Timiș cu privire la măsurile propuse în cazul „Petarda”.

(ACNSAS, fond Documentar, dosar nr. 9778, vol. 2, f. 23)

Tov. fost. Pele și Flore
- venit în discutații -

8032723
26.05.1989

M. Rodu

Mănușă conf. ord.

in R. P. Ungaria
nr. 10063992

C ă t r e,

SECURITATEA JUDEȚULUI

- Tovarășului șef al securității -

Din analiza datelor și informațiilor obținute în cazul "PETARDA" rezultă că acțiunea este inițiată cu sprijin din exterior; grupări ale emigrației maghiare, cercuri oficiale și naționalist-irredentiste din R.P.Ungară.

Față de aceasta, dispuneți următoarele măsuri:

1. Analizarea tuturor informațiilor de interes operativ ce le dețineți despre cetățeni unguri sau alți străini de origine maghiară care în perioada 1988-1989 au făcut frecvente deplasări pe raza județului sub diverse pretexte, a celor declarați indezirabili pentru preocupări antiromânești cu aceste ocazii, precum și cetățeni români cu domiciliul în străinătate aflați în această situație, desprindeți concluzii cu privire la interesul manifestat de aceștia, și în baza lor, selecționați și luați în verificare pe cele suspecte în acțiunea "PETARDA".

Aceiași măsură va fi luată și în cazul relațiilor acestora din rîndul autohtonilor. Situația nominală a persoanelor selecționate și introduse în verificări precum și rezultatele acestora pe parcurs, vor fi raportate în scris unității noastre..

2. Reanalizarea informațiilor de interes operativ obținute cu privire la cetățenii români care în aceeași perioadă au efectuat deplasări în R.P.Ungară, au trecut fraudulos frontiera și s-au repatriat, au revenit cu întârziere în țară sau fraudulos, selectarea și punerea în lucru în contextul acțiunii "PETARDA" a celor care sînt suspecti de racolare de către serviciul de informații ungar sau cercuri, grupări și persoane interesate.

Situația nominală a acestora și rezultatul verificărilor, de asemenea, vor fi raportate Direcției I, unde se vor trimite și probele de scris ale celor în cauză pentru comparație.

SEFUL DIRECȚIEI I
Colonel

Popescu George

Doc. 31

12 iunie 1989. „*Plan de măsuri privind măsurile informativ-operative ce se vor întreprinde pentru data de 16.06.1989 (reînnumirea fostului premier maghiar Nagy Imre în R.P.U.)*”, semnat de lt. col. Pele Petru, șeful Serviciului I/A din Inspectoratul Județean Timiș.

(ACNSAS, fond Documentar, dosar nr. 9778, vol. 2, ff. 13-14)

13

12.06.1989

La sediul unității se constituie grupă operativă, formată din:

- m. Radu Tim - șeful grupei
- șef Pele Petru
- șef. Hristea Nicolae
- șef. Flore Nicolae
- șef. Beloia Șau
- m. Stana Livia
- șef. Veltrescu Petre
- șef. Ceștea A.
- șef. Rog - probati.

[Handwritten signature]

*APROB
Grupa o credem personal
și zilnic eu aș fi în
la mure.*

[Handwritten signature]

PLAN DE MASURI

- privind măsurile informativ-ope-
rative ce se vor întreprinde pen-
tru data de 16.06.1989

În vederea cunoașterii, prevenirii, descoperi-
rii, precum și a combaterii unor activități pe raza de competen-
ță în consens cu cele solicitate prin mijloacele mass-media din
R.P.UNGARIA, cu prilejul activităților de reînnumare a lui NAGY
IMRE de la 16 iunie a.c., vor fi întreprinse următoarele măsuri:

1. Va fi intensificat controlul "S" asupra tri-
miterilor postale din zona de competență, în vederea interceptă-
rii înscrisurilor cu conținut necorespunzător ce pot apărea pe
acest canal.

- Termen 16.06.1989
- Răspunde: Lt. COL. HRISTEA IX.

2. Va fi intensificat controlul convorbirilor
internaționale pe spațiul "HELGA" în vederea cunoașterii aspect-
telor de interes operativ.

- Termen: 16.06.1989
- Răspunde: Lt. COL. CEGHI F.

3. Rețeaua informativă va fi permanent și con-
stant ținută în contact în vederea cunoașterii stării de spirit
a etnicilor maghiari, și mai ales a bazei de lucru din problema
"Naționaliști-iredentiști maghiari".

- Termen : 16.06.1989
- Răspund : Șefii Serviciilor

4. În obiectivele economice vor fi efectuate
controale în punctele *vulnerabile* în vederea prevenirii apariției uno
..//..

evenimente negative.

- Termen: 16.06.1989
- Răspunde: Seful Serviciului II

5. Informațiile de valoare vor fi urgent verifi-
cate și se va trece cu operativitate la punerea lor în lucru, în
vederea aplicării măsurilor preventive ce se impun.

- Termen : 16.06.1989
- Răspunde: Sefi Serv. inf.

6. Cu începere din data de 12.06.1989 vor fi
efectuate patrulă în zonele de responsabilitate, în vederea pre-
venirii apariției de înscrisuri cu conținut necorespunzător, con-
form anexei alăturate.

- Termen : 12-16.06.1989
- Răspunde: Sef Serv. T.A. și T.B.

7. Prin inspectorul teritorial de culte se vor
lua măsuri ca în data de 16.06.1989 să nu se officieze slujbe
religioase în bisericile catolice și reformate.

De asemenea vor fi luate măsuri ca în aceste
biserici să nu se tragă clopotele la orele anunțate ^{de mijloacele mas. media de H.E.S.} la data de
16.06.1989.

- Termen: 12.06.1989
- Răspunde: Lt. Maj. BANIAS LIVIU

8. Cu aspecte de interes pe linie de miliție,
vor fi instruite cadrele Serviciului Pază și Ordine din cadrul
Miliției Municipiului TIMISOARA.

- Termen: 12.06.1989
- Răspunde: MR. PASA T.N.Y.

SEFUL SERVICIULUI I/A

Lt.Col.,

S. Pele
PELE PETRU

Doc. 32

27 septembrie 1989. Notă de măsuri trimisă Inspectoratului Județean Timiș de U.M. 0110 și U.M. 0610 privind supravegherea evenimentelor organizate la Arad în cinstea revoluționarilor maghiari de la 1848.

(ACNSAS, fond Documentar, dosar nr. 9778, vol. 2, ff. 4-8)

00348
03.10.1989

EX. 1

Nr. 00614648 din 29 septembrie 1989

Tov. G. Pele,

- personal ră implicat
în realizarea furtului
zilnic raportat la T.O-393.

NOTA DE MASURI

RTY

În ultimii ani la 06 octombrie, la Arad, în baza unor înțelegeri bilaterale, ambasada ungară din București, a depus coroane de flori la monumentul revoluționarilor maghiari de la 1848 executați de autoritățile habsburgice în 1849.

Anul acesta, pentru a da amploare evenimentului, autoritățile ungare au cerut părții române aprobarea participării unei delegații alcătuite din reprezentanți ai P.M.S.U., ai altor partide, organizații și organisme alternative, a televiziunii precum și accesul persoanelor particulare pentru a-și aduce omagiul. Au propus, de asemenea, ca prilejul să fie folosit și pentru o întâlnire la nivelul secretarilor Comitetelor Centrale cu probleme internaționale ale P.C.R. și P.M.S.U.

S-a aprobat numai prezența ambasadorului care va depune coroane de flori în ziua de 06 octombrie a.c., la orele 08.00, la obeliscul situat în cartierul Subcetate din municipiul Arad.

În scopul cunoașterii și prevenirii oricăror fapte de natură să lezeze interesele statului român, a climatului de securitate și ordine, se vor întreprinde următoarele măsuri :

I. Pe linie de securitate.

1. Vor fi organizate măsuri informativ-operative pentru a stabili prezența în zonă și se va organiza controlul complex al activității cadrelor și agenților de informații din rîndul diplomaților.

mașilor, corespondenților de presă, ziarisților, comercianților, specialiștilor, recepționarilor, turiștilor și vizitatorilor la rude, a emisarilor organizațiilor ostile din străinătate aflați în zonă pentru prevenirea și neutralizarea oricăror fapte de natură a aduce prejudicii securității statului.

2. Unitatea Militară 0110 și securitățile județene din Transilvania vor lua măsuri ferme de control a legăturilor operative din rîndul autohtonilor ale cadrelor de spionaj maghiare și alte elemente pretabile din baza de lucru, dacă pun la cale din sarcină sau sprijină activități cu caracter ostil de subminare politică și de esență naționalist-iredentistă, provocatoare sau de dezordine și vor lua măsuri eficiente de prevenție-neutralizare.

3. Direcția I și securitățile județene pe a căror rază de competență se editează reviste și ziare în limba maghiară, vor lua măsuri de prevenire a publicării unor articole cu referiri la regim sau conținut necorespunzător.

4. Se va intensifica activitatea de culegere a informațiilor din rîndul cultelor romano-catolic, reformat și evanghelic - lutheran, precum și din mediile artă-cultură, tineret-învățămînt, cu accent asupra obiectivelor în care sînt concentrate un număr mare de persoane de naționalitate maghiară, pentru cunoașterea permanentă a preocupărilor și intențiilor acestora.

5. Securitatea județului Arad și celelalte securități județene din Transilvania, vor lua măsuri pentru a asigura ordine deplină în economie, cunoașterea stării de spirit și în mod deosebit dacă se constată incitări sau acțiuni cu referiri la "autonomia Ardealului" sau alte activități ce fac obiectul propagandei maghiare și occidentale, acordîndu-se atenție sporită prevenirii difuzării de înscrisuri cu conținut ostil.

6. Unitățile interne de securitate și unitățile speciale vor întreprinde măsuri specifice pentru cunoașterea evoluției si-

6
Zilnic
de mi
montez
RATV
m

tuației operative din Ungaria, dacă se preconizează acțiuni ostile țării noastre din partea organizației "FIDESZ" ori alte elemente, inclusiv a emigrației din Occident și vor acționa pentru contracararea acestora. Se vor urmări cu atenție emisiunile posturilor de radio și televiziune ungare și reacția produsă de acestea în rîndul etnicilor maghiari, luîndu-se măsuri ferme de prevenire a oricăror activități ostile inițiate ca urmare a incitărilor receptate pe această cale.

Se va avea în vedere de asemenea dacă gruparea "România liberă" este manevrată în context pentru a organiza acțiuni anti-românești în Ungaria sau în țara noastră.

7. Unitatea specială "S" și serviciile corespondente din teritoriu vor lua măsuri ferme de control pentru a preveni introducerea ori scoaterea din țară pe calea sursei a unor materiale cu conținut ostil și semnalarea în timp util a oricăror preocupări sau intenții cu caracter ostil din partea unor cetățeni români sau străini.

8. Compartimentele "F" și "T.O." își vor mobiliza forțele pentru a realiza momente operative și documentarea acțiunilor ostile ale elementelor pretabile.

9. Intensificarea controlului antiterorist la P.C.T.F. - urile de pe raza județului și în aeroportul Arad, în vederea depistării eventualelor persoane care intenționează să introducă armament, materiale explozive în scopul întreprinderii unor acțiuni cu caracter terorist-diversionist. Se va urmări, totodată, prevenirea introducerii unor materiale de propagandă cu conținut ostil sau naționalist-iredentist.

10. La nivelul securităților județene din Transilvania, dar în special a celor cu pondere pe linia problemei (Cluj, Co-

vasna, Harghita, Bihor, Mureș, Satu-Mare), se va acționa pentru cunoașterea atitudinii și preocupărilor elementelor din baza de lucru sau a altor persoane pe linia acțiunii de la Arad și se vor lua măsuri specifice pentru contracararea eventualelor activități ostile inițiate în acest scop. De asemenea, se vor întreprinde măsuri pentru prevenirea excursiilor unor grupuri organizate de turiști în ziua de 06 octombrie a.c. în județul Arad și limitarea deplasărilor individuale ale etnicilor maghiari în zonă.

ană țării
con circulație
la păt.
control,
filtrare
RTY

11. În colaborare cu Direcția a III-a vor fi luate măsuri pentru a stabili dacă ambasada ungară respectă întocmai programul aprobat pentru depunerea de coroane la Arad și se va asigura intervenția preventivă dacă situația operativă impune acest lucru.

12. Unitatea militară 0200 și securitățile județene Arad, Bihor și Timiș vor acționa pentru realizarea unor controale riguroase asupra cetățenilor străini și, îndeosebi, asupra turiștilor unguri sau de origine maghiară, care intră în țară în zilele premergătoare acțiunii, în vederea identificării celor ce intenționează să desfășoare activități antiromânești.

13. Toate măsurile preventive și acțiunile ce vor fi întreprinse pe linie de securitate, vor fi bine organizate și temeinic legendate, acoperite, pentru a asigura eficiența lor corespunzătoare.

II. Pe linie de miliție.

1. Instituirea unor posturi și patrule de miliție în perioada premergătoare acțiunii la principalele monumente cu semnificație istorică pentru români, pentru prevenirea unor acte tero-

rist-diversioniste, difuzării de înscrisuri cu conținut necorespunzător ori a altor acțiuni dușmănoase.

2. Realizarea unui control antiterorist la obeliscul de la Arad și la alte monumente din Transilvania și instituirea unui dispozitiv de pază premergător, în vederea contracarării unor eventuale acțiuni ostile puse la cale de elemente dușmănoase, care ulterior ar putea fi folosite de cercurile și organizațiile reacționare din străinătate în campanii propagandistice antiromânești.

3. Stabilirea unor posturi de control a circulației pe principalele artere rutiere pentru interzicerea accesului mijloacelor auto către locul de desfășurare a acțiunii.

III. Alte măsuri.

1. Concomitent cu întreprinderea măsurilor prezentate mai sus, conducerea Securității județului Arad, va informa periodic organele județene de partid cu principalele date și informații pe linia acțiunii pentru a determina factorii de conducere din unitățile economice, instituții de artă și cultură și a Inspectoratului județean școlar să acționeze în direcția limitării participării persoanelor din sfera de preocupare, la ceremonie.

2. Incepînd cu data de 04 octombrie a.c. la nivelul Securității județului Arad se va constitui o grupă compusă din ofițeri din cadrul Direcțiilor I, a II - a, a III - a, a IV - a, Unităților speciale "S", "F", "T", Unităților Militare 0110 și 0200, pentru organizarea și realizarea unitară a măsurilor raportate.

Doc. 33

4 octombrie 1989. „*Plan de măsuri cu privire la acțiunea din 6.10.1989 (evenimentele organizate la Arad în cinstea revoluționarilor maghiari de la 1848)*”, semnat de lt. col. Flore Nicolae (șeful Serviciului 0110) și lt. col. Pele Petru (șeful Serviciului I/A din Inspectoratul Județean Timiș).

(ACNSAS, fond Documentar, dosar nr. 9778, vol. 2, ff. 1-3)

Nr. I/A/B.S/ _____ / _____

3 X 989
A P R O B.
[Signature]

PLAN DE MASURI
=====

- cu privire la acțiunea din
06.10.1989

În vederea prevenirii deplasării la ARAD a unor persoane aflate în baza de lucru a Securității Județene sau a altor elemente pretabile la acțiuni și manifestări necorespunzătoare, în cadrul Inspectoratului vor fi întreprinse următoarele măsuri:

1. Se va intensifica activitatea de culegere a informațiilor din rîndul cultelor romano-catolic, reformat, lutheran, din mediul studenților de naționalitate maghiară din Centrul Universitar TIMISOARA, din cadrul redacției "SZABAD SZO", la Teatrul Maghiar, precum și în mediile de concentrație maghiar pentru cunoașterea permanentă a preocupărilor și intențiilor acestora legat de evenimentul de la ARAD.

- Răspund: Sefii Serviciilor și Compartimentelor

2. Vor fi întreprinse măsuri în vederea prevenirii publicării unor articole cu referire la evenimentul de la ARAD, ori cu conținut necorespunzător în ziarul local "SZABAD SZO".

- Răspunde: Major UNGUREANU IOAN

3. Se va lua măsuri de pregătire a personalului ce deservește instalații speciale, puncte cheie din întreprinderi și instituții, în vederea prevenirii producerii unor evenimente care să afecteze buna desfășurare a activităților în această perioadă.

- Răspunde: Mr. ZARCULA NICOLAE

2

Adamescu
mar
nte. Toate
proprietar.
RTH

4. In vederea împiedicării afluirii din Comple-
kul Studentesc a unor elemente de naționalitate maghiară în spre
gară pentru a se deplasa la ARAD, factorii educaționali din Cen-
trul Universitar, Biroul de Miliție Complex vor fi pregătiți în
acest sens.

- Răspunde: Mr. ADAMESCU IOAN

5. In gara de nord se vor institui filtre for-
mate din cadre de securitate și miliție T.F. la trenurile care
circulă în direcția "ARAD" la data de 6 octombrie. Cadrele impli-
cate vor îndepărta din zona gării a elementelor identificate că
intenționează să se deplaseze la ARAD.

- Răspunde: Mr. GIULAN GAVRILA

6. La punctul de control circulație din Calea
Aradului va fi instituit un filtru în vederea depistării și in-
terzicerii deplasării la ARAD a unor persoane ce au intenția să
participe la ceremonie. De asemenea, vor fi notate toate numerele
de mașini care, în mod plauzibil, motivat, trec spre ARAD.

In continuare, la Postul de Miliție ORTISOARA,
ultima localitate din județ pe șoseaua spre ARAD, vor fi intre-
prinse măsuri de reducere a numărului celor ce se deplasează la
ARAD.

- Răspund: Mr. RADU TINU

Lt. FULGA VALERICA

7. Pentru coordonarea acțiunilor se va consti-
tui o grupă operativă formată din:

- Lt. Col. PELE PETRU
- Lt. Col. FLORE NICOLAE
- Maior UNGUREANU IOAN
- Maior GIULAN GAVRILA
- Cpt. IVAN IONEL
- Cpt. TEPELEA LUP
- Lt. Maj. IONESCU IONEL
- Lt. BELOIA SAU

SEFUL SERVICIULUI I/A

Lt. Col.,

PELE PETRU

SEFUL SERVICIULUI 0110

Lt. Col.,

FLORE NICOLAE

R.B.S.

D.M.G.

RD.00728/1398/04.10.1989/2 ex.

N O T A

=====

- privind persoanele care vor fi asigurate la data de 6 octombrie 1989

1. MIHALY ZOLTAN - student anul I Facultatea de Construcții
- Răspunde: Cpt.SIMEDRONI MOISE
2. SEPSY ADALBERT - subinginer Centrul de Chimie
- Răspunde: Mr.CIGHITAUREL
3. TÓKES LASZLO - preot reformat TIMISOARA
- Răspunde: Lt.Maj.BELOIA SAU
4. POKA SANDOR - tehnician stomatolog
- Răspunde: Cpt.IVAN IONEL
5. GHERASIM EMIL - redactor la "SZABAD SZO"
- Răspunde: Mr.UNGUREANU IOAN
6. BARTIS FERENCZ - cetățean R.P.U.
- Răspunde: Cpt.TEPELEA LUP

---ooo000ooo---

Doc. 34

7 octombrie 1989. Ordin semnat de lt. col. Crăciun Mihai (șeful Serviciului II) și colonelul Gheorghe Rațiu (șeful Direcției I) și trimis Securității Județene Timiș. Se prezintă informații cu privire la evoluțiile politice din Ungaria și se solicită intensificarea supravegherii persoanelor din baza de lucru.

(ACNSAS, fond Documentar, dosar nr. 9778, vol. 1, ff. 40-41)

121/BE/1/0076604 DIRECTIA I
din 07. X 1989

0034927
10.10.1989

La masa
la cap. G. J.

C A T R E,

SECURITATEA JUDETULUI

- In atenta şefului Serv. informatii interne -

Deţinem date din care rezultă că opoziţia din R.P. Ungară, cu acordul autorităţilor continuă să desfăşoare, pe linia "democratizării" vieţii social-politice o serie de acţiuni care pot determina reacţii negative în rîndul unor elemente ostile din ţara noastră. Astfel:

1. Federaţia Tineretului Democratic (FIDESZ) va organiza în zilele de 14 şi 15 octombrie 1989 cel de-al II-lea Congres al organizaţiei, unde vor fi discutate probleme de interes general şi va fi dezbătut noul program electoral. Potrivit afirmaţiilor lui RACZ ANDRAS, şeful comisiei de pregătire a acţiunii în cauză, organizaţia intenţionează să desemneze, pentru alegerile ce vor avea loc în Ungaria, candidaţi individuali în cazul în care nu se va realiza "o coaliţie cu Frontul Democratic Ungar şi Uniunea Democraţilor Liberi". La congres vor fi invitaţi şi reprezentanţi a unor organizaţii de tineret din Ungaria şi din străinătate.

2. Sub coordonarea unui "comitet" la 23 octombrie a.c., "în semn de comemorare a victimelor evenimentelor ce au avut loc în Ungaria în 1956, la Budapesta, la Mormîntul soldatului necunoscut se vor depune flori, iar în faţa sediului Adunării de Stat se va defila". La acţiune au aderat "Federaţia Tineretului Democratic", Partidul "Octombrie ungar", "Comitetul pentru adevărul istoric" şi "Uniunea Democraţilor Liberi".

6/11A
F. cot. Paule
Materialul în file
prelucrat cu serv. informativ
Bilanţ venituri cu info. serv. info.
obţinute de mine. Puncte şi
situaţie

TITAI'S

41
-am comunicat adresa la Serv. S. S. Lug. B.S.

Adresa "Comitetului de organizare" este October 23-a Bizottsag(Bereszki Vilmos), 1024 Budapest, Forint utca 12, III, 3.

Față de cele de mai sus luați măsuri de identificare a eventualelor persoane de pe raza de competență care au luat la cunoștință de acțiunile menționate și de prevenire a antrenării lor la activități ostile, atât în țară cât și în străinătate.

Informațiile obținute ne vor fi raportate de urmare.

SEFUL DIRECTIEI
Colonel *[Signature]*
Rățiu Gheorghe

SEFUL SERVICIULUI
Lt.colonel *[Signature]*
Crăciun Mihai

S. I / B - *[Signature]* - 11.10.1989.
S. II *[Signature]*
S. III
0110
S.

IRL